

Flacăra

anul xxxii
nr 11 (1449)
VINERI
18 MARTIE
1983

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

INDEPENDENȚA ENERGETICĂ, STAREA NOASTRĂ DE VEGHE

Paginile 2-3

„Flacăra” revine:

DELTA DUNĂRII

pag. 4

Disponem de tot ce ne trebuie
pentru a câștiga bătălia piinii

pag. 5

FLACĂRA SCRISA DE CITITORI

pag. 17

Ce mai face omul
cu inimă de plastic?

pag. 20

Imagini dense,
fiecare cuprinzind
în ea poveste, poezie,
fior, taină și sens adinc.
Lumea pe care ne-a arătat-o
Valeriu Câmpian în expoziția
lui din strada Brezoianu
este mai profundă decît
cea a imaginilor pe care
le sesizăm obișnuit
în cotidian.

Craiova a făcut totul pentru noi, să facem totul pentru Craiova!

Și astfel, într-o zi de miercuri a primăverii 1983, 16 martie, dacă mai ți-neți minte, obișnu, cea mai populară, mai iubită și mai stăpîna de sine, echipa românească Universitatea Craiova, rezultatul cel mai de preț pe care acest fotbal al nostru l-a obținut vreodată: intră în semifinalele Cupei U.E.F.A. Sigur că aceste semifinale puteau fi ale Cupei Cupelor sau chiar ale Cupei Campionilor, dacă manevrele de culise, asupra cărora nu vom lăsa niciodată uita să se aștearnă, nu acționau cu duritate și ipocrizie, eliminînd treptat din cursa pentru titlul de campionă de anul trecut și pentru titlul de cîștigătoare a cupei această echipă care a găsit în susținătorii săi și în sine însăși capacitatea de a regenera și de a umili prin virtuozitate tehnică, angajare morală, dăruire patriotică și inspirație în teren, toate planurile păcătoase urzite împotriva ei. Să nu uităm să spunem acestea încă de la început, pentru că totuși, de victoria Universității Craiova nu au dreptul să se bucure toți în egală măsură. Cei care au furat, ar fi mai bine să se dea binîșor la o parte și de la ban-

chetul bucuriei și eventual și de la locurile unde au făcut numai rău și au întins pîrjolul asupra acestui afit de iubit sport. Ce părere au acum de ticăloasa eliminare a Craiovei din Cupa României cei ce au dat decizia ca această echipă să fie scoasă din cursă în favoarea unei dealtfel curate și cinstite echipe cum este Minerul Certej care, este momentul să subliniem asta, s-a opus cit a putut prin toți cei ce o reprezentau, chiar ea, Minerul Certej, s-a opus, nedreptei decizii. Adevărul este că la ora de față, capitala fotbalului românesc este la Craiova. Și s-ar putea ca una din capitalele Europei fotbalistice să fie aici. Nu vom glosa prea mult asupra victoriei care a fost evidentă și îmbucurătoare pentru toată lumea, trăgînd după ea corurile de susținători și făcînd să explodeze de bucurie văzduhul din jurul stadionului și făcînd să tremure în ritmul galopant al inimilor, televizoarele din România. Ceea ce este clar, Craiova nu a ajuns în semifinalele U.E.F.A. printr-un accident, nu a bătut doar o echipă vest-germană și gata, s-a întimplat, vezi dragă, lasă-i incolo de olteni, asta au

făcut, nu au făcut mare lucru. Echipa Craiovei nu a eliminat pînă acum doar patru echipe cum ar putea să rezume istoria, minimalizatorii de ocazie găsiind și de astă dată motive de a jigni Craiova. Craiova a invins echipe mari, echipe care își pregătesc jucătorii să cîștige cointeresindu-i cu sume inecite față de ce le oferim alor noștri. Craiova a traversat toate tipurile de fotbal din Europa și le-a lăsat în urmă. Fotbalul italian, fotbalul francez și fotbalul vest-german, Mai are de invins fotbalul britanic, pe care am impresia că-l va întîlni în curînd. Dealtfel o ciornă a acestui fotbal a invins de curînd în Irlanda. Dar pentru proba cu britanicii, oltenii sînt pregătiți de pe vremea lui Leeds United. Deocamdată să nu ne grăbim. Să spunem că asta am obținut și e enorm și să spunem că vrem mai mult. Și să spunem că pentru a dori mai mult se impune ca, acum chiar, conducerea mișcării sportive din România să

ADRIAN PAUNESCU ■

(Continuare în pag. 12-13)

Un buchet
de flori pentru
Universitatea

INDEPENDENȚA ENERGETICĂ, STAREA NOASTRĂ DE VEGHE

Petrolul — o viață sub semnul noului

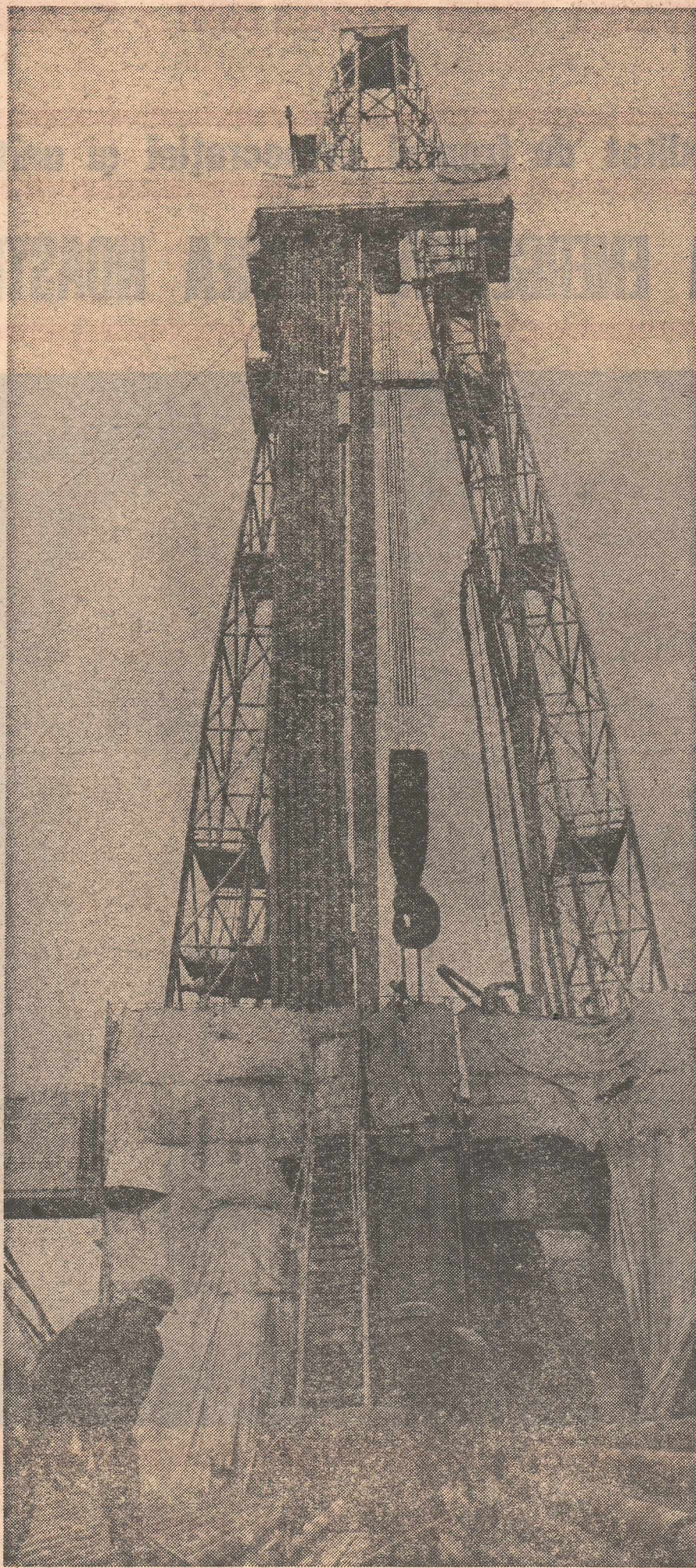
Prin anii cînd piteșteanul Nicolae Constantinescu absolvise Facultatea de geologie din cadrul Institutului de petrol, gaze și geologie din Capitală — ceea ce se întâmpla prin anii 1954—1955 — corifeii acestei științe, maestrii și profesorii săi, purtau o aprigă și de răscruce dispută pentru destinul petrolului românesc. Există sau nu există țifei în Cimpia Română? Unii avansau ipoteze și teorii optimiste, totalitare, hotărîte, fără rezerve, gata să sacrifice totul și să răspundă cu întreaga lor persoană pentru deschiderea forajelor de prospecțiuni și chiar de extracție. Alții, chiar dintre cei mai notabili, puneau rămășișuri pe propriul lor prestigiu pînă la absurdul „dacă se va descoperi petrol în Cimpia Română îl voi bea eu, linguriță cu linguriță”. Cu datele de cunoaștere și de cercetare de atunci se aprecia că nu se intrunesc condițiile de temperatură și presiune în care s-a format, cu milioane de ani în urmă, țifeiul în adîncurile pămîntului. Așa că, tînărul absolvent, ezitînd să se întoarcă acasă, acceptă la repartiție catedra universitară, rămînînd asistent.

Surpriză epocală: prin forajele întreprinse în dogger-ul și triasio-ul (ere geologice diferite din scoarța pămîntului) din zona Ciurești-Potcoava, între Pitești și Slatina, deci în inima Cimpiei Române, Platforma Moesică, precum îi spun azi specialiștii, se găsește petrol. Se descoperă primul zăcămint important de hidrocarburi de o însemnătate covârșitoare, dărîmînd o teorie și impunînd alta, pe a acelora care cuteseră să întocmească și să prezinte proiecte de cercetare și prospecție pentru această zonă, rămînînd de referință în evoluția geologiei românești. Inginerul Nicolae Constantinescu se întoarce atunci acasă, la abia înființatul Trust al petrolului Pitești, născut din lăce și cutezanță, din inteligență și curaj, din competență și victorie asupra rutinei. De atunci și pînă astăzi, crescînd mereu pe orizontala Cimpiei Române și pe verticala timpului geologic înspre inima pămîntului, viața acestui trust a ajuns rapid să însemne viața a mii de petroliști, o viață sub semnul noului, sub legămîntul său de credință și de spirit, aliniîndu-se mereu și mereu, de-a lungul anilor, locurilor din față în aplicarea și experimentarea a tot ceea ce știința și tehnica de prospecție și extracție aduce în premieră pe plan mondial, răspunzînd marilor noastre comandamente sociale.

Premiere absolute pe harta sondelor

Acum, în contextul celei mai profunde idei de politică economică din istoria României moderne — idee ce aparține secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu — asigurarea independenței energetice, asigurarea nevoilor naționale de energie din resurse interne, Trustul petrolului Pitești s-a aliniat — cum ne informează inginerul Valerian Davidoiu, directorul acestuia — bătăliei pentru descoperirea de noi zăcămintă purtătoare de hidrocarburi și, mai ales, pentru creșterea factorului final de recuperare din straturile petrolifere.

Investigată cu perseverență și cu mijloace moderne, după un program temeinic, Cimpia Română se dovedește tot atît de bogată și de darnică în adîncuri pe cît este la suprafață solul ei fertil, peste care se întind grînarele noastre cele mai grele de rod. „Săpăm în acest an în zone noi atît de pe teritoriul județului Argeș, cît și al județelor Dimbovița, Teleorman, Vilcea, Olt, care aparțin de trustul nostru”, venind cu premiere absolute pe harta petrolului — Tutana, Vilcele, Ciofrîngeni, Băiculești, Drăganu-Călina, Călina, Palei, Mamu, Brănești, Otești, Dumitrești... Pentru prima dată s-au sfredelit formațiuni geologice mai adînci de 5500 metri. De exemplu, la Otești, unde se exploatează țifei de peste 20 de ani, dar în pături de mică adîncime, s-a descoperit sub zăcămintul cunoscut un altul, la peste 4000 metri. Și tot în 1982, la Drăganu-Călina s-a avansat cu sapa de foraj pînă la 5200 metri, Trustul petrolului din Pitești deținînd pînă nu demult recordul pe țară pentru cel mai adînc strat productiv. („Ne-a depășit Trustul petrolului Moinești cu sonda de la Asău care, de curînd, scoate petrol de la 5300 metri.”) Trustul de Petrol Pitești deține, deocamdată nedepășit, recordul de adîncime al unei sonde din țară care a ajuns la 6503 metri încă acum 6—7 ani. În Platforma Moesică s-au atacat pentru prima dată la noi formațiuni mai adînci de 5500 metri, unde de asemenea se credea,

pînă nu demult, că nu pot exista hidrocarburi; nu prin hazard ci în urma unor prospecțiuni seismice. Adică a celei mai moderne metode de prospecție geologică, prin provoarea subterană a unor seisme, iar undele produse sînt recepționate cu aparatură fină, prelucrate și interpretate, oferînd informații cu un coeficient de siguranță ridicat despre existența ori nu a structurilor petro-gazeifere. Așa s-au evidențiat, de pildă, zăcămintele de gaze libere (neasociate cu țifei) în zona Băiculești (știindu-se pînă acum că asemenea zăcămintă aveam doar în Transilvania). La ora actuală are loc etapa a doua a cercetării și prospecției — forajele de conturare a zăcămintului în vederea efectuării calculului de rezerve, absolut obligatoriu pentru fundamentarea studiului de investiții al oricărei exploatare. „Nu demult, ne mai producea încă o uimire directorul Davidoiu, am întreprins o investigație în timpul unui foraj, semnalîndu-se prezența gazelor libere, adică metan pur, în helvețian, la Ciofrîngeni, deasupra Topologului”.

Combustia subterană

În toată lumea însă, mințile științifice și tehnice se îndreaptă cu pași mult mai rapizi decît spre noile zăcămintă (ce trebuie protejate pentru viitor) spre o altă direcție, spre un alt criteriu de a smulge pămîntului cît mai mult petrol: spre creșterea factorului final de recuperare din zăcămintele aflate în exploatare. Metoda clasică și cea mai larg răspîndită a injectiei cu apă sărată în zăcămint prin presiunea căreia țifeiul este împins către suprafața a rămas, cu randamentul ei de 30—35 la sută din potențial, ineficientă la foamea de petrol a lumii de azi. Trustul piteștean își continuă buna tradiție și în această direcție de anvergură a tehnologiilor noi pentru a scoate din zăcămintă care, de regulă, se dă greu învins, cît mai mult. În zona Albota-Bradu se experimentează injectia cu bioxid de carbon. Reziduu de la Combinatul petrochimic din Pitești (deci fără cheltuieli) este pompat în stratul de țifei, provocînd concomitent două reacții puternice — de fluidizare și de ridicare a presiunii acestuia,

dislocînd astfel din rocă un procentaj mult mai mare. „Experimentul, deși durează de 3 ani, nu-l socotim încă încheiat — ne relatează inginerul geolog Nicolae Constantinescu —, aparînd în cursul efectuării tot soiul de necunoscute ce trebuie stăpînite bine, dar rezultatele obținute ne indică a fi o metodă de viitor”. Această premieră absolută pe țară are în plus avantajul de a valorifica și un produs secundar pînă acum inutilizabil, ce se arunca în atmosferă, contribuînd la poluarea ei. Trebuie să precizăm că tehnologia este pusă la punct de către Institutul de cercetări de la Cimpina, iar aplicarea „cu sfințenie”, cum ni se spune, este asigurată de un colectiv special creat în cadrul Schelei Găești, numit biroul de Inginerie de zăcămint.

Am fost la Suplacu de Barcău, în Bihor, și am fost și la Băbeni, în județul Vilcea, am fost chiar pe cîmpurile cu păduri de schele, știînd că la sute și chiar mii de metri sub picioarele noastre curge marea viscoasă a aurului negru, dar nu știam și că arde petrolul sub noi. Că acolo, în adîncuri, sub cușma dealurilor senine are loc ca într-un motor de automobil o combustie subterană, că se dă foc la o parte din țifei pentru a forța restul să se lase captivat de om. Tehnologie, de asemenea de virf, a fost aplicată pentru prima oară în țara noastră la Suplacu de Barcău iar de curînd în mai multe schele ale trustului piteștean. Se aprind anumite sonde, se întreține arderea prin pomparea de oxigen și cu forța focului se fluidizează țifeiurile extrem de viscoase ce sînt făcute astfel să curgă, putînd fi extrase într-un procentaj considerabil mai ridicat decît prin tehnologiile clasice. Dacă prin injectia cu apă factorul de recuperare sînt în jur de 30—35 la sută, prin combustia subterană se ajunge la 40—48, metoda avînd încă potențial. Dacă la Suplacu s-a aplicat la adîncimi mici, în schelele Cimpiei Române curajul a mers cu mult mai departe: la Otești ca și la Slatioarele s-a coborît în stratul moesian, la 900 metri și peste 900, iar la Băbeni se experimentează în helvețian (un fapt și mai deosebit) și într-o tehnologie iarăși în premieră pe țară — se aplică la o stivă de straturi productive, mergîndu-se cu combustia în scară. „E o treabă foarte complicată tehnologic pe care sondele noastre au început-o a o stăpîni cu virtuozitate. Se cuvine să reținem numele inginerului Gheorghe Ioniță și al maistrului Ion Mutu și formațiile lor de lucru care deservesc sondele de injectie și combustie de la Băbeni, ale inginerului Laurențiu Mincă și maistrului Eugen Brebu de la Slatioarele, maistrilor Constantin Vișan, Ion Șerban și Constantin Sorescu de la Otești”.

Injectia bacteriilor

În zona Vața — din 1979 — și Zeama Rece — din 1981 —, ambele în județul Argeș, se oficiază o altă tehnologie de virf pe plan mondial: injectarea de culturi de bacterii. Preparate de către Institutul de biologie din București sînt „perfuzate” în straturile de țifei unde se dezvoltă vertiginos, crescînd astfel presiunea și dislocînd din porii rocii hidrocarburi, iar prin procesul lor de creștere produc gaz, gaz care determină fluidizarea țifeiului, ușurînd extracția. Cu ajutorul unor asemenea bacterii pot fi date în producție zăcămintă altfel imposibil de valorificate, cuiărite în straturi fără continuitate. În acest climat propice ideilor novatoare s-a propus în cadrul trustului piteștean — iar propunerea a și devenit experiment — și aplicarea injectiei de substanțe micelare. La Surdulești, în partea de sud a județului Argeș, într-un zăcămint din vîrstă sarmatiană a pămîntului.

Sînt practic niște solvenți reziduali din rafinării pînă acum nefolosibili. „Programul nostru prevede — ne informează inginerul-director — să avem și să injectăm mii de metri cubi de soluție micelară cu care vom putea mări considerabil cantitatea de petrol din unele zăcămintă pe care altădată nu le puteam exploata sau în orice caz cu randamente mult prea mici față de cheltuielile de producție”. În același scop s-a adoptat și utilizarea soluțiilor de polimeri, iarăși o nouă de ultimă oră în tehnologia mondială a petrolului. S-a experimentat — cu rezultate dintre cele mai bune — folosirea polimerilor, fiind, după cum susțin specialiștii, cea mai spectaculoasă metodă, „sugînd” pînă la 50 la sută din rezerva geologică. Procentajul atîns la Drăgănești — schela Tirgoviște. Rămîne ca industria noastră chimică să grăbească producția polimerilor respectivi în cantitatea necesară industriei extractive a petrolului care, la rîndu-i, să-i poată furniza materia primă de bază, pîinea cea de toate zilele a combinatei chimice.

...Dacă am acordat cea mai mare atenție acestor noi metode și tehnologii este pentru ca Trustul Pitești să obțină astfel (prin mărirea factorului final de recuperare) cît mai mult petrol în răstimpul acestui cincinal.

CICI IORDACHE-ADAM

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la consfătuirea de lucru din domeniul petrolului

Industria petrolieră trebuie să-și sporească hotărît contribuția la dezvoltarea generală a patriei

„Cea mai bună contribuție pe care petroliștii, toți oamenii muncii din patria noastră o pot aduce la îndeplinirea politicii partidului este să se asigure țării mai mult petrol, să acordăm mai multă atenție problemelor eficienței economice, rentabilității. Să facem în așa fel încît întreaga noastră economie să se dezvolte într-un ritm tot mai puternic și să ridicăm patria noastră pe noi culmi de progres și civilizație! Întărirea bazei economice a societății noastre socialiste, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului constituie contribuția cea mai importantă la politica de pace, de independență, la asigurarea înaintării patriei noastre în rînd cu toate națiunile lumii, pe calea progresului economic și social, la dezvoltarea ei independentă și suverană!”

„Să se acționeze cu toată hotărîrea, într-un spirit revoluționar, patriotic și să se facă totul pentru îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea, ale Conferinței Naționale în domeniul energetic, pentru asigurarea independenței energetice a țării și creșterea contribuției industriei petroliere la dezvoltarea generală a patriei noastre!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la sfîrșitul săptămîinii trecute, în sala Radioteleviziunii, a avut loc o consfătuire de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului. Consfătuirea a analizat modul în care au fost aplicate indicațiile conducerii partidului referitoare la reorganizarea activității de foraj-extracție. Cei prezenți au dat o înaltă apreciere contribuției determinante a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea programului de creștere mai puternică a producției de țitei și gaze față de sarcinile inițiale ale cincinalului, la stabilirea măsurilor ce se impun pentru realizarea integrală a prevederilor acestui program adoptat de Conferința Națională a partidului, astfel încît obiectivul fixat de Congresul al XII-lea al P.C.R., privind asigurarea independenței energetice a țării, să fie realizat mai devreme.

Dezbaterile din cadrul consfătuirii au reliefat că măsurile inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în scopul organizării superioare a activității în industria petrolului au intrunit adevine tuturor petroliștilor, care și-au exprimat convingerea că ele vor determina îmbunătățirea substanțială a muncii, importante mutații calitative menite să asigure îndeplinirea integrală a actualelor prevederi cu privire la creșterea producției de țitei și gaze naturale. S-a evidențiat faptul că recentele măsuri, aplicate în întreaga industrie petrolieră, asigură eliminarea unor verigi organizatorice intermediare, apropierea activității de conducere de procesul de producție și deplasarea unui număr sporit de specialiști spre locurile unde se hotărîște soarta producției. Vorbitorii au scos, de asemenea, în evidență însemnătatea constituirii unor puternice brigăzi de producție petrolieră și brigăzi de foraj, care dispun de toate birghiile și mijloacele necesare realizării sarcinilor de plan, precum și de personalul corespunzător prin

trecerea unui număr mare de cadre cu pregătire tehnică în aceste unități de bază.

În cuvîntarea rostită la consfătuire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, pornind de la programul stabilit de Conferința Națională privind producția de petrol în acest an și în anii următori, trebuie să se treacă la măsuri hotărîte pentru buna funcționare a tuturor unităților de producție, întrucît numărul mare de sonde, dacă acestea funcționează bine, la întreaga lor capacitate, poate asigura rapid realizarea obiectivelor privind producția zilnică de petrol pentru acest an. În același timp, se arată în cuvîntare, este necesar să se intensifice activitatea geologică și de foraj, în vederea punerii în evidență a noi rezerve și creării condițiilor pentru realizarea unei producții de petrol de cel puțin 15 milioane de tone pînă în 1985; este necesar, de asemenea, să se îndeplinească cu toată hotărîrea măsurile stabilite în vederea trecerii în 1981 la extragerea petrolului din Marea Neagră. Secretarul general al partidului a arătat, cu acest prilej, că brigada trebuie să constituie unitatea de bază a producției, de activitatea căreia depinde realizarea planului de producție; în acest scop, fiecare brigadă trebuie să aibă plan propriu, în raport de numărul de sonde, de producția medie care se obține și de rezervele existente în zona respectivă. Cuvîntarea subliniază și alte probleme deosebit de importante legate de producția de petrol și de gaze: rolul crescînd al activității de cercetare și foraj; sarcinile industriei constructoare de mașini în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al utilajelor, al apelor, al tuturor produselor folosite în industria petrolului; mai buna organizare a întreținerii și reparațiilor în cadrul Ministerului Petrolului; eforturi susținute în direcția pregătirii profesionale, a perfecționării și reciclării cadrelor existente; asigurarea de condiții bune de viață etc. Referitor la această ultimă problemă, în cuvîntare se arată că legarea unor brigăzi cu centrele

de mecanizare sau cu alte unități economice din zonă va asigura satisfacerea cu tot ceea ce este necesar pentru buna desfășurare a întregii activități, atît din punct de vedere tehnic, al organizării mai bune și al soluționării rapide a unor probleme, cît și în ceea ce privește condițiile de viață. Ca o concluzie la sarcinile oamenilor muncii din industria petrolului, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat că este necesar „să se acționeze cu toată hotărîrea, într-un spirit revoluționar, patriotic și să se facă totul pentru îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea, ale Conferinței Naționale în domeniul energetic, pentru asigurarea independenței energetice a țării și creșterea contribuției industriei petroliere la dezvoltarea generală a patriei noastre”. Urmărită cu deosebit interes, cu deplină aprobare și satisfacție și subli-

niată în repetate rînduri cu aplauze și ovații, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului constituie un cuprinzător program de lucru pentru toți cei ce lucrează în această ramură de excepțională importanță a economiei naționale. Insufleții de îndemnul mobilizatoare ale secretarului general al partidului, participanții la consfătuire au exprimat angajamentul ferm al destoinicului detașament al petroliștilor ca, folosind cadrul organizatoric creat prin aplicarea noilor măsuri, să dea patriei cît mai mult țitei, aducîndu-și astfel o contribuție tot mai importantă la lărgirea bazei energetice și de materii prime a țării, la dezvoltarea neîntreruptă a economiei naționale.

ION CODRU

În ședința din 15 martie a.c. a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost dezbătute importante documente privind creșterea eficienței economice, ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii. Examinîndu-se Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi în anul 1982, s-a evidențiat că, deși la unele grupe de mașini-unelte indicele de utilizare a crescut, pe ansamblul industriei republicane indicele planificat de utilizare a fondului de timp maxim disponibil nu a fost îndeplinit. În consecință, Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor, tuturor factorilor de răspundere să ia măsuri hotărîte pentru folosirea cît mai eficientă a capacităților de care dispune economia națională, creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, inclusiv a celor date recent în funcțiune, pentru redistribuirea între diverse sectoare și unități productive a utilajelor nefolosite. O atenție deosebită va fi acordată realizării la timp, în cantitățile, calitatea și în diversitatea cerute a pieselor de schimb. În vederea folosirii tuturor mașinilor și utilajelor de care dispune economia noastră, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca în viitoarele luni să fie introduse în circuitul productiv mijloacele de producție și de transport aflate în stoc.

Aprobind Raportul privind îndeplinirea

consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică și a normativelor de valorificare în anul 1982, Comitetul Politic Executiv a indicat guvernului, ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor să ia măsuri ferme și imediate pentru a se asigura în cadrul riguros al tuturor unităților de producție în normele și normativele de

consum prevăzute în planul pe 1983, în sarcinile privind valorificarea la un nivel superior a tuturor resurselor. Legat de Raportul privind nivelul stocurilor existente la 1 ianuarie 1983 la principalele materii prime și materiale, s-a cerut forurilor de resort să acționeze pentru valorificarea cît mai eficientă a plusurilor de stocuri și redistribuirea operativă între întreprinderi, centrale industriale și ministere a stocurilor supranormative și disponibile în vederea unei bune apro-

vizionări tehnico-materiale a întregii economii naționale.

În continuare s-a dezbătut Programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din 18-19 decembrie 1982 în domeniul retribuției muncii și repartizării veniturilor oamenilor muncii, program care are în vedere promovarea mai fermă a princi-

piuni, în anul viitor, să fie cu 5 la sută mai mare decît în 1980.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut în cadrul ședinței o informare cu privire la vizita de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, în perioada 17-18 februarie 1983, regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei. Comitetul Politic Executiv a exprimat convingerea că pe baza înțelegerilor convenite de președintele Nicolae Ceaușescu și suveranul Hussein Ibn Talal, se vor intensifica și diversifica raporturile de prietenie și cooperare reciproc avantajoasă dintre România și Iordania pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii de interes comun. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, de asemenea, o informare cu privire la vizita de prietenie pe care a efectuat-o împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Bulgaria, în perioada 24-26 februarie 1983, la invitația tovarășului Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Apreciînd în unanimitate înțelegerile convenite cu prilejul dialogului româno-iordanian și dialogului româno-bulgar la nivel înalt, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru îndeplinirea hotărîrilor adoptate, pentru amplificarea și aprofundarea colaborării multilaterale și prieteniei dintre România și Iordania, dintre România și Bulgaria.

P. NICOARĂ

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

...În urmă cu un an și mai bine au apărut în circulație primele păreri asupra unui subiect la ordinea zilei: delta și viitorul ei.

Într-un astfel de „punct fierbinte” a intervenit „Flacăra” (nr. 40 din 8 octombrie 1982), cu șapte reporteri care au investigat și au adus unele clarificări în mulțimea de întrebări grupate în trei mari teme privind Delta Dunării. Să le reproducem întocmai (după pagina întâi a revistei): „Delta, ca orice teritoriu al țării, înseamnă resurse naturale și, deci, economie. Cum și cit sint aceste resurse puse în valoare, în slujba societății? Delta, ca orice perimetru al țării, înseamnă spațiu social. Cum trăiesc și muncesc oamenii acestui pământ aspru și izolat? Delta, ca orice lucrare a naturii, are nevoie, în lucrarea omului asupra sa, de respect. Cum este asigurat echilibrul său ecologic?” Răspunsurile la aceste teme-ntrebări au primit un spațiu publicistic puțin obișnuit (opt pagini) și adevărul (singurul cuvânt care nu poate avea plural) a fost înfățișat în toată goliciunea lui, un adevăr deloc stropit cu apă de trandafiri.

Între timp, conducerea partidului s-a preocupat îndeaproape de aceste probleme. La 1 noiembrie 1982 a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care, printre altele, a dezbătut și aprobat o Hotărâre referitoare la un program complex privind amenajarea și exploatarea integrală, cu mare eficiență, a resurselor naturale ale Deltei Dunării, până în 1990. Un program revoluționar, un program de largă rezonanță și de o amploare fără precedent, capabil să aducă în circuitul de valori economice ale țării noastre toate bogățiile păstrate de milenii de Delta Dunării. Marile transformări preconizate nu pot fi comparate nici măcar cu cele petrecute acum un secol, când s-a procedat la cercetările căilor navigabile ale Dunării maritime, de la Sulina la Brăila, dindu-i-se marelui fluviu configurația de azi. Un astfel de program, purtând pecetea gândirii revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este merit să statueze principii noi atât în domeniile economice și științifice cât și în cel social, dând valorilor existente în deltă temeuri de fructificare și afirmare proprii unei societăți socialiste multilateral dezvoltate.

Întrebarea care se pune specialiștilor și forurilor însărcinate cu transpunerea în viață a acestui program revoluționar este următoarea: SOLUȚIILE PROIECTATE AU O ÎNCĂRCĂTURĂ REVOLUȚIONARĂ ASEMĂNĂTOARE? Pentru că un astfel de program reclamă și soluții pe potrivă. Cât efort de gândire a fost investit? Câtă îndrăzneală revoluționară — solicitată cu fiecare ocazie de tovarășul Nicolae Ceaușescu — conțin soluțiile preconizate de specialiști? Nu cunoaștem răspunsul decât în parte, și asta datorită unui coluciu pluridisciplinar organizat de redacția revistei „România pitorească” pe tema „Delta de azi și în viitor” (v.R.P. nr. 1 și 2, 1983). Opiniile publicate — în rezumat — trebuie spus deschis că nu prea au dat „cîștig de cauză” ing. Mircea Ardeleanu, șeful Proiectului complex Delta Dunării, din cadrul Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare. Dimpotrivă. Rezervele manifestate de specialiștii din diverse compartimente științifice pot fi rezumate cu o singură frază, aparținând ing. Gheorghe Hirjeu, de la Consiliul Național al Apeilor, unul din reputații specialiști în problemele Deltei Dunării: „De aceea, ar trebui să se înțeleagă de toată lumea că valorificarea economică a deltei trebuie făcută cu mult discernământ, treptat, cu pierderi materiale minime și cu deranjări cât mai mici ale condițiilor naturale ale deltei”. Repet, n-a fost singurul specialist, care, așa cum rezultă din intervențiile sale la coluciuul amintit, cu tactul și bunul simț ale omului de știință, dar și cu competența și rigurozitatea științifică necesară, a încercat să atragă atenția asupra carențelor unui proiect de soluții care nu prea dă semne că ar cuprinde și îndrăzneală în gândire.

Să faci din deltă una dintre cele mai rentabile zone ale țării — iată, cum spunem, o idee revoluționară. Dar să aplici în viață această idee, pe baza unui plan, fără să pierzi ceea ce există deja cîștigat. — Iată o cerință revoluționară de prim ordin, iată comandamentul revoluționar care solicită inteligență revoluționară, fantezie revoluționară, competență revoluționară.

Ca un plan de soluții să devină, cum se obișnuiește să se spună, mobilizator, trebuie să crezi în el, trebuie să te convingă că e bine așa și numai așa și nu altfel. Or, în ce-l privește pe semnatarul acestei replici, el nu crede în soluțiile planului prezentat de tov. inginer Mircea Ardeleanu, la coluciuul amintit.

Din cele zece teme pe care îmi propun să le supun atenției și dezbaterii publice pe primul loc îmi iau îndrăzneala să aduc DEPOPULAREA DELTEI, despre care inginerul Mircea Ardeleanu, afirmă: „Delta Dunării se depopulează an de an. Tovarășul Bendar ne-a spus că oamenii trăiau acolo bine, că aveau animale, că prindeau pește ș.a.m.d. Asta era acum 40-50 de ani. Într-un timp în deltă a pătruns electricitatea. Au pătruns vasele rapide, pescarii din deltă și-au dat seama că munca lor este mai grea decât munca minerilor din subteran. De aceea nu veți mai găsi acum pescari sub 35-40 de ani; majoritatea au 50-60 de ani. Nici un locuitor tânăr al deltei nu se mai face pescar, pentru că a găsit între timp alte meserii, mai convenabile. Se fac navigatori, se duc la Tulcea și se angajează la Combinatul de

Un program revoluționar obligă la soluții revoluționare

alumină, li se oferă condiții mai bune de plată și de locuit. În 1960 erau în deltă 27 800 de locuitori. Anul trecut, la 1 iunie, erau 15 300. Și depopularea se face într-un ritm de 1 000 de locuitori pe an. Or, acest program de valorificare a resurselor deltei are, între altele, ca scop principal, de a fixa populația deltei și de a aduce altă populație suplimentară.

Citind cele de mai sus (în „România pitorească” nr. 2, 1983, p. 20), nu știi ce să crezi mai întâi; ori ing. Ardeleanu nu a acordat prea mare atenție coluciuului la care participă și, de aici, lipsa de profunzime a afirmațiilor sale — și, în acest caz, este evidentă lipsa de respect față de participanți și chiar față de revista care găzduia coluciuul în cauză — ori nu cunoaște substratul cifrelor cu care operează; și în acest caz se cuvine a nu ne mai mira de marea doză de necredibilitate de care se bucură soluțiile încorporate în proiectul pe care îl coordonează.

Justific:

1. Desafectarea satelor — și nu numai în deltă — lipsite de perspectivă este un proces legic. (Cînd scriu aceste rânduri, primesc presa în care se publică Rezoluția Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare din 17-19 februarie 1983, din care citez: „Consiliile populare vor elabora programe pentru mutarea în

prof. dr. doc. Iosif Tripsa, secretar de stat la Ministerul Educației și Învățămîntului, afirmă: „Înstruirea practică productivă începe de fapt încă din învățămîntul preșcolar, unde se diversifică jocurile în care copiii li se prezintă diverse meserii, amplificîndu-se mereu, treaptă cu treaptă, atât în ceea ce privește numărul de ore afectate cit și în creșterea complexității elementelor însoțite, instruirea practică ajungînd în liceu să prezinte o treime din timpul afectat studiilor. Ca urmare, la absolvirea treptei întâi, toți foștii elevi primesc certificat de calificare pentru treapta întâi tarifară în meseriile pe care și le-au însușit în școală, certificate care au o reală acoperire în competența profesiei însușite”.

Să-mi fie îngăduit să întreb: cîte certificate de pescar au eliberat școlile din deltă? Nici unul. Pentru că în orele de practică nu se predă tehnica pescuitului, pisciculturii. Mai departe: părinții elevilor din deltă știu că meseria de pescar „nu are trecere” la Ministerul Muncii (s-a insistat de mai multe ori, chiar și în „Flacăra” — numărul în discuție acum — dar nici azi n-au fost stabilite treptele tarifare în această profesie!) Și atunci, firește, fiecare își trimite copilul mai departe, la școală. Dar liceul este la Tulcea.

„Flacăra” revine:

DELTA DUNĂRII

perimetrele stabilite prin schițele de sistematizare a gospodăriilor rămase în afara acestora sau din satele fără perspectivă de dezvoltare”. Nu numai în deltă; dar și în alte zone ale țării, în special în munte, populația s-a împușnat. Chiar și satele de cîmpie au cunoscut se știe, o anumită depopulare. Construcțiile fără precedent în istoria țării noastre, ritmul accelerat de industrializare, modernizarea și dezvoltarea orașelor nu s-au făcut cu „oamenii din import”. Forța de muncă a cunoscut mutații pe care nici o altă perioadă nu le-a înregistrat. Aceasta ar fi pe de o parte. Pe de altă parte, statisticile deltei chiar dacă înregistrează o anumită scădere a populației satelor din interior, în comunele riverane se consemnează o sensibilă creștere. Și, la urma urmelor, surpriza nu este chiar o surpriză pentru județul Tulcea, deoarece, încă din 1969, la un coluciu organizat în orașul de la porțile deltei, s-a vorbit deschis despre acest fenomen, anticipîndu-se situația de azi, cauza fiind dezvoltarea rapidă a industriei.

2. A pune depopularea deltei pe seama pătrunderii electricității și a introducerii vaselor rapide mi se pare tot așa precum s-ar pune boii în urma carului. Electricitatea și mijlocul rapid de deplasare sînt factori care stabilizează populația, nu o micșorează. Civilizație înseamnă electricitate, și mijloc de transport rapid, și nu un factor de „alungare” a omului de pe locurile sale. Poate că ar fi trebuit menționat, ca principal vinovat de această depopulare, și unghiul greșit din care s-a privit gospodăria locuitorului deltei ani de zile. Am fost martor la unele scene care azi par de domeniul fanteziei: amendarea celor care își luau cite un petic dintr-un grind, pentru a-l cultiva cu legume și zarzavat, după ce îl curăța de stuf și papură și îl lucra cu cazmaua. Nu pentru a comercializa produsele — deși nici asta nu ar fi fost un păcat prea mare — ci pentru propria familie. În loc de primerie — pentru aducerea în circuitul agricol a unui petic de pămînt — amendă!

3. Se vorbește și în „Flacăra” — în materialele la care m-am înscris în replică — și se subliniază și în citatul din intervenția inginerului Ardeleanu despre faptul că nici un tânăr nu se mai face pescar. Nici o noutate. De ani și ani de zile, Axinia Dimitriu, inimoasă șefă de secție piscicolă din Sfîntu Gheorghe (godgoreancă prin naștere), a ridicat această problemă în toate forurile din care face parte. Și face din citeva: este membră a Comitetului Județean de partid, a Colegiului Județean de partid, a Consiliului Național al Femellor, a Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Măsurile se așteaptă și azi.

În „Flacăra” nr. 29 (23 iulie 1982), tov.

Și nu liceu piscicol, ci unul metalurgic! Nu e normal ca absolventul calificat ca muncitor metalurgist să rămînă să lucreze în metalurgie? Și, în acest caz, ce rost mai are întrebarea: de ce nu se fac pescarii tinerii noștri din deltă?

(Celelalte aspecte ale problemei întineririi indeletnicirii pescărești — prin atragerea fiilor pescarilor la profesia părinților — sînt subliniate argumentat în „Flacăra” și nu le mai repet).

De aici, propunerile:

- a) reglementarea — prin instrucțiunile de aplicare a actelor normative — privind cotele de alimente pentru locuitorii ășezărilor izolate din interiorul deltei.

- b) recunoașterea profesiei de pescar-vinător, ca orice profesie cu trepte de salarizare, în funcție de vechime, experiență, calitatea muncii etc. Reintroducerea sporurilor de izolare și pentru muncii grele;

- c) predarea în școlile din comunele deltei, în orele de practică, a unor noțiuni de piscicultură și tehnica pescuitului, de economia turismului, stuficultură și hidroameliorare, de tot ce intră în profilul economic al deltei, ca la terminarea treptei elevul să aibă o calificare;

- d) o propagandă susținută și ingenios concepută, prin toate mijloacele — de la comună și pînă la presa locală și centrală, radio și televiziune — pentru cultivarea dragostei față de profesiile ce intră în componența activităților economice și sociale din deltă.

Atît, deocamdată, despre stabilizarea populației în deltă. În ceea ce privește atragerea altor categorii de tineri muncitori în deltă ca populație suplimentară, dificultatea va consta doar în stăvilirea unei fluctuații — să-i spunem, medii — cu consecințe în îndeplinirea sarcinilor economice în termenele prevăzute, stăvilirea care nu va fi eficientă fără o reglementare a tuturor situațiilor socio-profesionale și economice. Orice habitat își are particularitățile sale, în funcție de cadrul geografic, de tradiție, de condiții sociale, și numai după aceea de condiții economice. Un om „adus” în deltă va sta pînă „își face suma” — avînd în vedere prevederile de o creștere a salarizării cu pînă la 50 la sută, după cum afirma șeful proiectului — dar este discutabilă stabilizarea sa (experiența stuficulturii, ca și celelalte o confirmă). Pentru aceștia localnicii au o expresie — „magabiei”, adică „vagabonzii” (vagabond-bagabond-magabond-magabou) — și cu greu sînt asimilați în colectivitățile deltei. Deci, să nu se sconteze numai pe salarizare, ca factor de stabilizare a unei populații suplimentare.

Și cu aceasta am trecut la cea de a doua problemă majoră a esenței proiectului de soluții pentru aplicarea Pro-

gramului complex de valorificare a Deltei Dunării pînă în 1990. Problema auto-aprovizionării fiecărei familii — și implicit a localităților deltei; cu alte cuvinte, problema agricolă și zootehnică. Tîn la dispoziția celor interesați o seamă de propuneri — calcule și metodologie — referitoare la această temă. (Echilibrul și dezechilibrul în circuitul producției agricole din deltă; tehnicile poluante și nepoluante în producția agricolă din deltă — și, ca să luăm numai un exemplu, cultivarea păioaselor ca „plante pionier” pe terenurile tinere, intrate în circuitul agricol în cadrul acestui plan de soluții; cit alumină există în stratul aluvionar acumulat de-a lungul mileniilor? cit se mai află în apa care va iriga unele suprafețe? cită depunere de alumină — praf va fi anual pe solul devenit agricol în deltă sau pe apa care frigă plantele din deltă? Alumină — și praf de alumină — se manifestă ca antagonist al fosforului și, de aici, iar întrebări; care va fi concentrația de fosfor din produsele agroalimentare rezultate de pe terenurile devenite agricole și cum se va resfringe în procesul de asimilare în organismele animale și umane?; care va fi cantitatea de azot necesară să suplînească echilibrul azot-fosfor pentru a rezulta un îngrășămint optim pe aceste terenuri?; cum se va asigura echilibrul dintre sol, plantă, animal, atmosferă etc., astfel ca nitriții — rezultați din azotații asimilați de plante — să nu conducă la apariția în organismul uman a methemoglobinei și a nitrozamineelor, cu toate consecințele grave ce decurg din acestea? În general, se ține seama de acțiunile mîtagene a pesticidelor ce se preconizează a fi folosite în agricultura deltei?) De aici, propunerile pentru o agricultură biologică, organizată pe baza gospodăriilor populației, sau în microferme, tînîndu-se seama de experiența fostei I.A.S. „Delta Dunării” în creșterea vitelor în stare semisălbatică (cu toate eforturile — se pentru aducerea materialului genetic din import — de exemplu tauri din Texas, Danemarca, Anglia, Olanda etc.) experimentul a eșuat. Microfermele zootehnice și legumicole — individuale sau prin asociere a două, trei familii — sînt rentabile economic, au maximă productivitate, dînd rezultate imediate. Asigurîndu-se baza genetică — prin livrarea către comunele și satele deltei, în prima etapă, de către combinatele specializate, a ouălor și puilor de o zi (urmînd ca fiecare comună să aibă incubatoarele sale, iar fiecare gospodărie cite un minincubator „Mossang” — românesc — ușor de confecționat de cooperația meșteșugărească și chiar de fiecare gospodărie) a bobocilor de rață sau gîscă, în funcție nu de „planificări” ci de solicitări (am văzut într-o comună din deltă puși de o zi, distribuiți, pe bază de tabel și în număr limitat, la „frunțași în producție”, și nu la toți care doreau să crească păsări!) Creșterea porcilor, a vacilor de lapte în microferme — individuale sau prin asociere de două-trei familii — face aptă valorificarea cantităților imense de fin din deltă. Pe de altă parte, pe ghiolurile mici și izolate — pînă la 20-25 ha. pot fi cultivate algele albastre care, pe baza datelor și experienței unor I.A.S., asigură hrana porcilor cu tot atîtea proteine cite ar rezulta din lucrarea pe o mie de hectare.

Microferma — ca bază economică a satului deltei — este aptă de o productivitate mare și în domeniul legumiculturii, fără investiții prea ridicate și fără deranjamente majore în biomiul zonei. Familia — sau familiile asociate — își pot desfășura profesia sau indeletnicirile în unitățile piscicole sau de alt gen, dar, în același timp, ajutîndu-se reciproc, sau participînd la muncă în microferme și după program, iar copiii și după orele de școală, poate dinamiza și rentabiliza activitatea economică a fiecărui colțșor din deltă, avînd avantajul că folosește o mică suprafață de teren și o forță de muncă redusă numeric. (În cazul fermelor mari — vezi experiența I.A.S. „Delta Dunării” — se ivesc dificultăți în aprovizionarea oamenilor, în furajarea animalelor pe timpul iernii, în intervenții sanitare-veterinare etc., plus dificultățile ce pot apărea în cazul familiilor cu copii). Admițînd că planul de soluții pentru deltă este un plan elastic, capabil de corecții „din mers”, și eșalonat pe etape, propunerile acestea sînt doar pentru o primă etapă. În etapele următoare, microfermele pot fi mai complexe, prin totala lor independență energetică (mori de vînt — dispărute în ultimii 30 de ani din peisajul deltic — capabile să macine dar și să producă curent electric, stații de biogaz și locuințe cu panouri solare), dar și prin activitățile economice ce se pot extinde: recoltarea plantelor așa-zise alcooligene — ca materie primă pentru industria alcoolului, ca înlocuitor al hidrocarburilor —, asigurarea serviciilor turistice într-o minicabană, în citeva căsuțe-camping sau în propria locuință, practicarea stupăritului — 30-40 de stupi pentru o microfermă nu prezintă o dificultate prea mare —, creșterea animalelor pentru blană (și în afara lepurilor de casă sau a nutrilor, să nu se uite că în deltă există nurci, hermine, vidre, bizami și chiar ciinele-enot), pot fiînța ateliere pentru producția artizanală (impletitori de papură și răchită — și poate ar merita reținut eă exportul solicită produsele din răchită, prețul unui coș, de exemplu pentru transportul ciinilor sau piscilor — meteahnă occidentală — se ridică pînă la 40 de lire sterline bucată) ș.a.m.d.

Disponem de tot ce ne trebuie pentru a câștiga bătălia pîinii

Înainte de a vorbi despre situația la zi (16 martie) a agriculturii așa cum apare ea din acest punct central de comandă care este Ministerul Agriculturii, să zăbovim puțin asupra cadrului natural, și condițiilor meteorologice atât de puțin prielnice din anul acesta.

Inginerul Ion Mocanu, directorul adjunct al Direcției pentru cereale, plante tehnice și fond funciar, comentează:

— Începutul lui 1983 se caracterizează printr-o accentuată lipsă de precipitații (decamdata!), deci rezerve reduse de apă în sol, mult mai reduse ca anul trecut bunăoară. Aceasta este situația indeosebi în estul și nordul țării, de la Brăila, Râmnicul Sărat și sudul Buzăului — până spre Suceava și Botoșani — județ unde nu a căzut nici un fel de precipitații... din iulie 1982. În restul țării situația este mai bună, și, deși există o marcant deficit în rezervele de apă, iar vegetația se dezvoltă normal. În ansamblu, actuala înzestrare tehnică, și mobilizarea de forțe ne face să privim cu toată încrederea desfășurarea lucrărilor și rezultatul final.

— Cum se prezintă lucrurile concret, la 16 martie?

— Determinați de lipsa de precipitații și fiind scama, pe de altă parte, de faptul că temperaturile din ultimele zile, pe tot întinsul țării, permit, în cele mai bune condițiuni, pregătirea și semănatul terenului, s-a pornit cu toate forțele la semănatul culturilor: grâu de primăvară, orzoaică, mazăre, borcaguri, ovăz, lucernă, chiar și sfecla de zahăr și furajeră. Există toate premisele pentru a se semăna, conform planului, până la sfârșitul lunii 1500 000 ha, iar cifrele totalizate pe țară până în prezent învederează că graficul se respectă. Lupta se dă ca semănatul să

se încheie într-o perioadă cât mai scurtă, cu un număr cât mai redus de treceri de agregate, spre a se evita răsturnările inutile ale solului și a se păstra umiditatea, atât cât este. În acest scop, agregatele complexe execută concomitent — pentru prima dată la noi pe o scară atât de largă — operațiile de discuit, grăpat și nivelat.

Condițiile meteorologice speciale ale acestei primăveri conferă și pregătirii irigațiilor o dimensiune cu totul specială. Inginerul Ion Toma, directorul Direcției de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, declară:

— Avem un fond amenajat de 2 380 000 ha, din care 2 000 000 ha în sisteme mari — suprafață imensă dacă o raportăm la teritoriul țării și care situează România pe unul din primile locuri din lume sub acest raport. Acest „fond“ reprezintă cam 25% din terenul arabil al țării. În această primăvară lipsită de precipitații eforturile considerabile făcute de stat de-a lungul ultimilor ani trebuie să-și demonstreze întreaga eficiență, întrucât sistemele de irigații vor fi, fără îndoială, solicitate din plin. În adevăr, din observațiile acumulate în ultima sută de ani rezultă că de regulă după toamnă și ierni secetoase, așa cum s-au înregistrat la noi, în 1982—1983, lipsa de umiditate se prelungește până în august-septembrie, practic pe aproape întreaga perioadă de vegetație a culturilor. Iată deci că și pentru sistemele de irigații anul acesta reprezintă un adevărat examen.

Interlocutorul nostru subliniază atenția care se dă nu numai folosirii amenajărilor de irigații propriu-zise, ci — potrivit indicațiilor superioare de partid — tuturor resurselor de apă ce ar putea fi folosite chiar și fără amenajări, de pildă fântinile din curțile oamenilor, pârurile,

bățile, oricare suprafețe ce pot primi și da apă.

— Înțelegem, tovarășe director Toma, că în momentul de față se desfășoară o intensă activitate de pregătire în marile sisteme de irigații, ce cuprind 2 000 000 ha. Ce se întâmplă în Cîmpia de Sud și în Dobrogea, cum se prezintă rețeaua de canale, conducte, stații de pompare?

— Ne aflăm în faza de încheiere a lucrărilor de reparații și revizii, de decolmatare și reparații la rețelele de canale. Lucrările, până la 16 martie, s-au terminat în proporție de 90%; de asemenea, sint pe punctul de a se încheia reparațiile la construcțiile hidrotehnice: hidranți, stăvilare, conducte îngropate; stațiile de pompare electrice au fost verificate, operațiunea practică s-a încheiat. De regulă, noi terminăm toate aceste lucrări la 15 aprilie, dar anul acesta, tocmai pentru a face față situației speciale, le vom finaliza până la 20 martie. În prezent se introduce apa în sisteme pentru asigurarea nivelului de exploatare pentru probele de apă. Peste 95% din echipamentul de irigații se găsește în stare de funcționare.

Evident, toate aceste cifre, în sine îmbucurătoare, nu spun însă nimic altceva decât că pregătirea irigațiilor se desfășoară intens. Ceea ce contează în mod real — subliniază interlocutorul nostru — este însă ca la momentul oportun sistemul să funcționeze cum trebuie și să suplinească în cele mai bune condiții asprilor naturii, probabilei lipse de umiditate naturală. De pe acum unitățile agricole trebuie să se îngrijească de forța de muncă necesară udărilor. De ce de pe acum, din martie? Fiindcă există o experiență negativă din alți ani. Fără asemenea măsuri luate din timp, toate eforturile ce se depun în prezent pentru pregătirea vastului sistem de irigații nu-și vor da roadele scontate. „Deci șefii de ferme, conducerea, toți oamenii muncii de pe ogoare să ia măsuri de pe acum, să înțeleagă necesitatea respectării scrupuloase a programelor de udări, ca la carte. În 1982 nu s-a realizat programul de irigații pentru că nu s-a asigurat din vreme forța de muncă în acest sector. Se impune deci o conlucrare bine pusă la punct între cadrele de la sistemele de irigații și cele din unitățile agricole spre a se da cuvenită atenție calității udărilor și modulul în care apa ajunge la plante.“

O altă problemă de actualitate privește și Ministerul Energiei Electrice:

— Cunoaștem cu toții — spune inginerul Toma — dificultățile obiective în domeniul energetic și eforturile ce se întreprind în acest sector. Nu este însă deloc prea devreme ca la 16 martie să rugăm Ministerul Energiei Electrice ca să analizeze problemele dificile ce se pun și să

ia (de pe acum!) măsurile necesare pentru ca la momentul oportun sistemele de irigații să dispună de întreaga energie electrică necesară și planificată. Poate pare banal, dar merită să amintim, că într-o fabrică, din cauza unei temporare lipse de energie se poate trece, să spunem, de la două schimburi la unul, iar rămânerea în urmă să fie recuperată la sfârșitul lunii, prin recursul la trei schimburi. În agricultură, după cum prea bine știe, dacă planta irigată nu primește la timp, în decursul celor citorva zile de „optimum“, exact atita apă cât are nevoie și cât scrie la carte, ea moare și nimeni nu mai poate recupera nimic... la sfârșitul lunii. S-a calculat că întreruperea irigațiilor într-o singură zi duce în mod matematic la pierderea a 100 kg boabe de porumb la hectar. Altfel spus, fiecare zi de stress de apă ne „costă“ 100 kg pe zi la un singur hectar. Înmulțit cu cele circa 700 000 hectare porumb irigate în țara noastră și implicațiile economice devin limpezi. Sistem convins că tovarășii de la Ministerul Energiei Electrice le cunosc bine și iau de pe acum măsurile necesare.

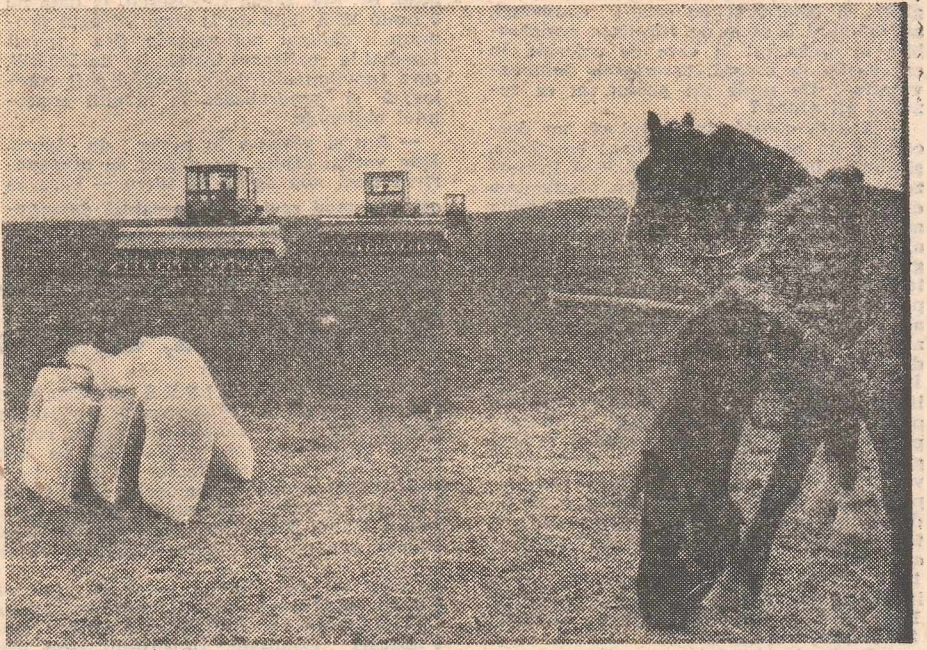
O a treia verigă esențială a campaniei agricole de primăvară: mecanizarea. Tovarășul ministru secretar de stat inginer Petre Leca degajă liniile esențiale la această cumpănă de martie:

— În comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut, situația este mai bună: practic, la 16 martie tractoarele și mașinile agricole, în cvasitotalitatea lor, au fost reparate și se găsesc în stare de funcționare. Acest rezultat îmbucurător față de anul trecut s-a datorat faptului că s-a recurs pe scară mai largă la recondiționări, la forțele proprii, nu s-a mai cerut totul de la alții. Trebuie subliniat însă că și industria construcțiilor de mașini ne-a sprijinit mai substanțial decât în anii precedenți cu repere deficitare. În martie 1983, repararea mașinilor s-a axat pe ideea constituirii agregatelor complexe (acțiune începută în 1982, dar în curs de generalizare doar în 1983). În această primăvară nu mai e nici o unitate în care semănatul și pregătirea solului să se efectueze fără agregate complexe, cu multiple avantaje:

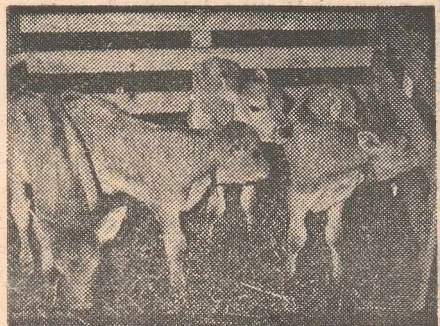
- se evită tasarea solului prin reducerea numărului de treceri;
- crește simțitor productivitatea și se reduce perioada de însămânțare;
- scade cam cu 15% consumul de carburanți.

La data când vorbim, deci la 16 martie — conchide tovarășul secretar de stat Petre Leca — mijloacele mecanizate ale agriculturii se prezintă satisfăcătoare, nu au apărut probleme deosebite, dispunem de tot ce este necesar.

LIONEL NIȚESCU

Fabula cu vițelul din Braniște și cei patru viței gemeni de la Livada

Intimplarea și numai intimplarea m-a pus în fața a două „nașteri“ spectaculoase. Unice în felul lor. Cea de-a doua „naștere“, în orice caz, este un record absolut, nemiintit în literatura de specialitate! Despre ce anume este vorba?

Mai întâi că cetățeanului Pop Ilie, din Braniște, strada Morii nr. 82, județul Bistrița-Năsăud, i-a fătat vaca, în acest fărur cu iarnă aspră — pe care iarnă, se vede treaba, n-au mincat-o lupii, cum se spune — așadar, i-a fătat vaca un vițel cit un zdrahon. Un vițel care a „îndoit“ cîntarul, pur și simplu. Poate că așa fi trecut cu vederea acest fapt nu neapărat senzational, dacă în gospodăria cetățeanului Pop Ilie n-aș mai fi văzut vreo 30—40 de găini, 4—5 porci, 3—4 taurine și vreo 30—40 de nutrii. Iată un gospodar care știe ce vrea!

Să reținem însă și un alt aspect, care ține mai mult de așa-zisa „înțelepciune populară“, uitată uneori în vremea din urmă. Tăranul Pop Augustin „moșea“ acest vițel, dacă pot spune așa. Il deprindea cu statul zdrăvan pe cele ale lui patru picioare, îl deprindea cu suptul, îl ștergea cu un șomoig de paie... Văzînd eu priceperea acestui om, i-am zis, mai în glumă, mai în serios, gazdei, adică lui Pop Ilie, să-l „boteze“ pe vițel Augustin.

Lipsă totală de tact din partea mea, tîrziu mi-am dat seama. Tăranul Pop Augustin din satul Sărvăzel mi-a spus, tărăgănat, o legendă cu un lăran care și-a predat vițelul Bimbo la Industria cărnii, care vițel a fost preluat „în clasa a II-a“. Tăranul a crezut că este atât de deștept vițelul său „întrat direct într-a doua“ încit va ieși lucrul mare din el. M-am făcut că nu pricep aluzia, în timp ce Pop Augustin își vedea mai departe de treaba lui de „mamoș“, introducînd degetul arătător în gura vițelului, pentru a-l „învăța“ cu sfîrcul de la ugerul vacii. Într-un tîrziu, același Augustin i-a zis gazdei, pe un ton mucalit, ca și cum eu nici n-aș fi fost de față: „Bade Ilie, vițelul asta zdrăvan este atât de flămînd de parcă a aterizat direct din București“. Așa mi-a trebuit. Trebuie să recunosc cîntit că abia acum eram chit. Zădarnic încercam eu s-o iau după cîreș cu împăratul Augustus și cu alte nume din astea, abia acum eram I la I.

A doua „naștere“ s-a produs la Stațiunea experimentală agricolă Livada din județul Satu Mare. Dacă fotoreporterul Dușan Peici n-ar fi immortalizat imaginea pe pelicula de celuloid, n-ați fi crezut, de bună seamă, cele ce vi le relatez acum. M-ați fi putut chiar lesne acuza că inventez fabula cu vițelul zdrăvan din Braniște și cu cei 4 vițel gemeni din Livada?

După cum avea să ne confirme și dr. Ioan Urda, directorul Oficiului județean de selecție și reproducție a animalelor Satu Mare, evenimentul este unic în literatura de specialitate. Record absolut. Vaca Livezeana de la Livada, cu matricolul 6/140, a fost însămițată cu material seminal adus de la SEMTEST Balotești și provenit de la taurul Prut 2, originar de la Stațiunea experimentală Sighetu Marmăției. Trebuie să spunem că Livezeana a mai avut o „tentativă de naștere-record“, soldată cu avortarea a 4 viței gemeni, în anul 1980.

Iată deci că, în urmă cu cîteva zile, aceeași „combatantă“ Livezeana a fătat 4 viței gemeni, perfect sănătoși! Spre marea bucurie a tehnicianului însămițător, Iuliu Toth, și a îngrijitorului Mihail Mark. Trebuie spus, de asemenea, că îngrijitorul Mihail Mark are la activ mai bine de 22 de ani de zootehnie, și încă în același loc de muncă. Poate că n-ar strica să-i dăm cu numele și pe alți specialiști care au avut grijă de sănătatea și „soarta“ Livezeanei, până a fi stabilit acest record absolut: Ioan Berinde, tehnician veterinar, Filip Moraru, șef de fermă, și medicul veterinar Viorel Fritea.

DORIN SALAJAN

— Despre actuala criză energetică mondială s-a bătut multă monedă și efectele acesteia le simțim și noi pe propria piele. Omenirea se îndreaptă vertiginos spre epuizarea surselor convenționale. Credeți, stimate tovarășe Teodor Maghiar, că trebuie să luăm asta ca pe-o fatalitate?

— Categorie nu! Pentru că, minată și stimulată chiar de această diabolică foame energetică, lumea își îndreaptă, nu fără speranță, privirea spre noi surse energetice. Altele decât cele clasice, convenționale.

— Ar fi interesant, dacă ne-ați putea spune: câtă energie consumă azi, în general, omul contemporan?

— Dacă înainte omul consuma sub 2 000 kilocalorii/zi, în prezent omul tehnologic consumă peste 230 000 kilocalorii/zi, creșterea fiind deci de mai bine de 1100 de ori! Consumul de energie și în viitor va crește dar satisfacerea lui, cum spuneam, ne mobilizează spre economisirea surselor pe care le avem, dar mai ales spre descoperirea și valorificarea de noi resurse.

— De pildă?

— Orientarea spre resursele energetice neconvenționale, cu precădere spre apele geotermale bunăoară. O facem pentru faptul că acestea reprezintă unul dintre potențialele energetice cele mai sigure în viitor. Astfel, pe baza cercetărilor efectuate de către organismele specializate ale O.N.U., rezultă că numai aceste ape reprezintă pe mapamond un potențial energetic de peste 6 000 miliarde tone combustibil echivalent!

— Cum bine se știe, la noi — grație aplicării neobosite în viața a hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R., a indicațiilor de inestimabilă valoare ale secretarului general al partidului privind asigurarea în următorii ani a independenței energetice a țării — se materializează deja un amplu program de cercetare, descoperire și punere în valoare de noi surse energetice, pentru economisirea combustibililor și energiei de orice fel. Or, cum România dispune de astfel de ape în multe județe, a apărut ca iminentă această cercetare.

— Independența energetică a țării este o idee clarvăzătoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idee vitală pentru economia noastră națională care contribuie din plin la asigurarea independenței politice și apărarea suveranității naționale. Ea se poate realiza pe deplin pe baza actualelor tehnologii. Astfel, numai prin valorificarea energiei conținute în apele geotermale, a energiilor conținute în resursele energetice recuperabile, cum sînt apele tehnologice și gazele de ardere care încă poluează atmosfera, pe baza tehnologiei stabilite de colectivul din institutul nostru, se poate asigura o putere disponibilă de peste 3 milioane kW, cu un aport energetic de peste 21 miliarde kWh/an. Durata de recuperare a investiției este între 2—4 ani, funcție de potențialul energetic.

— Aici, la Oradea, institutul de învățămînt superior din localitate, dumneavoastră, conf. univ. dr. ing. Teodor Maghiar, și colectivul pe care-l conduceți, ați dobândit o serie de rezultate remarcabile în domeniul la care ne referim. În ce constă, în esență, cercetarea dumneavoastră? De unde ați pornit, la ce rezultat ați ajuns?

— Esența constă în faptul că am descoperit un nou agent de lucru energetic, și anume bioxidul de carbon. Pînă în prezent, agentul de lucru pentru producerea energiei electrice era apa care trebuia adusă cu destule cheltuieli în stare de abur saturat uscat la temperatura de 570 grade Celsius. De menționat faptul că, la temperatura de 374,15 grade Celsius, vaporii de apă încep să se condenseze, de aceea este necesar ca ei să fie supraîncălziți pînă la temperatura de 570° C. Spre deosebire de apă, bioxidul de carbon, care în județul nostru se găsește din belșug și în stare naturală, în sensul că emană din pămînt, începe să se lichefizeze la o temperatură sub 31° C și se transformă în fază gazoasă cu cheltuieli înfime mărindu-și volumul de trei ori la temperaturi ce depășesc 31° C. Efectul energetic al bioxidului de carbon rezidă în faptul că la temperatura de 290° C un kg de bioxid de carbon poate să producă o putere electrică de 334,4 kW, consumînd pentru introducerea în circuit a fazei lichide doar 10,79 kW/kg, randamentul și eficiența fiind foarte mari.

— După cite înțeleg, pe lângă marea cantitate de energie electrică produsă, bioxidul de carbon utilizat se recuperează și se introduce din nou în circuitul productiv aproape intact.

— Absolut exact, însă, deocamdată, cu unele mici pierderi cauzate de imperfecțiunea instalației pe care noi am conceput-o și realizat-o cu forțele proprii în ateliere și laboratoarele institutului.

— Pînă în prezent s-au mai realizat pe plan mondial instalații de producere a energiei electrice din ape geotermale?

— Da, însă temperatura apelor geotermale nu a coborît sub 145° C, iar agentul de lucru folosit este freonul sau izobutanul a căror temperatură critică este în jur de 111,1° C și numai peste această temperatură pot fi utilizate. Totodată, acestea fiind derivate ale hidrocarburilor, se obțin la costuri destul de ridicate și prezintă pericolul de explozie și toxicitate. Pe plan mondial, nimeni încă, pînă la noi, nu a realizat o instalație electrogeotermală care să utilizeze ca agent de lucru bioxidul de carbon.

— Cum se poate obține acest nou agent de lucru?

— Foarte simplu. Producerea bioxidului de carbon nici nu este o problemă. Bioxidul de carbon iese și din pămînt, în stare naturală, putînd fi captat la un preț de cost foarte scăzut, iar producerea sa sintetică costă sub 5 lei kilogramul. Nu

In premieră mondială, la

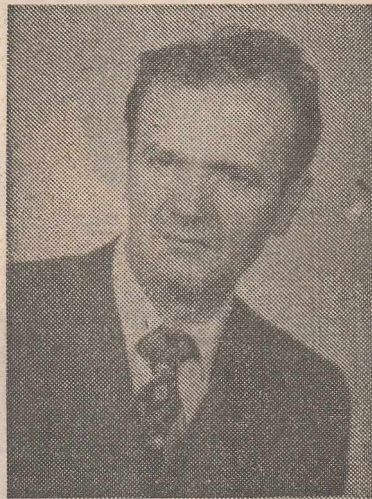
Institutul de învățămînt superior Oradea,

o remarcabilă descoperire a inteligenței românești:

Producerea energiei electrice, folosind ca agent de lucru bioxidul de carbon

Convorbire cu conferențiarul univ. dr. TEODOR MAGHIAR, decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogic

Născut în 1936 în comuna Husasău de Cris, jud. Bihor, a urmat Facultatea de electrotehnică din Timișoara pe care a absolvit-o învățînd și muncind, totodată, în 1963, iar în 1977 ocupă prin concurs postul de conferențiar la Institutul de învățămînt superior din Oradea. Curînd după aceea a devenit decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogic, Obține titlul de doctor în știință, susținînd cu deosebit succes teza „Valorificarea resurselor energetice în zona Bihorului”. A publicat volumele „Instalații și utilizarea energiei electrice”, „Electrotehnica”, precum și un număr de peste 100 lucrări de specialitate. Autor al mai multor invenții, deține de 3 ori titlul de Conferențiar evidențiat, a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

este toxic și nu prezintă pericol de explozie, ca agent energetic el lucrînd în circuit închis. Cînd am întreprins cercetarea noastră, am pornit de la faptul că pe teritoriul județului Bihor curg numeroase fozaje de ape fierbinți la care ne-am gândit să le dăm o utilizare cît mai eficientă.

— Cazul Izvorului de la Ciociaia...

— Acolo există un important zăcămint de CO₂ care izbucnește la suprafața solului cu o mare presiune, la peste 175 atmosfere. Ne-am și propus să-l folosim.

— Să revenim la rezultatul cercetării. Concret, la ce ați ajuns?

— La început, cu sprijinul neprecupețit acordat de Comitetul județean de partid și de Consiliul popular județean Bihor, am conceput și realizat o instalație experimentală de 37 kW. Ulterior, am fost ajutați și de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie care a preluat întregul program. Am realizat în 1982 un modul de 100 kW care a fost pus în funcțiune cu ocazia vizitei în institut a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, la data de 9 iunie 1982, dată de la care întregul program a căpătat noi valențe. S-a trecut imediat la realizarea instalației de 500 kW, care funcționează deja, urmînd a fi omologată și generalizată la nivelul economiei naționale.

— Am și văzut-o în probe de lucru. Este vorba, faptic, nu numai de descoperirea unui nou agent de lucru — ceea ce este, în mod cert, o remarcabilă descoperire a inteligenței tehnice românești — dar și de realizarea unei noi tehnologii,

in premieră mondială, de produs curent electric?

— Bioxidul de carbon în sine este cunoscut de omenire de mult timp, dar în tehnică el era utilizat doar ca agent frigorific și la producerea apei carbogazoase. Nimeni nu se gândise să-l valorifice pentru producerea energiei electrice, iar de realizarea practică a acestui fapt nici vorba. Este exact ceea ce noi ne-am propus și înfăptuit prin cercetarea și realizarea noastră tehnică. Ați remarcat-o și singur: a devenit acum o tehnologie proprie, a țării noastre. Personal secretarul general al partidului a apreciat-o și ne-a îndemnat să perseverăm, să finalizăm cît mai grabnic cercetările. Acum lucrăm la perfecționarea și definitivarea sistemului de ungere și etanșitatea pompelor speciale, țînd seama că avem de a face cu împingerea unui gaz la înaltă presiune.

— Ce înseamnă aceasta pentru energetica în general, pentru energetica românească în special?

— Pentru energetica aceasta înseamnă că, de acum încolo, tot ce depășește temperatura de 50° C (am luat 50° C și nu 31° C cît este temperatura critică a CO₂ pentru a nu avea valori recuperabile inepuizabile) poate fi valorificat sub forma energiei electrice care, știm, este forma de energie ce poate fi transportată la distanță și convertită ușor în alte forme de energie — mecanică, termică etc., la randamente de conversie bune. Acest agent de lucru putînd fi utilizat la toate formele de surse energetice a căror temperatură depășește 50° C, rezultă că la noi în țară există deja premisa de a produce o cantitate de energie electrică ce depășește 21 miliarde kWh/an cu un echiva-

O fabrică nouă, din mers

Douăzeci de ani la I.P.R.S.-Băneasa s-au produs numai piese electronice, rezistențe, condensatori și tranzistori pentru radiouri. Zilele trecute, secția 2220 se afla în plină prefacere, lucru pe care l-am băgat de seamă numaidecît. Insoțit de directorul tehnic al întreprinderii, tovarășa Doina Didif, am încercat să aflăm amănunte pe care, stimați cititori, vi le punem la dispoziție.

„Sîntem pe cale să facem o fabrică nouă, din mers, ne spune dînsa pentru că secția în care ne aflăm a suferit modificări esențiale. În primul rînd aici „componentiștii” au devenit „electroniștii”, să spunem, peste noapte. Sînt oameni care douăzeci de ani au lucrat la bandă, unii dintre ei, și care acum fac o muncă complet diferită. Acest lucru a fost cu puțință în clipa în care în secția 2220 a luat naștere o industrie complet necunoscută la I.P.R.S. Este vorba de realizarea plicurilor cu montaje electronice pentru tineret. Am pornit această industrie în joacă și apoi am văzut că ea pune probleme serioase de producție. Important este că ne-am descurcat”. Să adăugăm că seturile de montaje electronice, o industrie foarte rentabilă atît la noi cît și în străinătate, așa-zisele „kit”-uri, sînt căutate nu numai de tineretul pasionat de electronică, cît și de cei care și-au făcut din electronică un hobby. Iată ce ne declară unul din proiectanții acestor „kit”-uri, în același timp și șef de producție al secției, ing. Corneliu Iteu: „Am avut probleme, ca la orice început, dar ne-a salvat faptul că munca de cercetare are loc în secția de producție și nu în altă parte. Acest avantaj ne permite realizarea unor noi seturi, pe loc, dacă pot să spun așa, excluzîndu-se timpii morți din realizarea pe planșetă și cea practică”. Petre Kazimirovitz ne răspunde la întrebarea cum s-a ajuns

la ideea fabricării kit-urilor, idee ce a schimbat fizionomia unei secții și a unei întreprinderi: „S-a pornit de la comandamentul refolosirii materialelor. Apoi am vrut să venim în întîmpinarea tinerilor electroniști, urmărînd și un scop didactic. Și credem că am reușit. Avem deja comenzi, ne gîndim la lucruri noi. Să amintesc numai dorința de a prezenta pe piață kit-uri gradate în funcție de îndemnare: 1 pentru începători, 2 pentru medie, 3 pentru profesioniști. Apoi intenționăm să scoatem plicuri cu componente, plicuri numai cu tranzistoare, numai cu rezistențe sau numai cu condensatori, pentru a fi folosiți în realizarea diferitelor scheme electronice. Noi ne bucurăm că între timp s-a stabilit și un dialog între noi și cumpărători, deocamdată răspundem, prin intermediul revistei „Tehnium”, tuturor întrebărilor. Sigur, am dori ca informațiile să nu fie unilaterale, adică să aflăm și noi ce mai dorește tinerii cumpărători. Și noi le vom oferi, ca pînă acum, la prețuri cît se poate de accesibile”.

Despre noile omologări aflăm de la ing. Imre Szatmari, șeful laboratorului de prototipuri: „Au fost omologate între timp un mixer audio și un preamplificator cu corecții de ton, cu caracteristici foarte bune. Ele vor apărea pe piață în aprilie. Urmează să se omologheze în această lună, două kit-uri, un difuzor didactic și o miniorgă de lumină. Prin realizările noastre vrem să demonstrăm că nu urmărîm doar un element educativ, ci și unul formativ. În felul acesta electronica poate deveni cea mai puțin costisitoare paslune pentru generația de mine”. Așadar, la I.P.R.S.-Băneasa s-a pus în funcțiune, mai în joacă, o întreprindere cît se poate de serioasă. Realizatorii n-au vreme de glume, chiar dacă se gîndesc, în viitor, la noi tipuri de jucării electronice, altele decât păpușile de plastic care dau ochii peste cap.

GEORGE CUȘNARENCO

lent energetic de peste 7 milioane tone combustibil convențional.

— Ați obținut brevetul de invenție? Cînd și ce număr are?

— Prin grija Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, da, am primit Brevetul nr. 80 182 din 25. IX. 1982, care este protejat în mai multe țări ale lumii. Dealtfel, din Japonia, Statele Unite ale Americii, Bangladesh ș. a. am și primit oferte pentru a vinde licența.

— Este prima sau a doua dumneavoastră invenție? Anul trecut, pe primăvară, îmi vorbiserați, pare-mi-se, de două...

— Este a opta invenție.

— Încă din 1981, dacă nu mă înșel, produceți pentru prima oară în țară energie termică și electrică din apa geotermală. Ce se mai întîmplă cu stația pilot de 100 kW?

— Stația pilot de care vorbiți a fost înglobată în instalația de 500 kW, cea care se află în faza ultimelor lucrări de perfecționare și pe care ați văzut-o în incinta institutului funcționînd. Constituie, repet, o tehnică absolut originală, intrucît nu se obținuse pînă acum energie electrică din ape cu temperaturi de sub 80° C, așa cum este imensa cantitate de ape geotermale. Unele state posesoare de ape geotermale produc energie electrică din ape cu temperaturi care nu coboară sub 145° C, cum sînt S.U.A., Japonia, Islanda, Italia, China, posesoare de întinse zone vulcanice active sau stinse, utilizînd ca agent de lucru freonul sau izobutanul, nicicum bioxidul de carbon care este mult mai eficient dacă l se stăpînește tehnologic.

— Spunea prof. univ. dr. Teodor Pop, rectorul institutului — și îmi place să subliniez — că descoperirea dv. va revoluționa însăși energetica românească.

— Deși poate unora nu le vine să creadă, lucrurile într-adevăr așa stau: această descoperire, vrînd-nevrînd, schimbă optica energiei strategii energetice mondiale, nu numai românești. Problema este însă atît de importantă și complexă încît nu poate fi abordată în acest spațiu tipografic restrîns.

— La ce lucrați în prezent?

— Împreună cu colectivul pe care-l conduc lucrăm la generalizarea principiului stabilit. Proiectăm și urmează să realizăm două centrale electrice geotermale, cu o putere de 1 000 kW fiecare, la Oradea, o altă centrală de aceeași putere pe bază de energie recuperabilă la întreprinderea „Înfrățirea” Oradea și încă una de 7 000 kW, la întreprinderea mecanică. De asemenea, avem în vedere ca, în cooperare cu întreprinderile „Înfrățirea”, mecanică și de aluminiă, să realizăm grupuri unitare cu o putere mărită 500—1 000 kW, iar în perspectivă cu puteri și mai mari, funcție de fondurile ce vor fi asigurate. Prin aceasta ne străduim să aplicăm întocmai remarcabilele indicații date de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, privind extinderea neînterziată a ariei de valorificare a apelor geotermale și a energiilor recuperabile din resursele energetice secundare. În acest sens, la nivelul județului Bihor a fost aprobat de forul județean de partid un program care se întinde pînă în 1985.

— Cine sînt oamenii ce are conlucrări la finalizarea excepționalelor cercetări? Vă rog să-i prezentați.

— Prof. univ. dr. TEODOR POP, omul care n-a pregetat o clipă ca, în anul său timp liber, să-și îmbrace halatul și să lucreze cît la cot cu noi, trăind peste scepticismul pe care unii încercau să ni-l strecoare în suflet, șefii de lucrări DINU FODOR, MIHAI GAVRIS, IOAN FELEA, TEODOR LEUCA și ZEITNY VITIGHUHD. Apoi, ing. MINEA VEREȘ, ȘTEFAN SZIMCSAK, Gheorghe Lălu, Ștefan Roman, conferențiar univ. ing. Gavril Roșca, Alexandru Șuteu, Cornea Cornel, Nicodim Mureșan și mulți alții la care a dăugăm, nu în ultimul rînd, aportul a numeroși studenți, maștri și muncitori care au lucrat zi și noapte, cu patos și înalt profesionalism, la finalizarea instalației. Lista ar fi prea mare și regret mult că nu-i puteți da aici pe toți.

— V-ați bucurat și de sprijin din afara institutului?

— Da, chiar foarte mult. În primul rînd, din partea organelor județene de partid și de stat, personal a tovarășului prim-secretar. Apoi multe întreprinderi din județ și din țară ne-au ajutat cu unele materiale și subsanșabile, cu echipamente și consultații de specialitate. Putem spune că întreaga cercetare și punere în aplicare a rezultatelor ei au fost coordonate de către Comitetul județean Bihor al P.C.R. și sprijinite direct de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

— Ce aveți de gînd, ce vă preocupă mai departe?

— Să perfecționăm și să definitivăm cît mai grabnic instalația pentru omologare. În perspectivă, avem intenția de a recupera energia din apele geotermale și celelalte surse energetice secundare de la temperaturi de 20° C în sus, utilizînd un alt agent de lucru în scopul producerii energiei electrice. Strîns legat de aceasta, ne gîndim să propunem forurilor în drept să studieze problema înființării în cadrul institutului nostru de învățămînt superior a unei facultăți de energetică, precum și la Oradea a unui institut central de cercetare a resurselor energetice neconvenționale. Pentru că este acută nevoia unui detașament mai mare de ingineri energeticieni și, după opinia mea, faptul că încă se risipește prin diverse canale surse energetice importante, se datorește și lipsei de ingineri de profil în întreprinderi, iar acolo unde aceștia sînt, totuși, preocupările lor nu se ridică peste tot la nivelul cerințelor.

MIHAI STANESCU

Consecvenți pe linia promovării și sprijinirii noului, am pledat adesea pentru transferarea Serviciului de Pell-Amar (ținând de Ministerul Turismului și avându-l coordonator pe însuși descoperitorul produsului, doctorul Ștefan Ionescu Călinești) într-un local adecvat, arătând că spațiul în care funcționa clinica respectivă, lângă piscină hotelului „Turist” din Capitală nu mai corespundea cerințelor, mai ales în condițiile în care solicitările din străinătate se aflau (și se află) în continuă creștere. Sintem în măsură să anunțăm, cu satisfacție, că apelurile noastre au fost auzite. Recent, Pell-Amarul s-a mutat în casa nouă, fiindu-i repartizat etajul I (15 camere) al hotelului „Parc”, acțiunea fiind grăbită prin intervenția (demnă de laudă) a ministrului turismului, Nicolae Gavrilescu, cărui i se cuvin mulțumirile zecilor și sutelor de pacienți, români și străini, interesați de terapia în discuție. Amenajările făcute, simple și necostisitoare, au transformat camerele hotelului în cabinete de tratament, doctorul Ionescu Călinești și colectivul său fiind în situația de a aplica, azi, toată gama de proceduri (băi, masaje, ultrasunete, galvanoforeză, aerosoli, solarium, diaplus, angiomat etc). Drept urmare, deși timpul scurs de la instalare e încă puțin, numărul bolnavilor a crescut, în ceea ce-i privește pe străini, de 3 ori față de aceeași perioadă a anului trecut.

Am vizitat, zilele trecute, secția și am găsit-o așa cum e, modernă, bine îngrijită. Mai sînt, firește, unele lucruri de pus la punct (se simte nevoia unui spectrofotometru în laborator, umplerea și scurgerea căzilor durează mult etc), dar e sigur că ele se vor remedia. Problema care rămîne, și care nu e simplă, e legată de întreținerea aparatului serviciului, în majoritatea ei valoroasă, achiziționată din import. Unitatea specializată în

acest sens, S.V.I.A.M., a refuzat să încheie un contract cu secția (implicit cu Ministerul Turismului, ea aparținând Ministerului Sănătății, existînd riscul ca unele instalații să se defecteze fără a avea cine să le repare. Avem însă convingerea că cele două foruri vor găsi, cit mai curînd, o soluție. Serviciul mai are nevoie de sprijinul Ministerului Sănătății și în altă direcție. Pe lângă cabinetele de Pell-Amar (girate de doctorii Ștefan

O nouă adresă pentru PELL-AMAR

Ionescu Călinești și Veronica Gheorghiu), ar urma să funcționeze și un al treilea, profilat pe administrarea Boicilului, medicament tot mai cerut de bolnavi și a cărui acțiune completează în chip fericit terapia cu extract de nămol. Cabinetului respectiv i-ar fi necesar un medic specializat (doctorul Ionescu Călinești nu dispune de atît timp incît să se ocupe și de Boicil), fie el venit și prin detașare, s-au întreprins demersuri pentru obținerea lui, așteptîndu-se avizul Ministerului Sănătății.

Totodată, trebuie să menționăm că doctorul Ionescu Călinești a efectuat, recent, două călătorii în străinătate în scopul promovării produsului original românesc, tot mai solicitat pe piața externă (legat de asta, revista americană „Health” a publicat, sub semnătura lui Doris Whitehead, un elogios articol intitulat „Pell-Amar, a new treatment method based on natural

mud in Romania”). La invitația firmelor „Melia” și „Univers”, Ionescu Călinești s-a deplasat (între 27 ianuarie și 8 februarie) în Israel, intrînd în contact cu medici din Tel Aviv, Tveria, Haifa și Akko, conferințele sale stîrnind un deosebit interes. Între 27 februarie și 4 martie, el s-a aflat în Suedia, la Stockholm, Västerås și Malmö, ca oaspete al firmei „Halso Resor”. Filmul despre Pell-Amar, „Secretul negru”, a fost bine primit de gazde, medici, organizatori de turism, oameni de afaceri etc, surprinse de efectele unui produs despre care, pînă atunci, știau numai din auzite. S-a dovedit, o dată în plus, că Pell-Amarul intrunește toate condițiile de a fi o marfă prețioasă, o sursă de valută, o marfă însă pe care, am mai spus-o, n-am reușit totdeauna s-o vindem cum se cuvine, împrăștiînd produsul și neînsoțindu-l, cum ar fi fost normal, de serviciile complementare. Asupra acestui aspect (valabil și în cazul altor produse originale românești) vom mai reveni.

Din păcate, în ciuda tuturor acestor pași înainte, a mutării clinicii într-un local nou, corespunzător (acțiune în care considerăm că și revista „Flacăra” are merite), Pell-Amarul continuă să lipsească de pe piața internă (produsele cosmetice au dispărut de mult), o anumită rezervă, total nejustificată (am mai spus-o, extragerea nămolului din lacul Balta Albă, județul Buzău, nu afectează, în nici un fel, echilibrul ecologic al zonei), determinînd comerțul să micșoreze numărul de comenzi. Începe să apară ca o anomalie, tot mai greu de explicat și de scuzat, faptul că, la o oră la care e tot mai cerut în străinătate, Pell-Amarul aproape că a dispărut din farmacii și drogherii. Dar și asupra acestei chestiuni ne propunem să zăbovim cu altă ocazie.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Prof. dr. ION BRAD

30 de ani dedicați valorificării cătinei albe

Ne reintoarcem la cercetările și comunicările profesorului dr. Ion Brad la o oră cînd munca de valorificare a cătinei albe împlinește nu mai puțin de trei decenii. Din păcate situația ne obligă să consemnăm cu egală bucurie și tristețe acest moment aniversar și asta deoarece virtuțile cătinei albe, demonstrate cu prisosință de doctorul Brad și numeroșii săi colaboratori, prin zeci de studii clinice și de laborator, continuă să rămîină o simplă promisiune.

Primele cercetări — reamintim pe scurt cititorilor noștri — au început încă în anul 1953 cînd, în cadrul Institutului de cercetări alimentare, biochimistul Ion Brad a efectuat primele siropuri, sucuri și jelluri realizate prin tratarea cătinei albe (hippophae rhamnoides). Cu acel prilej, cercetările au condus la concluzia că fructele de cătină au un conținut de substanță uscată de 15—20%, că ele conțin deopotrivă acizi organici, ulei, beta-caroten (7 mg% în fructele proaspete și 90-110 mg% în ulei), vitamina C (151 mg%), cinci substanțe de tip polifenolic, precum și altele neidentificate.

Cercetările sînt continuate în decursul anilor la Institutul de cercetări agronomice în laboratoarele Facultății de științe ale naturii (Universitatea Craiova), în diverse așezăminte spitalicești, în unități ale industriei alimentare, la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, în cadrul inspectoratelor silvice din județele Prahova și Buzău, la Întreprinderea de produse cosmetice „Mira” etc. În precedentele noastre relatări am scris pe larg despre toate acestea, consemnînd în primul rînd proprietățile curative ale fructelor de hippophae rhamnoides, faptul că uleiul și praful de cătină își demonstrează eficiența în combaterea unor boli de piele, în tratamentul unor afecțiuni oftalmologice și ale tubului digestiv. De data aceasta vom prezenta doar cîteva rezultate de dată mai recentă, apelînd în acest scop la opiniile unor specialiști în materie.

Deosebit de semnificative apar, astfel, experimentele efectuate la Clinica de oftalmologie a Spitalului Militar Central din București. Aici, într-o primă fază, uleiul de cătină, în combinație cu alte vitamine, a fost aplicat la 81 de bolnavi cu afecțiuni de pol anterior de glob ocular (între care numeroși pacienți cărora li s-a făcut transplant de corne), la 15 bolnavi internați cu diagnosticul de chertocon-junctivită virală și la 6 bolnavi internați pentru boală de grefon. În comparație cu lotul martor (alcătuit din 75 de bolnavi, pacienții tratați cu ulei de cătină au demonstrat o evoluție postoperatorie mult mai favorabilă, caracterizată prin cicatrizarea rapidă a plăgii operatorii și prin menținerea unei bune transparențe a grefonului. Într-o recentă convorbire pe care am avut-o cu doctor Doina Stanciu, participantă directă la aceste testări, am aflat că uleiul de cătină dovedește în continuare aceleași proprietăți terapeutice remarcabile și că produsul este folosit

sub formă de instilații în aceleași afecțiuni.

Despre efectele surprinzătoare ale uleiului de cătină în tratamentul afecțiunilor oculare sîntem informați și printr-o recentă scrisoare sosită pe adresa redacției noastre. Semnatul ei, Bănică Stan, din Tg. Mureș, este un fost pacient al doctorului Petre Vlad, medic oftalmolog la Spitalul județean din Buzău. „Am suferit ani la rînd — ne declară semnatarul misivei — de o boală grea: pterigion recidivant. M-am supus în diferite clinici la cinci operații consecutive dar boala a reapărut. În cele din urmă, m-am adresat doctorului Petre Vlad, care m-a operat din nou, realizînd un autotransplant de mucoasă conjunctivală și folosînd în perioada postoperatorie numai ulei de cătină. Au trecut de atunci trei ani și la ultimul control făcut la Clinica oftalmologică din Tîrgu Mureș mi s-a spus că ochiul se prezintă foarte bine. Un adevărat miracol”.

Cazul nu este izolat. Colaborator al profesorului Ion Brad, medicul Petre Vlad a folosit uleiul de cătină în sute de tratamente și intervenții chirurgicale. Rezultatele cele mai spectaculoase s-au obținut în tratamentul arsurilor fizice și chimice, în plăgile tegumentelor sau ale țesuturilor oculare. Un loc aparte l-a ocupat preparatul în chirurgia plastică și reparatorie a ochiului. Toate acestea au făcut obiectul unei comunicări prezentate de doctorul Petre Vlad la cel de al II-lea Congres național de oftalmologie.

La Institutul de expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă uleiul de cătină a fost folosit în următoarele afecțiuni: escare grave, ulcere varicoase, de gambă, plăci atone prin diferite leziuni, cazuri de ulcer la virful bontului de amputație pelvin, eczeme și dermite pe teren varicos. În comparație cu pacienții lotului martor, toți cei tratați cu ulei de cătină albă au dovedit o cicatrizare mai rapidă prin tonifierea marginii plăgii, o reducere a secreției la nivelul plăgii, fapt care a contribuit de asemenea la grăbirea procesului de cicatrizare.

La ora actuală, bazîndu-se pe rezultatele acestor testări ca și pe propria sa cauzistică, profesorul Ion Brad ca și numeroși specialiști sînt de părere că uleiul de cătină poate înlocui total sau parțial unguentele pentru arsuri, cum este Talazonul, sau pe cele folosite în ulcere corneene, în cheratite herpetice și cheratite flictenulare, cum sînt Cherecidul, Dendrinul, Cortizonul.

Am mai scris în decursul anilor despre rezultatele înregistrate, prin folosirea extractelor de cătină, în metodele zootehnice, la realizarea unor produse cosmetice, și la obținerea unor preparate în industria alimentară. În general vorbind, s-a făcut mult prea puțin într-un rîstimp atît de mare. Lucrurile demarează anevoie, iar studiile de specialitate și propunerile doctorului Ion Brad au zăcut și continuă să mai zăcă în sertarele unor unități de

cercetare și producție. Institutul de cercetări chimico-farmaceutice și Institutul pentru controlul medicamentului se grăbesc mult prea încet atunci cînd este vorba să elaboreze concluzii definitive privind valorificarea și omologarea unor produse din cătină albă. Mereu aceeași poveste, lată ce ne-au declarat în această privință cîteva dintre colaboratorii profesorului Brad.

Uleiul de cătină se procură greu și trebuie să ne luptăm în permanență pentru a-l avea la timp, ne-a mărturisit medicul Doina Stanciu. În aceeași situație se găsesc și cei ce folosesc ulei de cătină în scopuri terapeutice la Spitalul județean din Buzău și în primul rînd doctorul Petre Vlad.

Un alt colaborator al profesorului Brad, inginerul Nicolae Ciucă, directorul Fabricii de conserve Băiculești (Curtea de Argeș), ne anunță că a realizat cu bune rezultate următoarele produse pe bază de cătină albă: nectaruri, energizante, unguente de uz veterinar, siropuri și o băutură aperitiv pe bază de alcool. Se mai preconizează de asemenea obținerea unor coloranți alimentari. Toate acestea au intrunit, în urma testărilor, sufragiile specialiștilor. Urmează omologarea, deci avizul unor foruri de decizie, iar aici mai e de așteptat.

Am mai vorbit la Buzău cu inginerul Aurel Tănase, directorul Întreprinderii județene de legume și fructe. Aici a fost realizat pe bază de cătină un sirop nectarizat (cu pulpă de fruct în suspensie) și un sirop natural. Și aici se așteaptă omologarea produselor.

La Întreprinderea „Biofarm”, unde am stat de vorbă cu directorul Iacob Barbos, am aflat că s-au primit de curînd avize de necesitate pentru două dintre produsele pe bază de cătină. Este vorba de un spray extern și de tabletele (perlele) cu calitate regenerante. (Cu doi ani în urmă cînd am vizitat întreprinderea, și am fost informați de existența celor două produse amintite mai sus, ni s-a spus că avizele de necesitate urmează să sosească „în următoarele zile”). În întreprindere, se mai realizează ulei de cătină, pulbere uscată, colire și o soluție buvabilă cu adăug de aminoacizi și vitamine. Aceasta din urmă a fost testată cu rezultate extrem de încurajatoare la Centrul de medicină sportivă „23 August”. Din păcate toate acestea, și în primul rînd uleiul și praful de cătină, pe care le așteaptă atît de multă lume, continuă să suporte suferința unor verificări repetate și care, iată, durează și durează și nu se mai termină odată.

Aceasta este situația. Cititorul nostru va observa totuși, reamintindu-și poate mai vechile noastre relatări, că la ora actuală există mult mai multe perspective pentru valorificarea industrială a fructelor de hippophae rhamnoides. Dar de făcut, s-a făcut încă mult prea puțin. Mult prea puțin dacă, avem în vedere uriașa importanță economică a cătinei albe și marea investiție de inteligență a celor care luptă de 30 de ani pentru folosirea acestui dar al naturii în scopuri terapeutice și nutriționale. Poate mai mult și mai bine de acum înainte, astfel incît să uităm cu toții această aniversare tristă la care nimeni din păcate nu a ciocnit nici un pahar de șampanie.

LIVIU TIMBUS

Acupunctura — concepție medicală integralistă (II)

Ceea ce se impune observației noastre, rezultînd din studiul modelului propus în materialul anterior, este faptul că zona în care se înscrie perimetrul unde au loc interrelațiile sistem-cimp fundamental, capătă o serie de funcții speciale.

În primul rînd fenomenele care se produc ca și urmare a acestor interacțiuni au ca rezultat detașarea incintei sistemului față de spațiul înconjurător, spațiu în care se manifestă Cimpul Energetic Fundamental (CEF). Prin urmare totalitatea fenomenelor din cadrul perimetrului AmBnA joacă rolul de limitantă a sistemului. Existența limitanței este consecința jocului dintre forțele proprii sistemului și cele ale cimpului, deci în funcție de aceste forțe perimetrul limitant va exista sau nu, va dobîndi un aspect sau altul. Ca atare va mai rezulta încă o funcționalitate a acestui perimetru și anume aceea de a reacționa la schimbările stării mediului exterior pe de o parte și a celui interior pe de altă parte. Această reacție constă în modificarea stării cimpului exterior în contact cu limitanta, cit și starea acesteia la rîndul ei. Modificările desigur că se transmit implicit incintei. Forma cea mai generală de interacțiune pe care o poate realiza o astfel de structură (perimetru limitant-incintă) este aceea de a ceda sau pierde o formă oarecare de energie sau substanță. Intensitatea interacțiilor sistem-cimp va fi proporțională cu starea mediului interior și exterior. Dar starea mediului exterior poate fi în esență ei neschimbată, în acest caz variațiile sistemului pot fluctua funcție de o nouă formă de interacțiune și anume cea manifestată de relațiile cu alte complexe structurale mai mult sau mai puțin asemănătoare între ele. O astfel de situație relevă că poziționarea sistemelor între ele determină consecințe importante, consecințe care descriu diverse grade de interacțiune cu consecințe de tip calitativ și cantitativ. Din acest punct de vedere CEF constă în ultimă instanță din totalitatea manifestărilor energetice (și implicit informaționale) a sistemelor. Dispariția sau apariția unui sistem implicînd modificări ce contribuie la modificarea stării generale și a conținutului CEF. La rîndul său, noul conținut al CEF determină noi consecințe prin interacția sa cu sistemele conținute.

Prin separarea incintei față de mediu, incinta va prezenta proprietăți caracterizate de alte tendințe de manifestare față de proximitate. Din ceea ce cunoaștem pînă la ora actuală, acest gen de tendințe trebuie să fie orientate opus față de cele ale ambianței. Ca atare conținutul pentru sistemele la care actualmente ne putem referi, se prezintă predominant sub formă de materie-substanță. Pentru un astfel de sistem este determinant aspectul că trebuie să se separe de mediu, adică va prezenta dimensiuni față de mediul cimp, care este adimensional. Rezultă că aceste sisteme, fiind entități, în măsură foarte importantă separate de mediu, cuantă, implicit cantitatea de energie convertibilă din ele este finită. Indiferent dacă emisia de energie se va face periodic și parțial sau prin dezintegrarea sistemului integral, energia eliberată va fi limitată, va fi o anumită cantitate. De aici reiese încă o dată corectitudinea afirmației că în mediu, oricare ar fi el, energia se propagă în cuante. Este deci firesc să admitem că starea de bază a CEF este o mulțime a cuantelor de energie. Se constată că nu poate exista cimp care să nu conțină sisteme copulare derivate din el, și în același timp nici cimp care să se mențină în afara existenței substanței.

Din diferite fapte de observație se constată că acest gen de structură cimp-substanță este o stare fundamentală a materiei, dar în aceeași timp, aceste structuri se situează pe diferite trepte ierarhice, conținîndu-se unele pe altele. După noi, acest gen de ierarhie întregeste și mai mult ideea de ce și cum noțiunea de cuantă este o formă generală de manifestare a „întregului” dialectic. Aceste sisteme noi le-am numi sisteme fundamentale cimp-substanță. În cadrul acestor sisteme fundamentale se produc fenomenele de transformare a substanței în cimp și invers. De asemenea, într-o astfel de clasă ierarhică fundamentală se poate produce această transformare numai pentru anumite categorii bine determinate. Astfel, fotonul se poate manifesta corpuscular numai în cadrul unui cimp adecvat, compatibil, cimpul electro-magnetic. Molecula se pot manifesta într-un cimp de asemenea compatibil cu sensul lor de existență și anume într-un cimp atomic-molecular, iar structurile vii, în cadrul unui cimp biologic. Aceste sisteme fundamentale coexistă, sînt în relații ierarhice de interdeterminare se pot compune, iar din compunerea lor rezultă noi forme de manifestare a materiei în sensul cel mai general. Substanța vie nu poate fi separată de cimpul său specific care cu alte cuvinte este numită mediu. Astronautica deja a demonstrat-o! În tratatul extrem orientat „Su Wen” se spune că „omul este produsul ambianței”, iar în altă parte că „energia (cimpul, Qi) este materie nediferențiată — Yang —, iar substanța este materie diferențiată — Yin). În „Nei Jing” este scris că „pămîntul își trage forța sa din celălaltu anotimpuri”, care nu sînt altceva decît rezultatul variației poziției acestuia față de soare.

(va urma)

dr. DAN VLAD FILIMON

■ Pină nu demult responsabilă a librăriei „B.P. Hasdeu” din Cimpina, cunoscută de tot orașul ca o pătimașă iubitoare a cărții și a clientelei pe care o servea cu delicatețe și respect, Maria Bănescu a ieșit la pensie. Iși făcea cu atita patos meseria, încât jurai că-i născută pentru o muncă atât de migăloasă. I-am cunoscut în deaproape harul și de aceea îi mulțumim din inimă pentru tot ce a făcut pentru carte și pentru noi, cititorii cimpinieni. (Dan Moldoveanu, Cimpina, str. 1 Mai nr. 22)

■ Cuvinte frumoase, de profundă recunoștință, de această dată pentru colectivul Clinicii de cardiologie din Cluj-Napoca, îndosebi doctorilor Stăncioiu, Zdrenghea și Basarab, aduce printr-o emoționantă scrisoare cetățeanul Alexandru Rîmbașiu, din str. Dobrogeanu Gherea nr. 16, a cărui soție, suferind un infarct și un stop cardiac, a fost salvată în ultimul moment datorită intervenției de înaltă probitate profesională a acestor minunați oameni în alb.

■ Interesantă epistola trimisă revistei de Călfan Florică din Focșani, str. Bucegi, bl. 10, ap. 89. Printre altele, el propune celor în drept reditarea buletinului „Cărți noi” a cărui apariție a încetat de mult timp. Prin rubricile sale, această publicație se impunea cu necesitate pentru operativă și temeinică informare a publicului larg, iubitor de carte.

■ În legătură cu sesizarea pendentului Andrei P. N. Mircea din orașul Motru, publicată în nr. 5 al Flăcării, primim de la Direcția Județeană de poșta și telecomunicații Gorj: Cele relatate de abonat se confirmă: factorul poștal și dirigințele oficiului se fac, într-adevăr, vinovați, fapt ce a determinat sancționarea lor pe linie administrativă.

■ Cu un an-doi în urmă, în magazinele comerțului de specialitate au apărut niște cazane de baie frumoase, foarte aspectuoase. Ce păcat însă că țevăria din ele era prea subțire și de slabă calitate, fapt ce făcea ca în foarte scurt timp să se ardă și să devină inutilizabile. Zădărnici au încercat oamenii să le repare. Au dat bani la meseriași de ocazie, dar tot n-au izbutit să facă mare lucru. Mulți am și renunțat la ele. (Nicolae Văleanu, Tulcea, str. Pavlov nr. 156)

■ Consiliul popular al municipiului București, referitor la scrișoarea locatarului Andreescu Mircea din șos. Pantelimon nr. 254, ne informează, printre altele, că, în cursul lunii februarie a.c., asociația de locatari vizată a fost sprijinită în organizarea adunării generale, prilej cu care au fost puse în discuție toate problemele privind activitatea asociației și s-a procedat la alegerea noului comitet. În privința costurilor de reparatii și a cheltuielilor administrativ-gospodărești nu s-au constatat deficiențe.

■ Primim de la Aurel Săvulescu din București, Calea Rahovei nr. 83: Sculptorul Karl Storck a creat „Acvila”, o coloană înaltă de 5 m, având în vîrf o pasăre cu aripile desfăcute. În anul 1865 a fost inaugurată în grădina Episcopiei, lângă actualul palat al Ateneului român, unde a stat pînă în anul 1890 și bucureștenii îi ziceau „Chibritul lui Pache”. A fost mutată apoi la Rond (pe bd. Coșbuc de azi) unde a rezistat pînă la cutremurul din martie 1977. De atunci „Acvila” a dispărut dar soclul, foarte rezistent, își tot așteaptă statuia care să înfrumusețeze acest mic parc al Capitalei.

■ Uniunea județeană a C.A.P. Olt: Începînd cu data de 1 februarie a.c., în urma discuțiilor avute cu conducerea unității, petiționara Joian Oprita din Gircov a fost reincadrată la ferma zootehnică a C.A.P. din localitate ca șef de fermă. Femeia nu mai are alte pretenții și a fost de acord cu hotărîrea luată.

■ Incredibil dar adevărat, să plătești taxa de transport a unui colet poștal de două ori și să nu ajungă la destinatar niciodată. Neplăcuta experiență a trăit-o Vasile Botez din Huneedoara, str. Viorele nr. 3, ap. 51, care, la data de 12 01 1983, a expediat la Timișoara, pe numele lui Romeo Botez, coletul poștal nr. 65, conținînd alimente, cu avizul de expediere 2933. Fără nici un motiv, coletul a fost primit retur după numai o lună de zile.

■ Intreprinderea de frigider Găești: Urmare sesizării publicate la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, vă comunicăm că depanatorul nostru din județul Neamț a reparat, încă de la data de 12 01 1983, frigiderul reclamat de Victor Șarpe din Tg. Neamț. Anexat vă trimitem spre confirmare copia

procesului verbal nr. 39, încheiat cu acest prilej.

■ Pe 1 septembrie 1982 — ne scrie Gh. Fotea din Piatra Neamț, str. Iasomici bl. 14, se. C, ap. 112 — a venit la noi un delegat al Trustului de construcții Călărași și ne-a spus mai multora că ne ia cu el acolo, că se cîștigă foarte bine. Ne-a cerut să-i lăsăm orice act de identitate avem la noi și să-l așteptăm în gară, că plecăm împreună chiar în noaptea aceea. Eu, neavînd buletinul la mine, i-am dat cartea de muncă, dar n-a mai venit la întîlnire, cum ne fusese înțelegerea, și am rămas de atunci și fără cartea de muncă și fără serviciu. De aceea, îl rog să mi-o trimită neapărat, că fără ea nu mă pot încadra nicidecum, și am trei copii de crescut. Se poate învăța din pătania dv.

■ Procuratura municipiului București, în legătură cu sesizarea numitului Stăncu Gheorghe: Constatîndu-se unele interpretări necorespunzătoare și nerealizarea unor sarcini de serviciu la I.I.S. Automatica, Centrala de resort (CIETA) ne informează că, pentru deficiențele semnalate, s-au aplicat sancțiuni disciplinare și amenzi contravenționale unui număr de 10 persoane din conducerea unității, s-au luat concret și alte măsuri pentru respectarea ordinii și disciplinei de plan, a dispozițiilor legale în vigoare.

■ Tovarășul Teodor Durlan, secretarul biroului executiv al comunei Cotofănești, jud. Bacău, ne roagă să întreprindem demersurile necesare spre a facilita minorei Mariana Plop din satul Borsani — o fetiță necăjită, în vîrstă de numai 10 ani, care a avut mult de suferit de pe urma poliomielitei — procurarea unui cărucior ortopedic, recomandat de medici, indispensabil creșterii și dezvoltării ei normale. Ceea ce putem face este să adresăm, la rîndu-ne, rugămîntea Ministerului Muncii, ca fiind cel mai în măsură să satisfacă această umanitară solicitare.

■ Consiliul popular al municipiului Brașov, referitor la scrișoarea numitei Dragotă Ana din Brașov, str. Lungă nr. 253, ne aduce la cunoștință că problema locativă a familiei acesteia a fost rezolvată, petentel atribuiindu-i-se un apartament cu două camere în blocul 12 din cvartalul Timiș Triaș, sc. D, ap. 10.

■ Mă numesc Gaspar Iren din comuna Crăciunești, județul Mureș, și vă scriu deoarece, din iunie 1982 și pînă în prezent, nu reușesc să definitivez dosarul de alocație pentru copil. La nenumăratele mele solicitări scrise, Cooperativa „Metalul” din Tg. Mureș refuză sistematic să-mi trimită o adeverință care să ateste că fostul meu soț Gaspar Ianoș, încadratul ei, nu primește alocația de stat pentru minorul Cristian Constantin, născut în urma despărțirii noastre.

■ Intreprinderea „6 Martie” Zărnești, județul Brașov: Referitor la scrișoarea comentată „Un Pegas fără viteză cosmică”, publicat în Flacăra nr. 7/1983, vă informăm că cele scrise s-au confirmat. Bicicleta petentului Victor Șerban a fost reparată la sediul intreprinderii și s-au luat măsuri pentru a evita pe viitor deficiențele semnalate. În ce privește sistemul de blocare a șcii, acesta s-a modificat constructiv și deja bicicletele se echipează cu noul mecanism perfecționat.

■ În trecere prin Timișoara, am comis un accident de circulație, fără urmări grave. Subofiterul de miliție, venit la fața locului, mi-a ridicat corect permisul de conducere, cîcă pentru testare la regulile de circulație. Nici la aceasta nu am avut nimic de obiectat, însă mă deranjează enorm faptul că am fost mereu aminat și, iată, nici acum, după mai bine de doi ani, nu am fost testat și nici nu mi s-a restituit carnetul. (Mircea Dumitrescu din comuna Breznici de Ocol, satul Magheru, jud. Mehedinți)

■ Intreprinderea canal apă București, privitor la nota apărută în Flacăra din 4 02 1983, ne informează că pentru verificarea presiunii s-a montat un manometru cu diagramă la ap. 195, etaj 9, bloc ALMO3 din șos. Mihai Bravu nr. 3, în zilele de 10—11 februarie 1983, și din datele înregistrate pe diagramă a rezultat că presiunea apei reci la etajele superioare are valori care asigură o alimentare normală. De problema apei calde se ocupă exploatarea de termoficare din cadrul G.I.G.C., sectorul 3.

■ Profesorul Dan Bosoancă din Vinju Mare, județul Mehedinți, ne sesizează că vinzătoarea Soare Elena de la magazinul de articole electrice din oraș

condiționează vînzarea anumitor produse. De pildă, nici în ruptul capului — ne scrie omul — dumneaei nu vrea să vîndă o baterie de lanternă pînă nu-i dai un anumit număr de ouă. Nu cere însă de la toată lumea, ci numai de la cei pe care nu-i cunoaște. Altora le dă chiar și pe veresie, fără să le mai facă morală.

■ Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție: Restituindu-vă scrișoarea grupului de cooperatori din comuna Grid, județul Brașov, înregistrată la Flacăra sub nr. 12 291/1982, facem precizarea că din verificările făcute a rezultat că, înca de pe data de 8 ianuarie a.c., petiționarii și-au primit integral drepturile convenite pentru finul vîndut C.A.P.-ului din localitate în primăvara anului trecut.

■ Sînt mamă eroină, cu cinci copii minori în viață, și vă aduc la cunoștință un necaz al meu. După îndelungi intervenții, mi se aprobăse chiar de la București o butelie aragaz pentru nenumăratele nevoi ale gospodăriei, însă venind butelia la noi în comună, cei de la consiliul popular local s-au făcut că au uitat de aprobare și au dat-o la altul. Lucrez ca muncitoare la baza de cereale din localitate, și nici măcar piinea n-o pot cumpăra din comună. (Torcea Valeria, comuna Osica de Sus, județul Olt)

■ Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județul Sibiu: Urmare scrisorii cetățeanului Todor Mircea privind încadrarea în grupa de muncă vă facem cunoscut că s-a luat legătura cu unitatea, urmînd a se înregistra în carnetul de muncă perioada lucrată în grupa I de muncă, conform notei de la Decret 292/1959.

■ În ziua de 18 ianuarie 1983, am cumpărat de la magazinul alimentară nr. 11 din Tecuci, bd. 30 Decembrie, 0,500 kg salam „Mistretul” fabricat de IIC Galați. Spre surprinderea mea, am constatat că acest produs nu poate fi consumat, datorită excesului de sare conținut. Buletinul de analiză nr. 29/18 I 1983, eliberat de laboratorul policlinicii unde am trimis proba, confirmă cele semnalate mai sus, și anume un exces de 1,56 la sută sare. (Chitie Mihai, Tecuci, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 55). N.R.: Oare să fi descoperit IIC Galați un nou tratament dietetic în profilaxia bolilor cardiovasculare? ... Făcînd o mică socoteală, se poate ajunge la concluzia că 1,5 la sută sare înlocuiește 15 kg carne dintr-o tonă.

■ Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Centrala de transporturi auto, confirmă că cele semnalate în nota publicată de revistă cu privire la activitatea de transport călători din autogara Lehliu sînt reale. Ca urmare s-au luat toate măsurile, inclusiv îmbunătățirea aprovizionării cu carburanți, repararea stației de amplificare, refacerea panourilor cu plecări-sosiri, reinstruirea întregului personal de exploatare, astfel încît regularitatea curselor de autobuze s-a îmbunătățit și nu se mai înregistrează întîrzieri sau suspendări de curse.

■ Mare surpriză a trăit deunăzi Maria Lucia Alexe din București, Aleca Potaisa nr. 6. Ducîndu-se să-și ridice cele 8 cămăși bărbătești date la parturului C-16 din Drumul Taberilor, a constatat cu stupeoare că doar două erau ale ei, restul de 6 cămăși albe fuseseră înlocuite cu altele mai mici și foarte uzate. A reclamat cazul, dar responsabilă unității a avut o atitudine incorectă și nici pînă azi nu a clarificat misterioasa dispariție. Clienta încă așteaptă.

■ Tăranul cooperator Pînă Șfaițer, din comuna Vorona, județul Botoșani, ni se plînge plin de indignare că fiul său Cornel Șfaițer, elev în clasa a XI-a la Liceul de radio-tv din Brăila și președintele comitetului de internat, a fost insultat și bătut crunt de Ivanov Valentin, administratorul internatului Liceului de construcții din localitate, unde este cazat. Reclamînd cazul directorului liceului de care aparține internatul, acesta n-a luat nici o măsură împotriva bătăușului. Dimpotrivă, l-a încurajat.

■ Inspectoratul comercial de stat Argeș, ca răspuns la scrișoarea unui grup de cetățeni, ne informează că, în urma controlului efectuat, la sfîrșitul anului trecut, în magazinele cooperativei de consum din comuna Tîțești, au fost scoase la iveală o serie de abateri grave de la regulile comerțului socialist. Față de această situație au fost luate măsuri în consecință, principalul vinovat, ges-

tionarul Gh. Ilinca de la magazinul mixt Bucșenești, fiind amendat pe loc cu 250 lei. N.R.: Cam simbolică... această sancțiune pentru gestionarul Ilinca!

■ Ovidiu Crăciun din Cluj-Napoca, str. Donat nr. 15, bl. M, ap. 4, ne roagă să-l sprijinim în procurarea a două piese pentru autoturismul său Skoda S-100 — mască față și aripă stînga — pe care de doi ani și mai bine tot încercă zadărnice să le procure de la magazinele de specialitate sau de la autoserviciu. Să-l ajutăm, dar cum? Poate se angajează cineva să-i dea o mină de ajutor.

■ Administrația Asigurărilor de Stat: În cazul reclamat de Trancu Horia din București, alea Timișu de Sus nr. 2, ADAS nu a putut să acorde despăgubire de asigurare, intrucît evenimentul — spargerea unei țevi — nu este cuprins în asigurarea facultativă complexă a apartamentului contractat de petent la data de 19 august 1981.

■ Mai mulți oameni ai muncii de la I.M.G.B. și „Vulcan”, prin scrișoarea înregistrată la noi la nr. 3572/2.03.1983, avansează conducerii I.T.B. propunerea de a studia posibilitățile înființării unei linii rapide de autobuz între cartierele Militari, Drumul Taberilor și I.M.G.B. din zona Berceni, pe cel mai scurt traseu posibil.

■ Locuiesc în aceeași clădire cu Mira Lefter, o colocatară care nu mă lasă să trăiesc, făcîndu-mi viața amară. Mi-a distrus mica seră pe care o amănajam pe bucățile de curte care-mi aparține în mod legal, ca proprietate, mi-a tăiat smochinul, caisul, dudul și patru pruni aflați pe rod, mi-a blocat ușa de la intrare în podul casei, mi-a spart mai multe țigle de pe acoperiș. Militia a amendat-o, ne-am judecat la comisia de judecată, dar continuă și acum să-mi facă numai nețrași și nimeni nu se încumetă să o pună la punct. (Burcu Mihai, pensionar în vîrstă de 77 de ani, din Drobeta-Turnu Severin, str. Tabla Buții nr. 44).

■ Ministerul Muncii, ca răspuns la scrișoarea petentei Eydochia Avramoiu din Costești-Vilcea, ne informează că, în sesiunea din 3 oct. 1981, Comisia centrală de pensii a hotărît acordarea pensiei de urmaș după sustinătorul decedat, cuantumul pensiei fiind determinat de pensia de invaliditate gradul III de care soțul a beneficiat pînă la obținerea pensiei de limită de vîrstă. În raport de vechimea în muncă legal dovedită, adică de 9 ani și 5 luni. Hotărîrea comisiei centrale este definitivă.

■ De ce municipiul Ploiești nu are încă o grădină de vară? Iată o întrebare care îl frîmîntă de mai multă vreme pe ing. Gîrzi Zamfirescu din Ploiești, str. Sitarului nr. 6. Că vine sezonul călduros — zice dumnealui — și este neplăcut și incomod să ne îngrămădim în săli închise pentru a vedea un spectacol. Problema aceasta mă preocupă nu numai pe mine, ci și pe numeroși alți ploieșteni.

■ Intreprinderea județeană pentru îmbunătățirea și exploatarea paștilor Prahova: Pășunea din punctul „Strand”, unde solicită să pășuneze animalele petiționarii Voica Anghel și Pantelie Constantin din orașul Breaza, are o suprafață de 5 ha. Jumătate este atribuită de consiliul popular local, pe termen de 3 ani, locuitorului Vasile Criste, care anual încheie contracte cu statul (numai anul trecut a contractat 7 capete tineret bovin și 1 100 litri lapte vacă), restul suprafeței de pășune le stă la dispoziție în mod exclusiv. Deci, cei doi dispun de suficientă pășune.

■ Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare Timiș, pentru Iosif Talpai din comuna Uivar: În legătură cu suma de 1828 lei, solicitată de dv., în urma unei anchete a rezultat că de fapt vi se cuveneau acești bani pentru munca depusă pe perioada octombrie 1981 — martie 1982, sumă pe care ați și încasat-o pe 20 octombrie 1982. Contravaloarea sumei a fost imputată inginerului Iosub Georgeta, șefa șantierului vizat.

■ Deși Judecătoria sectorului 1 și Tribunalul municipiului București mi-au dat cîștig de

cauză în procesul ce a făcut obiectul dosarului nr. 4848/1980, tovarășa Narcis Alexu, șefa secției cimitire din cadrul Administrației domeniului public București, continuă în mod abuziv să mă priveze de dreptul meu legitim de concesiune asupra locurilor de veci nr. 133 și 134, lotul 6, din cimitirul Sf. Vineri. Oare, pentru dumneai legile țării și hotărîrile justiției nu-s obligatorii? (Daniel Vințeanu, din București, str. Ardealului nr. 11, bl. C-3, sc. B, ap. 16).

■ Consiliul popular al municipiului Botoșani: Contestînd la judecătoria locală desfacerea contractului de muncă, petenta Diaconu Valentina a obținut cîștig de cauză. Unitatea a fost obligată să o reincadreze și să-i plătească retribuția medie pe perioada stabilită. Începînd cu luna februarie 1983, femeia a fost reincadrată la vechiul loc de muncă pentru care a fost calificată și și-a primit toate drepturile, conform hotărîrii judecătorești.

■ Din luna septembrie 1982 se construiește în spatele blocului unde locuiesc (Șos. Olteanței nr. 220, bl. 8, sc. A, et. 1, sector 4) o grădiniță. Tot din această perioadă există pe șantierul respectiv o țevă spartă prin care se pierde, zi și noapte, o mare cantitate de apă. S-au perindat mai mulți specialiști care însă n-au găsit o soluție care să oprească gîsirea a mii de metri cubi de apă. (Eciu Grigore, București)

Pagină realizată de MIHAI STĂNCU

Poșta redacției

■ Dumitru Pescăruș — Strejești de Sus (Olt): Invaliditatea dv. s-a produs în perioada în care nu erați încadrat în muncă, în această situație nu puteți beneficia de pensie de invaliditate. ■ Ion Tudor — Adjud: Aveți posibilitatea legală de a contesta în termen de 30 de zile de la comunicarea măsurii luate de unitate. ■ Ioan Munteanu — Sibiu: Se poate, dar contractul „Gheorghe Tufiş — Breanița (Mehedinți): În situația dv., puteți cere pensionarea la împlinirea vîrstei de 62 de ani. ■ Nicolae Dumitrescu — București și Constantin Băulescu — Drobeta-Tr. Severin: Cei care lipsesc din imobil una sau mai multe luni și au anunțat în scris despre aceasta comitetul asociației locatarilor, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor pentru consumul de apă caldă de canalizare, consum de energie electrică necesară funcționării crematorului, combustibil necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării. De la cheltuielile efectuate pentru furnizarea energiei termice nu sînt scutiți de la plată chiar dacă a fost anunțat comitetul asociației de locatari și au lipsit din apartament mai mult de 30 de zile.

■ Vasile Dumitrescu — Curtea de Argeș: Nu se poate sigla. Vedeți răspunsul de mai sus. ■ Robert Kalfic — Baia Borsă: Nu este clar. Revențiți. ■ Roland Türk — Prejmer (Brașov): Numai instanțele de judecată pot hotărî. ■ Dumitru Popescu — Bălești (Gorj): Cereți prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului. ■ Maria și Dumitru Gibă — Golești (Vilcea): De formalitățile necesare aflați interesîndu-vă la notariatul local. ■ Ștefan Mureșan — Satu Mare: Așteptați mai întîi hotărîrea judecătorească.

■ Vintilă Lupu — București: Trebuia să contestați în termen de 15 zile de la primirea procesului verbal de contravenție. ■ Maria Cantemir — Băcești (Vaslui): Nu relese clar care vă este necazul. Revenițiți cu o altă scrișoare. ■ Constantin Diaconescu — București și Constantin Spătaru — Godeanu (Mehedinți): Vă așteptăm la redacție, la secția probleme cetățenești. ■ Vasile Abrudan — Cluj-Napoca: Calea legală: recursul.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

DAN PIȚA:

„Avem regizori care pot reprezenta o școală națională de film!”

— Să începem cu debutul dumneavoastră, Dan Pița. Cum ați debutat? Și mai ales ce înseamnă a debuta în film, la noi de pildă?

— Personal, consider că debutul în cinematografie — fie ca regizor, sau scenarist, operator sau actor — nu trebuie să fie la îndemina oricui. Din păcate, la ora actuală lucrurile sînt cam amestecate la noi... debutul se face pur statistic, adică se ia o cifră și se stabilește un număr fix de oameni care să deuteze anual — uneori — a avea studii de specialitate, adică fără să fi absolvit o facultate cu specific de teatru sau film. Eu cred că principalul criteriu ar trebui să fie cel al valorii — și chiar al tinereții — se mai insistă, încă, pe unele debuturi tîrzii, numai pentru simplul motiv că omul și-a făcut stagiul de secund. Or, nu toți secunzii au și merite de regizori! S-a mai spus asta: meseria de secund este o indeletnicire foarte serioasă — și necesară în cinematografie — să nu subțiem rîndurile secunzilor!

— Reveniți la debutul dumneavoastră. Era în 1970. Mircea Veroiu și cu mine urma să intrăm în producție cu un „dublu”, după Bogza. În martie ne-am pomenit însă cu inundațiile... Cîțiva colegi ai mei, care astăzi fac toți film, au format un grup, am intrat și eu, în acel martie eram angajați ai studioului. ...Ne-am suit cu toții într-o mașină. A fost un act de solidaritate. Ca și la cutremur, cînd oamenii au ieșit în stradă, încercînd să ajute alți oameni, așa cum se pricepeau și ei.

— Al cui era genericul? Treaba cu șoseaua aia care intră treptat în apă, în

groază?

— Acela este un lung cadru filmat de Iosif Demian, pe atunci operator, regizorul de astăzi... Demian a așezat aparatul de filmat aproape de roata unui „ARO”, l-a legat cu o cîrpă, l-a declanșat și mașina a pornit — el nici nu știa ce „prinde” aparatul, nu putea viza — s-a filmat în zorii zilei, foarte devreme.

— Aduce cu începutul filmului dumneavoastră „CONCURS”...?

— Într-adevăr, există ceva comun între cele două cadre...! Demian a fost un operator de mare clasă, îmi pare rău că nu mai face imagini, dar mă bucur că face filme și... nu face deloc filme proaste!

— Am înțeles că aveți o funcție în ACIN.

— Cred că termenul este exagerat, nu am, nu avem funcții, pentru munca pe care o depunem nu sîntem retribuiți, nu este vorba de o funcție plătită. Deci, din '74, eu sînt ales în consiliul de conducere.

— Ce înseamnă asta, '74... numărul membrilor?

— Nu! Anul... 1974, cînd am fost ales de către adunarea generală a asociației în consiliul de conducere și în respectivul birou al acestui consiliu.

— Do fapt, ce înseamnă acest ACIN?

— Are vreun rol determinant în producția noastră de filme? Care este rostul acestei asociații naționale?

— Dacă ne gîndim că toți profesioniștii din cinematografie sînt constituiți în această asociație, este firesc ca ea, această asociație să aibă un rol important în producția noastră de filme.

— Il are?

— Asociația are mai multe lucruri de făcut: ea este, în primul rînd, împărțită pe secții: secția regizorilor, operatorilor, scenografilor, secția de scenarii, producție etc. — fiecare avînd o activitate proprie. Are un plan de activități, nu-l pot spune acum pe dinafară, dar oricum: are un plan lunar, trimestrial, anual, pe trei ani — ca orice uniune de creatori, sau orice asociație din țara asta. Este condusă de un președinte, de doi vicepreședinți, un birou. Președinte este Ion Popescu-Gopo. Asociația organizează apoi acele vizionări de luni seara, la „Studio”, unde membrii vîd filme mai importante — este vorba de o vizionare de documentare — organizează apoi simpozioane cu caracter social-politic, îndrumă apoi întreaga activitate a cinematorilor din țară. Dacă ne gîndim bine, însăși producția de la Buftea, toate planurile tematice ar trebui discutate aici... Un lucru nu a reușit asociația, deși pot mărturisii acum că s-a zbatut pentru asta: organizarea unui festival național al filmului.

— Să înțeleg prin cele de mai sus că toate viitoarele filme, tematica acestora, sînt, clar, de ACIN?

— Nu, să nu confundăm: planurile sînt făcute de către casele de filme împreună cu CCES. ACIN-ul își dă numai acordul, este un factor consultativ.

— În mod normal, o asociație a unor creatori trebuie, sau nu, să determine creația acestora?

— Există o parte de adevăr în ceea ce spuneți. În mod normal, asociația noastră ar trebui să aibă un cuvînt mai greu de spus în ceea ce privește producția de filme. De aici și ideea — lansată de multă vreme — a unui studio experimental, a unui ministudio, hai să-i zicem o „minicasă-de-filme”, cu un buget foarte mic și care să lanseze filme cu caracter experimental. Și care să lanseze în același timp noi regizori, acesta și aici ar fi cadrul ideal pentru debut! Adică asociația să-și ia sarcina de a descoperi noi talente, nu casa de filme 4-5 sau... 9? Din păcate lucrurile astea sînt privite foarte superficial, o serie de proiecte ce sînt de trecut — și mă refer la '76-'81 — precum acesta, al unui Cenaclu al tineretului — „Victor Ilie”, sau studioul experimental, s-au pierdut... s-au risipit în hirtii birocratice.

— Ar fi avut într-adevăr vreun rost acel cenaclu, sau ministudio?

— Eu cred că da! Un mic studio al asociației, care ar putea produce filme... Pentru două-trei filme pe an, se pot avansa niște sume, sume ce ar fi recuperate apoi din difuzare...

— Din cîte sînt informat, IATC-ul și-a propus așa ceva.

— Nu sînt foarte la curent cu ceea ce face IATC, dar cred că un studio ca acela pe care l-am propus ar duce la lansarea unor noi regizori, a unor talente autentice și nu așa cum se face acum — așa cum am și pomenit la început — numeric, strict numeric!... Dar vorbim de ACIN, o asociație care la ora actuală este foarte neglijată... un argument în acest sens este și faptul că, iată, nu am putut ține alegeri din 1974, și sîntem în 1983!... Noi trebuia să ne alegem forurile din trei în trei ani. Iată că de trei ori, în 1977, 1980 și '83, alegerile nu s-au putut ține... sînt nouă ani, deci!

— Cine ar fi de vină?

— De fiecare dată noi am propus forurilor superioare...

(Continuare în pag. 15)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Filosofia lumii românești

O consonanță sfîrșită în dor

Poate că destinul cel mai periferic în aria cugetării filosofice l-a avut cîntecul, fără să se observe prea mult umbrirea de dinafară aruncată asupra lui. Nu se simțea nici amenințarea ușoară care-l clasa printre obișnuitele formule ale ritmului diurn al vieții, deși cîntecul, orice și oricum ar fi fost, avea înaintarea lui proprie, mergea înainte. Era socotit un însoțitor în împrejurările vieții, ceea ce nu era greșit, dar nu era suficient. Căci cîntecul a fost și este ceva mai mult. El totalizează împrejurările vieții, le dă revelația dintii și ultimă a existenței omenestii, într-o unduire filosofică de gînd, care nu e numai cuceritoare în inefabila sa comunicare, cum se crede, dar deopotrivă stăpînește și e instăpînită de puterile vieții.

Ar trebui să înlăturăm inveliturile de suprafață cîntecului care l-au plasat pe acesta în obișnuit și în formula de divertisment numai, ca să putem înțelege, cum imponderabilele sale unduiri de gînd filosofic transmută obișnuitul în acel coplesitor dor de tot și de cuprindere a totului. Doar cîntecul e în măsură să cenzureze aglomeratele situații ale vieții și să le prefacă în treceri, dezmarginînd cele mai încheiate rosturi ale lumii. Ca să ve vadă că, undeva, și trecerea și dăinuirea lucrurilor, cu scăpările de adevăr pe care le împrejmuesc, se relevă, cum ar spune Blaga, numai în cîntec și în vis. În rest, adevărurile sînt cunoscute, inseriate și catalogate după rînduiala ambicioasă a sistemelor filosofice. Unduirea de gînd filosofic a cîntecului e altceva. E o consonanță ce sfîrșește în dor.

Filosofia culturii populare românești nu poate trece indiferentă pe lângă această cucerire lăuntrică sufletească a lumii care se produce prin cîntec. Cugetătorii înceți și molii la gînd vor putea da semne de protest văzînd plasat cîntecul în teritoriile filosofiei, uitînd că nu prin pregătirea filosofică te poți apropia de cîntec, ci prin iluminarea lui dinlăuntru, care ajunge sau nu la tine. Cîntecul românesc, născut deodată cu lumea, este mărturie la toate cele de mai sus, căci el totalizează toate împrejurările vieții, ca și cum toate cite sînt pe lume sînt pentru noi numai deodată cu cîntecul. Cu dorul în care crește cîntecul. Iar cuvîntul spus e și el cîntec în cîntecul românesc, nedespărțit de sugestiile mari pe care le cuprinde și-i sînt hărăzite. „Ară neica la ogoară / Dorul vine și-l doboară”, spune cîntecul, ca și cum pămîntul doborîr și undeva suspendat, și numai omul există. Puterea nevăzută, dar auzită a cîntecului, suspendă deci materia și dă glas aceluia dor-doborîr ce plasează lumea în om. Și nu acesta e oare adevărul? Nu e filosofia fiecărui om ceea ce este el însuși, adică puterea lui de a cunoaște, de a cuprinde și a pătrunde înțeleșurile vieții?

VASILE VETIȘANU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Iarna singelui

Se dedică lui Martin Constantinescu

Ningea în sus însore nori
Ca fulgi roșii plutitori
Uneori, neuneori,
De sărbători.
Era o îndepărtare,
O ningere pe cerul cel roșu și mare,
Palid copilul de sărbători,
Suridea uneori, alteori,
Sau plîngea în timp ce mergea,
Semn că ninsoarea albea.
Uneori, neuneori,
Alteori, nealteori.

NICHITA STANESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Z O O

Primăvara vine, timpul este din ce în ce mai frumos, așa că bucurăstii vor începe în curînd plimbările în locurile de agrement din jurul Capitalei. Unul din aceste locuri, frecventat de altfel și de mulți turiști din țară, este Grădina zoologică. Iar majoritatea vizitatorilor sînt copii... Încep deja să mă întorc!

Cu riscul ca vreun lucrător de la „Zoo” să mă identifice și să dea drumul tigrlui cînd voi mai trece pe acolo (și voi trece cu siguranță!), nu pot să nu semnalez un fapt grav. Instituția de care vorbesc editează o broșură (pe coperta a II-a scrie de fapt: „Pliant editat de Grădina Zoologică București și Recom”), cumpărată de foarte multă lume. Am văzut mulți părinți și copii stînd pe cite o bancă și răsfoind-o. Această broșură este o adevărată colecție de greseli de limbă care umbrește admirabila activitate a Grădini zoologice. Iată-le, clasificate, pentru înlăturarea oricărui echivoc:

1. Greseli elementare de ortografiere a cuvîntelor: a se creia, ceace, sălbatec (deși apare și forma corectă, sălbatic), sburătoare, abea (în loc de abia!). Nu vă vine să credeți?

2. Forme gramaticale greșite: trebuiește (verbul imperso-

nal a trebui are o singură formă: trebuie), năzdrăvenite (?); „obiceiu pe care-l are de ași spăla hrana”; „alergînd pe arbori ca fulgeru”, „putînd veni să-și ea (?!) hrana”.

3. Construcții improprii și de neînțeles: „un mare număr de animale originare din cele mai îndepărtate colțuri ale Pămîntului, cu tînuturi din viață foarte diferite”; „se străduiesc să le înțeleagă viața pentru a face cunoscută” (în loc de „a o face”); „rudă apropiată atît cu risul... dar și cu fiorosul tigrului” (în loc de „cit și”).

4. Dezacorduri flagrante și acorduri false: „Adesea omul (singular!) găsește prin iarbă iezi pe care-i mîngie, apoi îi părăsește (plural!)”; „căprioarele sînt cele mai bine cunoscute omului” („cel mai” era aici un superlativ pentru adverbul „bine”, nu pentru adjectiv).

5. Nerespectarea unor reguli de uz: „Zolosindu-le pentru carne, lină și laptele lor” (în loc de „carnea, lina” etc.).

6. (= 15) Numărul exact de virgule care lipsesc din text, din locuri unde sînt absolut necesare. Le-am oferit aici, cu rugămîntea ca, la o eventuală revizuire a pliantului, să fie puse unde trebuie (dar nu unde trebuie!).

Ar mai fi o soluție: să se atașeze pliantului un bon cu următoarea inscripție: „Test pentru verificarea cunoștințelor de gramatică. Cine descoperă toate greșelile beneficiază de o plimbare gratuită pe pomei!”

CEZAR TABARCEA ■

POEZIE

Studiul de noapte

Nicolae Ioana continuă a se introspecta, în culogerea lui din urmă, **Studiul de noapte**, 1982. Săpînd, în marile interioare ce sintem, după propria imagine de suflet, pe care rivnește să și-o întemeieze în golurile de ape astfel dislocate. Dealtminteri, un asemenea neîntrerupt studiu (de noapte), de maximă și profundă încordare fiind întreaga sa poezie: un bilanț al oaselor de inten-

tensă și în consecință fertilă singurătate, propice acunării gândurilor noastre, veșnic răzvrătite vizavi de absurdul datului existențial: „E în casa vecină o femeie / pe care n-am văzut-o niciodată, / dar cu siguranță ea există / pe același palier cu un etaj mai sus“ /.

(„Știu, asta nu-mi puteți ascunde“)

Cum se vede, un poem al premonițiilor, iminent în perspectiva, din perspectiva clipei ce ne încape, îl bintuie pe autor aici. Ca și în poemul următor din carte, „Putin mai la dreapta și apoi înainte“. De o densitate deopotrivă, în pofida expresiei lor voit neutre (aparent, cel puțin), în care Nicolae Ioana își îmbracă de obicei reflecția amără, gândul împovărat. Un fel de pîndă permanentă instituindu-se în textele lui lirice, o pîndă detașată însă, zarurile fiind deja aruncate demult pentru el, pentru noi, jocul fiind așadar făcut, destinul nemișcînd fi întors de nimeni și de nimic. De unde și coplesitoarea dramă pe care o degajă discursul unei atari poezii, un discurs surd, cu făcile înclinate, cu conștiința neputinței de a da un alt curs spectacolului existențial dinafine pecețuit. Acesta este, în definitiv, **studiul de noapte** al poetului, al creației lui în ansamblu: mereu — și mai cu seamă la anume praguri ale vârstei, să încerce bilanțuri, să caute o ieșire din absurd; și să nu afle decît absurdul acolo, ce îi încarcă versul de împovărătoare dezabuzare, ca în poemul titular al cărții: „La patruzeci și doi de ani“.

Poetul ar vrea să se adune în ceva, care să fie el însuși, într-o entitate stabilă, despre care să poată spune, exclamînd: **Ecce!** Dar nu reușește să se instituie, ceea ce înseamnă tocmai tragica sa (și a noastră, ca specie gânditoare) instaurare, realitate, de fapt: „vîntul de afară și frunza / aceea care se mișcă / brusc îmi schimbă soarta!“ („Nu vă uitați la mine!“) Un seismograf al lumii, un cer reflectînd lumea însăși, inoperant însă, cînd e vorba să se definească pe sine (pe care, în fond, atît de expresiv, de infimitezimal se definește) Este obsesia frumoasă și chinuitoare a lui Nicolae Ioana — această necurmată aspirație a lui la înfîlțirea cu sine, cel de dincoace sau de dincolo de absurd. O obsesie a întregii lui poezii, prezentă și în mai toate poemele din acest **studiu de noapte** al său, de aici, din culogerea de față. Autorul se caută pe sine, își caută semenii („pe acest prieten“), fără a se putea aborda, descifra, fără a putea în general descifra realitatea ultimă a înfîlțirii, rosturile ei mai ales, enigmatice și invadate de valurile grele și apăsătoare ale absurdului, nonsensului, ce îl răzvrătesc, dezabuzîndu-l. Cine să fie „Bătrînul din cofetărie“? Poate eu însumi, poate tu, noi, fiecare dintre noi... El este **studiul** însuși al autorului, truda și inversunarea lui de a accede la luminisuri ce îi tot fug dinaintea — la urma urmelor dominantă însăși a existenței noastre reflexive, profilul, impenitentul nostru profil moral, uman, limitat de expresiv, în ciuda insatisfacției poetului din această perspectivă.

Poetul se revoltă în fața trăirii vegetative și epidermice; dacă ar sta în putînța lui, ar suspenda — fie și pentru o clipă — ritmurile comune și superficiale ale existenței, spre a o trage, oricît de efemer, în conul de lumină al conștiinței. Cu speranța că, poate așa s-ar deschide o fereastră către sensurile adînci ale derulării noastre existențiale, de nu lipsesc acestea, cumva.

Unul dintre cei mai însingurați poeți români de azi se străduiește să fugă, să scape de singurătate. Și nu izbuteste. Dar face cît o victorie înfrîngerea sa. Cît o victorie, demersul lui, de un profund și definitiv umanism, constructiv prin fertilitățile lui revers. Imbogățind spațiul de manevră al însăși conștiinței noastre de sine.

HRISTU CĂNDROVEANU

PROZA

Întoarcerea lui Ulise

Admirabilul roman „Întoarcerea lui Ulise“ (Editura Eminescu, 1982) de Modest Morariu nu e decît aparent un debut tîrziu în jurul cărui s-ar putea face comentarii asupra seriozității scriitorului român. Chiar și în proză Modest Morariu debutase în fapt în 1976 printr-o simpatică povestă ludică și fantastă, scrisă în colaborare cu Ruxandra Berindei („Casa cu portolaci“) spre a

nu mai pune la socoteală produsele lirice adunate în trei volume, toate intitulate neobisnuit: „Povești cu fantome“, „Spectacol de pantomimă“ și „Ovăzul sălbatic“. Eseuri, o critică de artă masivă, de la Pucă și Lautrec la Goya și Vameșul Rousseau, precum și un lung sir de traduceri (Stendhal, Malraux, Camus ș.a.), în total peste 30 de volume, alcătuiesc o bibliografie nu dintre cele comune, în definitiv a unui scriitor de esență „colecționarului“, care citește mult, traduce, dar publică, original, ncomparabil mai puțin.

Continutistic, „Întoarcerea lui Ulise“ pare o aporifă la Homer și un apendice la mit, prozatorul omân pîrînd a dezvoltat materia „homerică“ de acolo de unde epopeea o lăsase. Revenit din rătăcirile cunoscute, Ulise găsește în Ithaca un infern: „nevastă acrită“ care se și prăpădește de singurătate, deziluzionată, o lume care îl nervează dinzîndu-l ca pe un „erou național“, o monotonie lefinitivă pe care prietenul Eumeu n-o poate înrîngi prin nimic. Scurta pasiune pentru o Peneopă juvenilă care îl trădează pentru un alt Ulise, adolescent, nu îl mulțumește cu nici un chip și în fine eroul, uitat de concetățeni, moare solitar. Nu aici stă însă valoarea de căpătîi a romanului produs de Modest Morariu, ci în uimitoarea adîncime psihologică și în filosofia istoriei exprimată cu toate mijloacele.

Proza lui e, de aceea, o proză de idei, cu fundament eseistic deși este de remarcat cum de a izbit romancierul să descrie suculent, cu „factologie“ de deplin mulțumitoare, însă să și fixeze totul, ca într-un tratat, prin disertații clasice despre fel și el de teme. Probabil că fascinația unui asemenea roman derivă în primul rînd din absența schemelor tehnice, din nota de imprevizibil. Romancierul are un ochi acut de ironist însă nu se bizuie în ironie pe un singur accent ori numai pe citeva. El extrage ironia din contrapunct (punînd pe Ulise și Penelopa să se poarte ca doi soți pliticiși care una spun și alta gîndesc), prin grotesc și trivial, prin burlesc, prin aluzii culturale de esență, în ultima analiză, a anacronismului. În adevăr, prin anacronism ies nenumărate efecte de tot felul (de a ironie și pînă la filosofie). Nici nu știu ce să aitez mai întîi: speculațiile despre complexul oedipian la Telemac, leuzitismul lui Mentor, mazoehizmul Penelopei? Lumea simpatică și cu epocile eliberate de cronologie dă în romanul lui Modest Morariu scurte tablouri de un efect sigur: Ulise jîndu-se cu timbre, locuind într-o cameră cu grăuri moderne, americane. Invazia troienilor năvălînd în carnaval cu gloanțe și soldați, zierele, reștele, gara, motocicletele priitoare, blocurile, Eumeu în blue-jeans, băncile cu bani, berăriile, stropitoarea municipală condusă de un ins care seamănă cu Buster Keaton, acestea sînt adorabile prin inventivitate și prin acel extraordinar sentiment că mitul trăiește în scheme universale a răor înfățișare istorică este în fond neglijabilă.

S-ar putea ca din pricina spectaculoaselor nepoviriri de epoci să nu se observe în „Întoarcerea lui Ulise“ o substrucție mitică foarte consecventă.

Romancierul a descris o comunitate unde ritualistica nu moare, indiferent la modificările exterioare și la civilizație, și, de aceea, lumea lui crede în șarpele casei (care bea lapte zilnic din bid), în uminile pilpitoare (care sînt sufletele morților), în legendele lunii (unde ar viețui frații vrăjmași), în felinarul tăiat din dovleac în chip de strigoi, în lemea bestială, naturistă (Zunia) și în aceea care leoahe (Euriclea). Cu acestea și cu altele, „Întoarcerea lui Ulise“ e un adevărat roman mitic.

ARTUR SILVESTRI

CARTE

Despre Caragiale

Dovadă atît a latențelor inepuizabile ale operei, cît și a maturității analitice care caracterizează critica românească actuală, tot mai susținută referire a lui Caragiale (și rezultatele acesteia) demonstrează intrarea autorului într-o nouă vîrstă exegetică, dacă putem spune astfel. Volumele semnate în ultimii ani de Ștefan Cazimir, Silviu Iosifescu, B. Elvin, Mircea Tomuș, Valentin Silvestru, I. Constantinescu, Al. Călinescu, alături de studiile lui G. Munteanu, V. Mindra, Valeriu Cristea și Ion Vartic, sau de „eseurile cinematografice“ realizate de Lucian Pintilie și Alexa Visarion, implică multe și diverse deplasări de accent în înțelegerea complexului textual caragialian, mutații ce se impun de pe acum a fi structurate și analizate. Maria Vodă Căpușan, nume demult remarcat în teatrogia românească, oferă în **Despre Caragiale** (Ed. Jacia, 1982) o nouă imagine a modernității operei, după ce capitolul **Magnum mophologicum** din volumul său anterior (**Dramatis personae**, 1980) prefixura liniile de orientare ale unei sinteze remarcabile. O sinteză precedată și învecinată mai ales de acurările lui V. Silvestru, Al. Călinescu, I. Constantinescu și Ion Vartic, chiar dacă unele dintre premisele sau concluziile comune nu sînt întodeauna menționate ca atare în noua demonstrație.

O primă calitate a studiului este considerarea globală a operei lui Caragiale; în susținerea ideilor, exemplificările sînt extrase din întreaga creație, respectînd singura dichotomie dintre registrul comic (comediile și momentele) și cel tragic (nuvelistica și **Năpasta**). **Moftologii** este astfel un capitol despre „gesta moftologică“, o circumscriere a profilului „moftologic“ al personajului comic într-o geografie a „marginilor, periferiilor și fundurilor“, într-un univers precar, improvizat, aflat într-o permanentă mișcare browniană, unde totul „în pripă“ și „de strinsură“. Cu finețe analitică sînt detașate **mărele** semnificative ale acestui tipic existentă: graba fără sens, instinctul trîșării, jocul calp, qui pro quo-ul și figurile sale (cadul, măștile, circul), semantica gravitînd mai ales în registrul gastronomic etc. Deși precedat în unele observații de alți autori (de pildă, V. Silvestru în **Elemente de caragialeologie**), demersul analitic din **Moftologii** este unul original întrucît implică o componentă sintetică. **Textul impur** este fără îndoială capitolul „de rezistență“ al cărții, care impune un concept-cheie pentru interpretarea Măriei Vodă Căpușan, operant în linia ultimelor interpretări de nuanță semiotică. Prin el este sintetizată expresiv, prin rafinate disocieri și nuanțări problematica scriiturii în registrul comic a lui Caragiale. Dincolo de observarea multiplexelor inserții textuale (de la scrisori, telegrame, rîvase și pînă la subtile parodieri ale unor registre lexicale: limbajul gazetăresc, de cafeenea, de mahală etc.), M. Vodă Căpușan aduce în plus ideea profitabilă a edificării „pe verticală“ a intertextualității scriiturii caragialiene. Formele digresivului și discontinuității narative, mecanisme ale clișeului, **alotopia** textuală (altfel spus, tehnică a colajului) sînt citeva lin reperele acestui capitol interesant și dens. Mai puțin frapant, deși exact în observații, este capitolul intitulat **La modul oratoric**, conceput mai descriptiv și cu care se încheie de fapt secțiunea dedicată universului comic. Tehnica brulajului, a ruperii, seducția posturii oratorice rămîn însă idei validate de text, ce contribuie la consolidarea structurii de rezistență a cărții. Dacă, privită din anghiu stilului critic, prima parte a volumului este marcată adesea de redundanță și de lipsa unei trictete logice demonstrative, cea de a doua, **Absurda** **adîncime**, este mult mai aproape de formula elegant-academică acreditată în **Dramatis personae**. Aplecîndu-se asupra nuvelor și a dramei **Năpasta**, autorul gîndește personajul tragic prin raportare a o geografie ce pendulează între figurile rătăcirii și ale **spațiului-temniță**. Nebunia tragică, transferurile mitologice, construcția raportabilă la modelul teatrului-anchetă, cu elemente de „teatru al ruzimii“ constituie momente semnificative ale demonstrației.

Carte a unui analist remarcabil, pentru care senotica numește o simplă declarație de principiu. **Despre Caragiale** certifică o dată mai mult o anume „stare de spirit“ existentă în critica noastră actuală, grație căreia receptarea lui Caragiale traversează un binevenit și spectaculos reviriment.

TANIA RADU

BIBLIOTECA IN AER LIBER

Licoricii

Încă demult, din copilărie, mă uit la licurici cu un fior, cu un slab fior de neliniște. Unul dintre copiii cu care mă jucam mi-a înfățișat odată comoara lui. Făcînd gesturi misterioase a scoș din buzunarul pantalonului scurt o cutie de chibrituri și mi-a propus să-mi arate ceva nemai-văzut. Prea multe nu văzusem eu pînă atunci, dar am așteptat tulburat minunea și am tresărit zăbind sticliera verzuie, ușor sinistră, din cutia care s-a deschis sub ochii mei. Prinsese cițiva licurici, li ținea acolo și, dintr-un motiv necunoscut, lumina lor — care de obicei e un semn de bucurie și de pace al nopții — se schimbbase, devenise altceva.

Altceva, într-adevăr — licuricii nu sînt doar niște

gize idilice. Nu demult am citit într-un ziar o știre. Vestii noi despre licurici. Se vorbea acolo despre impertinența licuricilor care sfidează prădătoarele nocturne zburînd fără opreliști și despre faptul că oamenii de știință i-au găsit acestei impertinențe — despre care mărturisesc că nu știam nimic — explicația. Licuriciul conține substanțe care au un efect nociv asupra inimii. Ori, ce liliac care ar înghiți un licurici ar avea un atac de cord. Nu numai liliacii ci și alte vietăți sînt periclitate informate cu privire la primejdia pe care o constituie licuricii, astfel încît, dacă se întimplă să-i înghiță, îi regurgitează imediat.

Cu licuricii care le pot provoca infarcturi liliacilor între două vîrste ne

afîm parcă în domeniul poveștilor. Informația ce urmează ne aduce însă pe pămînt. Se fac cercetări serioase pentru ca, din licurici să fie fabricat un puternic produs cardiotonic din familia bufadienolidelor. Peste o vreme, oamenii cu inima slăbită vor apela la preparatul făcut din licurici. Scîlpirea gizeilor, asemănătoare prin ritmicitate cu pulsul, va ajuta la întărirea pulsului nostru cînd vom fi bolnavi sau bătrîni, cînd... Cînd? Cît vor mai dura cercetările și preparativele pentru fabricarea noului medicament? Multă vreme, probabil, pentru că laboratoarele din străinătate care se ocupă de problema respectivă — problema licuricilor! — au la dispoziție fonduri relațiv restrînse. Sume uriașe sînt repartizate nu vieții și nu prelungirii vieții, ci morții și morții-

lor noastre succesive: datorită spirii absurde a cantităților de exploxibile ne pîndesc — se știe — pe fiecare dintre noi, locuitorii planetei, nu o moarte, ci șaisprezece mii. Nu aș vrea să mor, dar pot muri, pot fi chiar ucis, dar de cite ori? Mai mult decît o singură dată, e greu. Celelalte morți ce mi se pregătesc cu atîta bunătate sînt risipă curată.

În aceste condiții, se va renunța oare la pregătirea morții mele cu numărul 16 001, pentru a se prepara medicamentul din licurici care ar putea prelungi viața omenirii cu un an, cu o zi, cu o clipă? Savantul contemplă sticliera verzuie, neliniștitoare, a licuricilor adunați în recipientele de metal și de sticlă ale laboratorului său — și încearcă să sperie. E obligat să sperie.

FLORIN MUGUR

CAP LIMPEDE

FRATE DE VIS

Duminică seară, la radio, la concurență cu un My Fair Lady care a făcut epocă, unul dintre puținii oameni care mai pot lăsa mărturie despre „frumoșii nebuni“ al Bucureștilor de acum jumătate de veac, l-am numit pe publicistul Gaby Michăilescu, a vorbit despre compozitorul Ionel Fernic. Într-o emisiune în care i-am auzit pe Cristian Vasile, Petre Gusti, Ion Luican, Ileana Sărăroiu, Ioana Radu, Dorina Drăghici și pe Gică Petrescu, Gaby Michăilescu a vorbit cu har și emoție, așa cum o face și în revistă noastră, în amintirile despre mari figuri ale teatrului românesc. Desigur, pentru generația aflată azi la vîrsta teribilă, Ionel Fernic, el însuși un tinăr teribil al timpului său, este din păcate aproape un necunoscut. Niște date biografice nu

reușesc să umple un gol și atunci rămîn cîntecele, rămîn întîmplările. Este exact ceea ce a intuit Gaby Michăilescu, superba sa evocare radiofonică fiind, de fapt, evocarea unui București care mai păstra mult din parfumul boemei crallor lui Mateiu. Cruce albă de mes-teacăn, Adio doamnă, iubese femeia, Iți mai aduci aminte, doamnă, Țiganca. Romanța celei care min-te și multe altele au însoțit vorbele rostite pe un ton inconfundabil, ele însele venite parcă din plînia unui gramofon. „Frate de vis și de uitare“, companion fermecător, doidora de amintiri fără de care nu s-ar putea scrie nici o frumoasă istorie a Bucureștilor, Gaby Michăilescu a povestit și s-a povestit, cu căldură și nostalgie izbutînd să facă din compozitorul care „a știut să plîngă în acorduri“ un contemporan al nostru. (Răzvan Bărbulescu)

Alecu Mateevici, 95 de ani de la naștere

**„Limba noastră-i numai cîntec,
Doina dorurilor noastre...”**

In ziua de 16 martie s-au implinit 95 de ani de la nașterea poetului Alecu Mateevici, unul din cei mai buni cîntăreți ai limbii noastre strămoșești, a celui care a dat cea mai frumoasă definiție, de pină acum, limbii române.

Născut în satul Căinari — din fostul județ Tighina — în anul 1888, într-o familie de proști de țară, încă din copilărie a fost atras de frumusețile limbii basmelor și baladelor populare românești, auzite întâi de la mama sa și apoi, cînd era elev, de la bătrînii satului.

O dată însă cu descoperirea „comorilor” înfundate în adîncurile limbii strămoșești a cunoscut și durerile țărănimii noastre, supusă atît exploatareii burghezomșierești autohtone, cît și celei străine. Chiar din anii tineretii i-a fost dat să fie aproape de durerile „bietului plugar”, de toți acei ce „pe a lor spinare țara țin”.

Versul săltăreț și melodic al poeziilor lui Alecu Mateevici poartă în sine pecetea ecoului viu al mișcărilor revoluționare țărănești de la începutul veacului și, totodată, respiră dirzenia și energia însuflețitoare a acestei țărănimii trezită la luptă pentru pămînt și libertate. Prin versurile sale, poetul cheamă la răscoală, la înnoire și dreptate.

Debutează în literatură cu proză, prin schița Toamna, dar cître anul 1907 se manifestă ca poet. Toate poeziile lui din această perioadă, create, de altfel, în timp scurt, sînt un ecou viu al marilor frămîntări sociale de la începutul veacului nostru.

Poeziile Cîntecul zorilor, Dorul, Țăranii, Eu cînt, Țara și altele luate împreună alcătuiesc oglinda sufletească a tînarului poet care a simțit chemarea și și-a asumat sarcina de a intruchipa în scrierile sale păsările și năzuințele maselor oropsite. Ele formează totuși un singur ciclu, caracterizîndu-se prin comunitatea problematicii și a ideilor. Versurile poeziei Eu cînt, împreună cu cele ale poeziei Cîntecul zorilor, constituie un manifest literar ca și Noi vrem pămînt a lui Cosbuc, prin care poetul ține să-și afișeze atitudinea, să-și exprime deschis simpatia și să demonstreze de care parte a baricadei se află el : „Eu cînt pe acel ce-n jug și chin / Pe-a lor spinare țara țin ; / Care-n robie și necaz / Voinic, puternici au rămas”.

Tema aceasta, a țărănilor care se trezește la luptă pentru pămînt, la luptă pentru dreptate socială, se ogîndește și în poezia Țăranii, precum și în Țara, unde se aude glasul țărănilor care-și dă seama de nedreptățile sociale și cere, cu hotărîre, nu numai pămînt, ci și drepturi și libertate.

Prin versurile sale, Mateevici a răspuns totdeauna la durerile țărănimii, îmbrățișînd-o și îndemnînd-o la luptă. Înăbușirea mișcării revoluționare țărănești a influențat într-o mare măsură și un timp îndelungat, asupra creațiilor sale de după 1907 și pînă la începutul războiului, cînd cea mai mare parte din scrierile sale (articole, studii, traduceri)

dite greutățile în care se zbătea poporul român în acele clipe grele, cînd trupele germane ocupaseră Muntenia și Oltenia, reducîndu-se România numai la teritoriul unei părți a Moldovei.

De exemplu, poezia Deasupra firgului Birlad, scrisă la 15 Iulie 1917, exprimă dorința lui arzătoare de a se sfîrși războiul, blestemîndu-i pe ocupanți și pe cei ce au vindut țara acestora : „Afurisirea cadă, sîntele, / Judecătorile părinte / Pe cei ce țara ne-au vindut / Și robi năvalei ne-au făcut”.

În aceste creații sînt înfățișate teme diferite în care viziunea poetului, deși tot într-o formă populară, ca și a versurilor din tinerete, acum devine mai rafinată și mai abstractă. În vara lui 1917, în iunie — Alecu Mateevici scrie poezia „Limba noastră”, cea mai de seamă poezie din literatura noastră, închinată limbii românești, creație poetică care-l așază în rîndul marilor cîntăreți ai neamului.

Poezia Limba noastră, după părerea

limbii „săracă”, în care nu se poate exprima o artă literară, îl face pe Alecu Mateevici să dăltuiască în versuri cîntarea „limbii noastre”, ca o demonstrație a bogăției de nenumărate „pietre scumpe” și a valorii ei cel puțin egală cu a limbii celor ce afirmă că e „limbă necultivată”.

Limba noastră răsună patetic, larg, măreț, ca un imn de slavă închinat neamului românesc, care a cîntat-o și o cîntă cu mîndrie, conștient fiind că prin aceasta și-a păstrat și-și păstrează ființa. În accepția lui Mateevici, limba este expresia supremă a însăși ființei poporului român, a istoriei, a luptei, a traiului, a ocupațiilor, a credinței și a artei lui. În limba aceasta au vorbit atîtea generații de țărani care prin sudoarea frunții lor au sfințit pămîntul țării : „Limba noastră-i graiul piinii, / Cînd de vînt se mișcă vara ; / În rostirea ei, bătrînii, / Cu sudori sfințit-au țara”.

În limba aceasta s-au păstrat toate vestirile despre moșii și strămoșii noștri. În ea au cîntat strămoșii noștri doina și și-au descărcat durerile și necazurile în vremurile de restrînte. Ea ne-a păstrat cultura noastră veche din generație în generație transmițîndu-le prin vechi „izvoade” și „cazani” : „Limba noastră-i limba sfințită, / Limba vechilor cazanii, / Care-o plîng și care-o cîntă / Pe la vatra lor țărani”.

Poetul ține să spună însă, în versurile sale, că limba noastră, pe care o simțim și o iubim ca pe un ecou al trecutului, este pentru prezent un răsunset care re-deșteaptă poporul din somnul greu de veacuri, îl trezește conștiința națională, îl trezește încrederea în însușirile sale superioare și ale graiului său, îl trezește încrederea în sine și în viitorul său.

Există în Limba noastră o armonie perfectă între gînduri, imagini și mijloace de expresie. Ea este efectul unei maxime concentrări și a unei riguroase selecții artistice, posibilă numai la marile talente. Limba noastră, prin cuprinsul ei, dezvăluie o concentrată epopee a țărănimii românești, a suferințelor, a vitejiei poporului român și a luptei împotriva cîmpilor de război, pentru acest pămînt, pentru această limbă. Astăzi nu există școală în țara noastră în care să nu se cînte sau să se recite Limba noastră.

Dar, chiar în aceeași vară, cînd Alecu Mateevici își revenise pe făgașul creației poetice, din ce în ce mai mature, se îmbolnăvește de o boală molipsitoare și este dus într-un spital din spatele frontului, unde se stînge din viață în ziua de 13 august 1917.

Nu implinise nici treizeci de ani și nu reușise să-și dezvăluie, în toată măsura, talentul său de cîntăreț al poporului, dar opera sa, deși relativ mică prin volumul ei, constituie un prețios document artistic al vremii și un izvor de sentimente răscolitoare, ce reflectă epoca furtunoasă de la începutul acestui veac.

Creația sa, în special cea poetică, reflectă nevoile, gîndurile, durerile și năzuințele țărănimii și lupta poporului român pentru apărarea culturii și limbii naționale.

GR. FILIP-LUPU

Limba noastră

Limba noastră-i o comoară
În adîncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșia revărsată.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă-n ceruri,
Să ne spuie-n hram și-acasă
Veșnicile adevăruri.

Limba noastră-i foc, ce arde
Într-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i limba sfințită,
Limba vechilor cazanii.
Care-o plîng și care-o cîntă
Pe la vatra lor țărani.

Limba noastră-i numai cîntec,
Doina dorurilor noastre,
Roi de fulgere, ce spîntec
Nouri negri, zări albastre.

Înviați-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți silul, mușgaiul
Al uitării-n care geme.

Limba noastră-i graiul piinii,
Cînd de vînt se mișcă vara;
În rostirea ei, bătrînii,
Cu sudori sfințit-au țara

Stringeți piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde,
Și-ți avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Limba noastră-i vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri;
Și citîndu-le-nșirate
Te-nfiori adine și tremuri.

Nu veți plînge-atunci amarie
Că vi-i limba prea săracă,
Și-ți vedea cif e de darnic
Graiul țării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
Din adîncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

au conținut, uneori, mai mult religios, fapt explicabil, într-o măsură oarecare, și prin aceea că, în această perioadă, își continuă studiile la Academia teologică și apoi funcționează ca profesor la Seminarul teologic, pe care-l absolvise cu ani în urmă.

Dar vîltoarea primului război mondial îl înșafă și-l aruncă pe front. Frămîntările sociale provocate de război îi prosperează, parcă, gîndurile și speranțele și se apucă de scris ; o nouă etapă se proiectează în evoluția creației a poetului.

În tranșeele de la Mărășești scrie mai multe poezii. În unele din ele sînt ogîin-

unanimă a cercetătorilor, i-ar fi înveșnicit numele poetului chiar dacă n-ar fi scris nimic altceva în afară de aceasta. Insuși George Călinescu o apreciază ca „o nouă și cea mai frumoasă definiție a limbii române, cu imagini superioare altor poezii de pînă acum” (Istoria literaturii române — Compendiu, pag. 382).

Probabil că sentimentul de dragoste față de melodioasa limbă a bătrînilor, pe care i-a ascultat povestindu-i basme și balade în satul său, pe cînd era copil, fiind rîscolit puternic și de amintiri, dar și de îngîmfarea unor străini, cu pretenții de oblađuitori și civilizatori și care afirmă cu dispreț că limba română e o

Ne-am numărat, timp de cinci zile, mai exact spus cinci seri, printre cei ce au urmărit concursul de creație de muzică ușoară românească Melodii '82. Întîmplarea și numai întîmplarea a făcut ca în acest scurt răstimp să fi primit la redacție o scrisoare a unui tînar care, explicîndu-ne versurile sale, ca fiind deosebit de trăite și autentice, a ținut să ne relateze faptul că, într-o seară, așteptîndu-și iubita, a scris, în așteptarea ei, direct pe zăpada abia așternută, o poezie. Un gest romantic și o așteptare înfrigurată, desigur, numai că, pînă la urmă, EA n-a mai venit. Mărturisim că la capătul celor cinci seri de concurs am trăit, aidoma tînarului poet, sentimentul că muzica ușoară românească nu a venit la întîlnire, în pofida faptului că marele public a așteptat-o cu încredere și nerăbdare, în pofida faptului că organizatorii au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a asigura acestei mult așteptate întîlniri un cadru cît mai sărbătoreț cu putință. Pînă și timpul, adică soarele, oarecum mai primăvăric, ca să preluăm doar una din afirmațiile și părerile prezentatorului Octavian Ursulescu, ar fi vrut parcă să participe la reușita acestui concurs. Dar, spre deosebire de simpaticul și nonșalantul prezentator, care s-a străduit enorm să anime sala și să convingă publicul că asistă la o veritabilă primăvară a muzicii ușoare românești, drept pentru care trebuie neapărat să se simtă bine, cît mai bine, și să aplaude cu mai multă însuflețire, ba chiar cu frenezie, cîntecelor, interpretărilor și interpretelor, sonorizarea, orchestrațiile, luminile, camerele de luat vederi, rochiile interpretelor, inclusiv linia smochingului lui Cornel Constantiniu precum și piciorul Angelei Similea (indicații strict autentice!) etc., noi n-am prea avut, din păcate, motive de satisfacție muzicală. Dimpotrivă, cu unele excepții, cînd am aplaudat dintr-o pornire firească, provocată de calitatea cîtorva cîntece care realmente ne-au plăcut, dimpotrivă, spuneam, am luptat enorm cu o plictiseală de zile mari, o plictiseală din ghearele căreia am scăpat notînd „perlele” unor texte care ar putea oricînd servi ca modele de antipoezie. Dacă, de exemplu, nu știam încă, să zicem, cine sînt chimiștii și cu ce se ocupă ei (cîntecul cu acest titlu, Chimiștii, aparține lui Dan Stoian), și bine, am aflat că ei sînt cei „Ce dau vieții noi valențe” și, grație altor astfel de pseudoversuri semnate de D. Popescu-Chiselet, am mai aflat că ei, chimiștii, sînt cei ce „Știu să afle

neștiutul” (o, cîtă originalitate și ce delicată, dar plină de forță și de sugestie, această imagine în care sînt înfrățite verbul știu cu substantivul neștiutul!), sau tot despre chimiști fiind vorba, el „Știu să vadă nevăzutul”. Acestea fiind zise, credem că orice alt comentariu ar fi de prisos. În ceea ce privește partea muzicală a acestui text năucitor, ea ne-a adus aminte de muzica ușoară a anilor 1957—1960, de unde am tras concluzia că ar fi vorba de o inspirată și curajoasă conținutură a unei tradiții de care, iată, nu mai putem scăpa niciunul. Dar pentru că tot ne-am oprit asupra acestui cîntec la care era cît pe-aci să adormim, să pri-

l s-a întîmplat și invers, și care, după părerea noastră, ar fi putut intra în rîndul melodiilor laureate, dar care a intrunit tot 59,5 puncte, ca și Chimiștii, a fost Da, pădure, de Mihai Elekos, o pică cu certe calități muzicale și literare. Dar, la urma-urmelor, membrii juriului sînt și ei oameni și, după cum știe oricine, a greși este omeneste, căci și greșeala ca și uitarea e scrisă în nescrisele legi omenesti ! Apelînd în continuare la impresiile juriului, apărute în revista Contemporanul, să mai notăm cîteva, care vor ilustra punctul de vedere critic al acestor rînduri : „Personal consider acest festival o reușită, deși „prima recoltă” (mă refer

cu acest calificativ. Muzica ușoară românească, cea pe care o așteptăm de ani și ani de zile, capabilitiesă să transmită lumea de gînduri și simțire a unui tîneret plin de viață, dornic de ritmuri în pas cu marile melodii ale lumii, n-a venit la întîlnire. Sau, dacă vreți, mai altfel spus, slăgărele anului trecut orf slăgărele aflate în primă audiență au fost, cu doar cîteva excepții, dominate, muzical vorbind, de un aer bătrînicios, sufocant și peste măsură de plictisitor, cît despre texte, ce să mai spunem, ele continuă să fie aceleași penibile însășări de cuvinte care pur și simplu n-au nimic de spus.

În concluzie, deși ar mai fi foarte multe alte lucruri de semnalat, ne exprimăm totuși speranța că talentul și dăruirea unor compozitori cum sînt Laurențiu Profeta, Ion Cristinoiu, Camelia Dăscălescu, Marius Teicu, Horia Moculescu, Vasile V. Vasilache, Cornel Fugaru, sau foarte tînarul Dan Dimitriu, vor depăși această prelungită fază în care muzica ușoară românească a rămas mult prea mult în urma marilor cîntece ale lumii contemporane. E limpede, pentru oricine vroca să audă și să vadă și să compare, că a sosit momentul ca muzica ușoară românească să facă saltul spre calitate, spre competiție, spre adevăr. Salt care poate fi realizat în primul rînd prin compozitori amintii, cît și printr-un veritabil buchet de interprete (în ceea ce privește interpretății sîntem obligați să mai așteptăm) cum sînt Corina Chiriac, Angela Similea, Marina Voica, Mirabela Dauer, acestora adăugîndu-li-se două mari absente de la concurs, Dida Drăgan și Jeanina Matei. Oferindu-le acestor voci de excepție cîntece pe măsura talentului și experienței lor interpretative vom oferi muzicii ușoare românești o șansă. O șansă în care, ne-am convins, publicul crede cu toată ființa sa. O șansă pe care o vom recunoaște ca fiind materializată abia în clipa în care casetofonele, întîlnite unde vrem și nu vrem, vor răspîndi, alături de slăgărele muzicii ușoare de pretutîndeni, și slăgărele muzicii ușoare românești. Pînă atunci vom continua să fim cît mai intransigenți cu tot ceea ce se întîmple în acest domeniu de larg interes, acest domeniu în care deocamdată, nu se prea întîmple nimic din ceea ce așteptăm să se întîmple.

VICTOR NIȚA

**Note prea MARI
pentru o muzică ușoară
prea mică**

vim prezența sa în concurs și sub un alt aspect : am aflat că în faza de preselecție pentru secțiunea Melodii în primă audiență (e cazul să precizăm că respectivul concurs a mai avut o secțiune, cea a Slăgărelor lansate în 1982) ar fi concurat cîteva sute de cîntece. Cum trebuie să sunau acele cîntece și ce fel de text aveau ele, de nu au trecut de exigentele juriului, vă lășăm pe dumneavoastră, stimați cititori, să vă faceți o părere. Dar ce punctaj credeți că a intrunit din partea juriului Chimiștii ? 59,5 puncte ! Nici mai mult, nici mai puțin ! Asta înseamnă că nota medie a cîntecului a fost peste nota 3. De altfel, despre acest ciudat și întîmplător joc al notelor avea să se exprime în presă chiar unul din membrii juriului, compozitorul George Grigoriu : „Dincolo de unele note acordate de juriu, prea mari pentru niște melodii destul de... mici și, desigur, s-a întîmplat și invers !...” (revista Contemporanul, din 4 martie a.c.). Un astfel de cîntec, căruia

la primele audiiții nu m-au satisfăcut pe deplin ; sînt convins că pe parcursul anului 1983 vor apărea foarte multe cîntece frumoase. Ca o notă critică aș vrea să remarc faptul că din păcate în orchestrațiile prezente am simțit parcă o sablonizare, o lipsă de „idei” (tradiție de care nu mai putem scăpa niciunul, n.n.) care duc inevitabil la o scădere calitativă, precum și faptul că majoritatea compozitorilor se feresc să apeleze la interpreții mai puțin cunoscuți, dar valoroși, care ar trebui să fie prezenți la acest festival (Dan Ardelean, compozitor). „Poate da, însă, de gîndit faptul că nu întotdeauna între ideile textului și haina muzicală este o concordanță” (Petre Cădreanu, muzicolog). Se cuvine să subliniem că, în pofida acestor critici venite din partea juriului, au fost exprimate, de aceiași oameni, și păreri ce socotesc concursul Melodii '82 o reușită. Noi însă, mai exigenți decît juriul care a avut la îndemînă note de la 1 la 10, dar nu le-a folosit decît pe cele de la 8 în sus, arareori și notele de 7, nu putem fi de acord

Universitatea Craiova — în

Craiova a făcut totul pentru noi, să facem totul pentru Craiova!

(Urmare din pag. 1)

la niște decizii care să ajute în mod direct echipa craioveană care și-a construit prin sine însăși și cu aportul conducerii Doljului, precum și cu ajutorul unor olteni care nu și-au uitat casa, o echipă comparabilă cu cele mai bune din Europa.

Dacă este de ajutat cindva Craiova, acum trebuie ajutată. Degeaba îi vei da unuia care se înecă un pahar cu whisky. El nu de whisky are nevoie. Acum Craiova are nevoie de arbitri corecți, care să nu aparțină pe adversarii ei și care să-i protejeze jucătorii olteni de duritățile unor călăi ai gazonului, care sînt convinși că pot câștiga cu faulturi numai pentru că oltenii își feresc picioarele aflate în lupta celor 88 picioare de elită ale fotbalului european. Orice derbedeu poate lovi pe Balaci, poate distruge pe Cămătaru, intrînd în teren și jertfindu-și numele, care și așa nu există, printr-o simplă acțiune huliganică. Deci se cere o sporită atenție în apărarea acestui bun național care este acum echipa Universitatea Craiova. Să nu ne ferim de cuvinte, să spunem adevărul, în trupa de sportivi craioveni vibrează milioane de inimi de români. Pe de altă parte, conducerea mișcării sportive are, după opinia noastră, datoria de a ajuta Craiova să-și sporească valorile. Să nu tinjească după o rezervă oarecare, cînd atîția jucători buni ar putea să-și întărească efectivul. Am fost bucuros, spre exemplu, să aflu de la cei mai autorizați oameni din județ că U.T.A. este dispusă să intr-un schimb acceptabil să dea pe Coraș Craiovei. Sigur, vom pleda și aici pentru echitate. Dar, îmi permit să salut gestul arădenilor care, dacă va fi folosit, va însemna un imens câștig de încredere și de competitivitate în echipă. Și alte lucruri sînt posibile. Se vehiculează mult numele lui Hagi care ar putea și ar dori să vină la Craiova. Dar interese departamentale ar putea să-l ducă în alte direcții. După opinia mea, la ora de față, a ajuta Craiova cînd ești cetățean român, loial, este practic, prin natura rezultatelor obținute de olteni, totuna cu a ajuta echipa reprezentativă a României, fiindcă, onești să fim, Craiova este o echipă reprezentativă a României. Mîntea trebuie să ne meargă acum tuturor în direcția sporirii caracterelor acestei echipe. Să creăm jucătorilor condițiile cele mai bune pentru progres, să le dăm cele mai accentuate semne ale responsabilității pe care o poartă și, în același timp, să se găsească prin strădanie comună, metodele cele mai bune de cointereseare a lor în obținerea unor mai bune rezultate pentru fotbalul național. Mircea Lucescu îmi spune în noaptea dinaintea meciului că dacă Universitatea Craiova nu bate și nu intră în semifinale, el personal este sigur că echipa națională nu are nici o șansă în fața Italiei. Mi-a plăcut declarația și am simțit în tot ceea ce spune Lucescu și cîntecul acestui antrenor și dorința lui de a-și face datoria față de cei ce l-au pus, tînrăr cum este, să conducă practic drumul fotbalului nostru. Oricîți președinți de federație am avea, tot directorul tehnic al naționalei își pune amprenta asupra întregului fotbal al unei colectivități. Iată, Mircea Lucescu, lucrul s-a realizat. Craiova a bățuit echipa vest-germană Kaiserslautern, care nu este o echipă oarecare, și care nu reprezintă un fotbal oarecare. Urmează ca dîmneata și toți cei ce pot face bine Craiovei să facă acest bine. Să nu uităm că Universitatea Craiova este una dintre întreprinderile noastre cele mai productive și cele mai puțin costisitoare, chiar una din cele mai rentabile. S-a investit puțin în Universitatea Craiova și s-a obținut mult. Să nu ne obișnuim cu gîndul că este destul ceea ce s-a investit. Este momentul, cred, să se realizeze urgent instalarea de noaptea a Stadionului Central din Craiova. Să ne explicăm. Această instalație de noaptea nu este doar un lucru meritat de echipa din Craiova și de publicul craiovean. Dar este și o cucerire tehnică de care ar putea beneficia acum județul Dolj și economia națională în genere. Cu un consum relativ mic de curent electric, curent menit să lumineze stadionul, s-ar asigura în schimb prezența la muncă în zilele meciurilor și realizarea producției economice cerute de partid în întreprinderile din Oltenia și din întreaga țară. Am văzut mii și mii de oameni pe străzile Craiovei și sute de mașini cu numere din toate județele. Din Timiș, din Argeș, din Maramureș, din Vilcea, din Constanța, din Brașov, din Călărași, din Suceava, din Mureș, ca să nu mai vorbim de cele cinci județe strînse pumn ale Olteniei, în jurul Stadionului Central din Craiova. Programarea la ore de seară a unui meci de o asemenea importanță, odată cu lărgirea

atit de necesară a capacității stadionului, ar însemna un beneficiu pentru toată lumea. Degeaba avem noi un stadion de 80 000 de locuri în București, dacă astăzi, capitala fotbalului este în altă parte, la Craiova. Eu aș vrea să mă smulg puțin din corul lăudătorilor Craiovei și să intru în rîndul arhitecților-proiectanți care încearcă să vadă ce se poate face pentru ca această bucurie a noastră, a tuturor, să nu dureze doar pînă în seara de 16 martie 1983. Sigur că importantă este pregătirea jucătorilor care însă nu se desfășoară în vid, în condiții de seră, jucătorii au nevoi și probleme și au o singură viață. Dacă am avut atîtea cazuri de jucători pătați de ceea ce unii au considerat a fi plăcerea corupției, să vedem acum ce se poate face pentru a se crea în condițiile acestui superb triumf un cadru organizatoric deschis tuturor echipelor de fotbal românești ce ar putea urma drumul frumos al Craiovei, un cadru organizatoric care să permită ceea ce președintele Nicolae Ceaușescu spunea cu fermitate, să dăm celor buni ceea ce merită. Și să scoatem răul din fotbal, sporînd incurajarea binelui.

Craiova merită un stadion cu toate dotările necesare, inclusiv un teren de antrenament, cum au și cluburi din divizia B din România și cum Craiova încă nu are. Craiova merită instalația de noaptea pe stadion și asta se poate realiza acum, într-un asemenea moment de entuziasm. Există din cite mi-am putut da seama resurse locale care puse în mișcare ar asigura pentru aprilie, cînd se vor desfășura semifinalele, condițiile de joc pentru noaptea. Indiferent cite meciuri ar mai avea de jucat Craiova de acum înainte, această instalație de noaptea n-ar fi în beneficiul tuturor? Acum cred că ar fi momentul să dăm Craiovei tot ceea ce merită. Prin asta am face un prim pas către un statut demn și angajant, competitiv, al fotbalului românesc în genere.

Să mă întorc la jocul echipei și să spun doar cîteva cuvinte. El nu a fost un joc strălucit. Nu a fost un spectacol, ci a fost un joc pragmatic, dinamic și nu am câștigat decît cu cit ar fi trebuit să câștigăm. Îmi permit să felicit din toată inima pe cei ce au pregătit Universitatea Craiova pentru că au știut ce vor și nu s-au hazardat să se joace cu infarcturile națiunii. Sigur că mi-ar fi plăcut ca golul să vină mai devreme, sigur că mi-ar fi plăcut să fie chiar mai multe goluri. Dar, practic, golul lui Negriță va rămîne în istoria fotbalului românesc ca un comutator care aruncă un întreg fotbal de pe o orbită pe alta: sîntem în elita fotbalului european. Universitatea Craiova arătată că este mai bună ca Minerul Certej. Mi se pare că lucrurile acum au devenit clare. Rămîne în sarcina celor ce păstoresc echipa, dar și în sarcina celor ce păstoresc sportul în genere, să ajute Craiova ca o Românie întreagă să bea o gură de șampanie din Cupa U.E.F.A.

Vă vorbesc la telefon, stimați cititori, sper că săptămîna viitoare să vă pot povesti și ce a zis Nadia Comăneci și ce a zis Mircea Lucescu și ce au zis alții prezenți, precum să vă spun și bucuria că de fotbal răspunde la nivelul conducerii mișcării sportive românești un om hotărît, după cite mi-am dat seama, să încurajeze valorile în fotbal, general locotenent Nicolae Stan. Aș vrea înainte de a încheia și de a transmite mulțumirile mele următorilor cetățeni olteni: Lung Silviu, Negriță Nicolae, Tilihoi Nicolae, Ștefănescu Costică, Ungureanu Nicolae, Ticleanu Aurel, Donose Costică, Balaci Ilie, Geolgău Ion, Beldeanu Aurică, Crișan Zoitan, Cîrțu Sorin, Cămătaru Rodion, Ojeț Constantin, Ivan Nicolae, conducerea clubului și conducerea echipei, secției de fotbal și suporteriilor, să spunem că la Craiova acum, în județul Dolj în genere, este o atmosferă de excepțională emulație și că ritmul de muncă și de dăruire, de patos patriotic și de promovare a competențelor, pe care l-a impus conducerea județului în industrie, agricultură și în celelalte domenii se resimte pozitiv și în renașterea acestei mari echipe de fotbal. Modestia exagerată a celor ce se ascund sub numele de autoritățile județene și municipale de partid, care au concretizat în mod strălucit toate elanurile locale, ne obligă să le trecem sub tăcere numele. Dar făgăduim ca săptămîna viitoare să revenim cu mai multe amănunte despre cele pe care le-am trăit miercuri seară la Craiova, unde după meci am avut fericirea să vedem cum mulți dintre suporteriile Universității Craiova regăsiseră ecoul strădăniilor echipelor lor preferate pentru mai bine într-o parte din ceea ce revista noastră le-a dăruit de 10 ani încoace, ca și Cenuclul tineretului

Lung

Boldici

Negriță

Tilihoi

Ticleanu

Donose

Irimescu

Balaci

Crișan

Geolgău

Cămătaru

Cîrțu

Cîntec pentru Oltenia, în 16

De bucurie rar avurăm parte,
În unele duminici, pe la nunți,
Sîntem olteni pe viață și pe moarte
Sîntem olteni, adică sîntem munți.

Un rost ne-a dat mălăuța noastră, dulce,
Să fim, dintre români, cei mai fierbinți,
Din Dolj și pînă-n Olt și pînă-n Valcea
Și pînă-n Gorj și pînă-n Mehedinți!

Oltenia, eterna Terra-Nova
Și-i cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri!

La Tricolorul românesc se-nehină
Și-i face jurămînt în luptă, azi,
Oltenia, provincia latină,
A lui Mihai, al nostru, cel viteaz.

Oltenia pandură a lui Tudor
Și-a lui Argezi și-a atîtor duși
Oltenia celui mai mare sculptor
Al omenirii, Constantin Brâncuși.

Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri!

Salut fratern, Moldovă, Bucovină,
Salut fratern, Ardeal, și tu, Banat,
Muntenie și Dobroge senină,
Și Maramureș, neingenușchiat,

Priviți această sacră frumusețe,
Oltenia pămînt de oameni buni,
Și pumnii pedepșitor cu cinci județe,
Căuș al palmei vechilor tăciuni.

Minutul 91

Observatorul U. E. F. A.

— Cum vi s-a părut meciul?
— Cred că, din cauza mizei, cele două echipe au jucat sub posibilitățile reale. Vest-germanii au sperat la un 0-0, dar formația dumneavoastră a vrut mai mult și, evoluînd mai bine a obținut mai mult. A existat în tero o oarecare nervozitate, dar ea n-a depășit limitele normalului.
— Ce calificativ intenționați să acordați brigăzii de arbitri englezi, conduși de Keith Hackett?
— Arbitrii au comis cîteva greșeli dar ele nu mi s-au părut decisive pentru soarta partidei. Restul îl voi scrie în raportul meu către U.E.F.A.

Rudi Kröner

Sînt afectat de acest meci, de aceea sînt înfrîngere, de această eliminare a echipei mele. După felul în care a jucat, fără să atacăm, fără să amenințăm poarta craiovenilor, nu se putea să nu primim gol; în ceea ce privește faza golului, să știți că în campionatul nostru din astfel de execuții, adică un pas scurt și un șut centrat la ea, să nu intervină nici portarul și nici fundații, se întîmplă foarte rar. A fost deci vina portarului, dar și a celor doi fundași care au participat la faza Briegel și Dusck. În ceea ce privește golul, acesta a venit, după părerea mea, prea tîrziu, prea spre final. A fost altă ordine de idei, gazdele au jucat cu toată mîna, iar noi, împotriva indicațiilor date de a conta și în atac, ne-am angajat. Jucătorii mei, în loc să acționeze, au reacționat. În ceea ce privește echipa Universitatea, o cons-

P.S. Ca o coincidență pe care o voi ține minte toată viața, relatez cititorilor mei următoarele: spre finalul meciului, văzîndu-mă extrem de nervos, primarul din Kaiserslautern mi-a întîns un trabuc și mi-a spus:

— Mister Adrian Păunescu?

— Yes.

— Would you like a cigarette, please?

— No, thank you. I'd like a goal...

(Domnule Păunescu, doriți o țigară? Nu, mulțumesc, doresc un gol)

După o foarte scurtă vreme, distinsul și foarte amabilul primar din Kaiserslautern avea în colțul gurii o țigară, iar eu un gol în colțul porții. Mulțumesc, domnule primar!

elita fotbalului european!

**Bravo jucătorilor și antrenorilor Universității,
felicități minunatului public oltean**

Ștefănescu Ungureanu

Beldeanu Dumitru

Constantin Oțet Nicolae Ivan

Artic 1983

de Adrian Păunescu

**Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n privire
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri!**

**Oltenie sîntem în marea noastră
Oltenie am fost și-așa vom fi
Iar Flamura roș, galbenă, albastră
Se ogîndește bine și în Jii.**

**Tot ce avem, noi am făcut cu trudă
Și n-am trăit din milă și-n pomeni!
Spre binele acestei țări asudă
Și seminția noastră de olteni.**

**Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n privire
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri!**

O formație de talie europeană, incontestabil, foarte puternică pe teren propriu. Pînă acum, calificările ei au fost hotărîte în jocurile de afară, materializînd la Craiova șansele echipei propriu. Mi-au plăcut Balaci, jucător elegant, chiar dacă a primit un cartonaș galben, și Cămătaru, care este permanent pericol. Dar m-a impresionat și liberoul Ștefănescu, care mi s-a părut că a jucat șchiopătînd mai mult de o jumătate de meci. O exemplară dăruire! Din păcate, jucătorii nu au jucat cu o astfel de dăruire, felicitări și succes în continuare stei echipe care aduce fotbalul românesc în semifinalele unei cupe europene.

Rege!

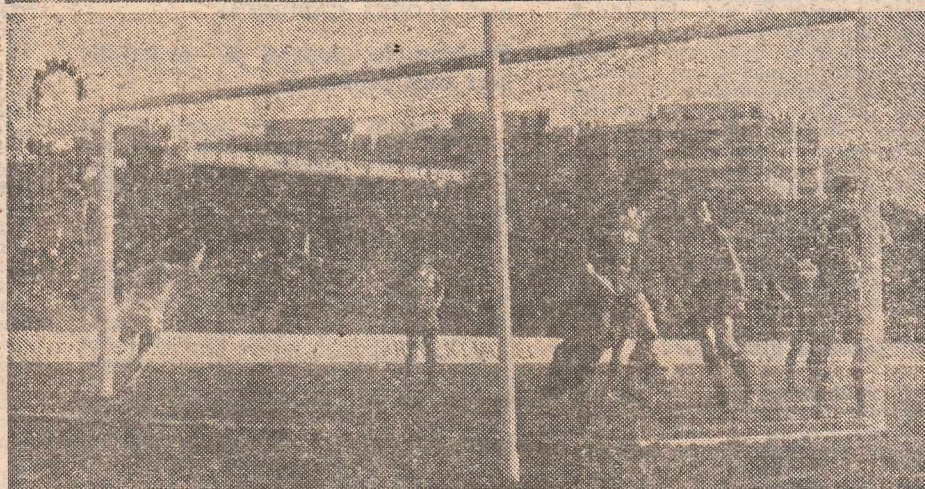
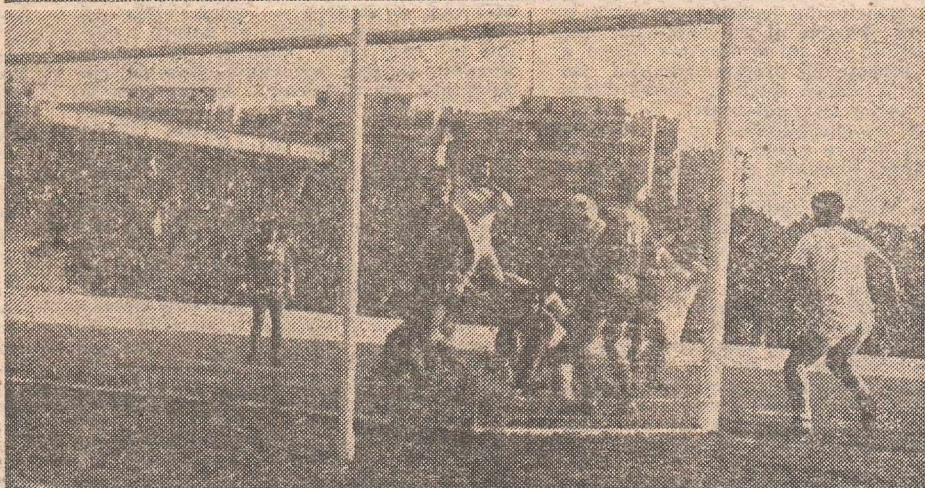
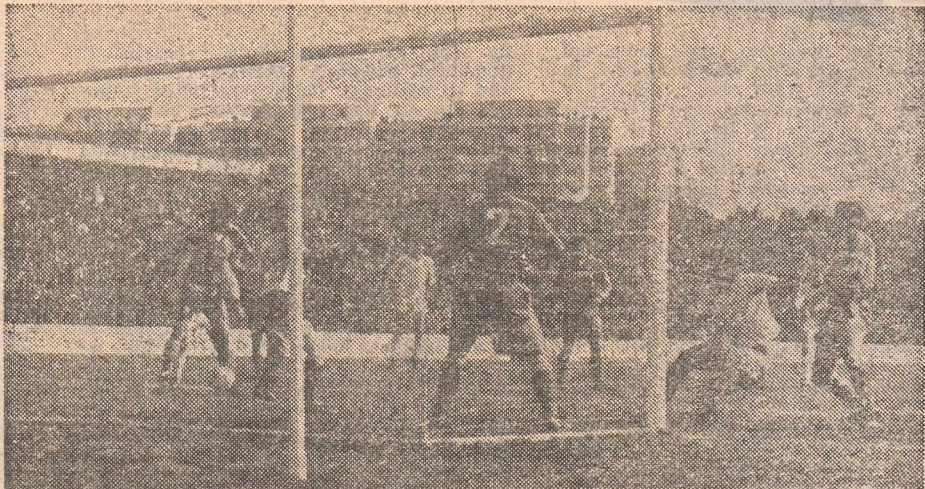
Chiar dacă apărarea noastră a dus greu în acest meci care, conform regulii noastre, trebuia să se atace, credeam că vom primi gol. A fost însă la care portarul trebuia să învină, iar dacă portarul n-a intervenit trebuia ca eu sau Dusek să respingem acel șut sau aceea centrare. Num, craiovenii merită această cauză pe care au cucerit-o la Kaiserslautern. Dacă vor juca în continuare cu același extraordinar angajament, eu îi văd în finală, indiferent de rezultat. Ei sînt o echipă, în primul rând, în care joacă Balaci și Cămătaru, unde fundașii de margine știu să atace și chiar să înscrie și goluri. Despre noi? Am pierdut jocul la finală, am cedat prea ușor mijlocului, iar în defensivă am învins tot ce era de respins, mai puțin la finală. Dar, ce să-i faci, asta este fotbalul, trebuie să existe un învingător. Acesta a fost, deodată, Universitatea Craiova. Felicitări și succes.

VICTOR NIȚA

Craiova, 16 martie (prin telefon). La ora la care mă aflu în legătură telefonică cu redacția, Craiova își sărbătorește, cu măsură și decență, victoria în fața redutabilei formații vest-germane Kaiserslautern, victorie care coincide cu cel mai bun rezultat din istoria fotbalului românesc: calificarea unei echipe în semifinalele unei cupe europene. Prin această strălucită izbîndă, la care se face părtaş întreg fotbalul românesc, „campioana unei mari iubiri”, cum a numit-o în urmă cu opt ani redactorul șef al revistei „Flacăra”, e pe cale să devină, dacă nu cumva a și devenit, campioana unei mari iubiri europene.

Piața Unirii e, la această oră, o adevărată mare de oameni, iar hotelul „Jiu”, din care mă străduiesc să transmit aceste rînduri învingînd tumultul de afară, e înconjurat de sute de tineri ce scandează „Ști-in-ța, Ști-in-ța”. Cortegii nesfîrșite de mașini vîntură străzile orașului, claxonînd neînterupt și fluturînd steagurile alb-albastre, atît de dragi, ale Universității. Se aud sirene, se bat tobe, se înalță spre cer baloane colorate. E o bucurie de nedescris, feerică, exuberantă, semn de simpatie a unui public minunat, cu adevărat al 12-lea jucător craiovean pe toată durata partidei, dar și de răsplătă la adresa unei performanțe excepționale, dobîndită prin muncă și seriozitate, ispravă pentru care a curs multă sudoare. Si-a dat întîlnire astăzi la Craiova întreaga lume a fotbalului românesc, de la fostii internaționali Mihai Flamoropol sau Dumitru Marcu, pînă la antrenorii echipei naționale, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu, ultimul din ei întinzînd, în zilele dinaintea partidei, o mîină de ajutor colegilor craioveni Constantin Oțet și Nicolae Ivan. A ținut pumnii strînsi pentru studenți pînă și Nadia Comăneci, parcă la fel de emoționată ca în vremea cînd devenea, la Olimpiada din 1976, „Zeița de la Montreal”. În tribunele stadionului, arhipline, cu trei ceasuri înaintea începerii întîlnirii, s-a găsit, între alții, și profesorul Mircea Olteanu, oftalmolog căruia Universitatea și, în general, fotbalul nostru îi datorază recuperarea într-un timp record a lui Aurel Țicleanu, în meciul de astăzi cel mai bun jucător de pe teren. Conducerea C.N.F.F.S. a fost reprezentată, la fața locului, de președintele Marin Dragnea și de vicepreședintele Nicolae Stan, iar între suporteri s-au numărat, rîsînd și rîgusească, și membrii Cenaclului Flacăra. Cu două imnuri dedicate Universității Craiova, ambele pe versurile proaspete ale poetului Adrian Păunescu, Valeriu Penisoară a electrizat asistența, stația de radioficare a stadionului transmitîndu-le atît înaintea meciului, cît și în pauza lui. De fapt, la ora acestei convorbiri telefonice, Cenaclul Flacăra oferă iubitorilor fotbalului craiovean un spectacol „pe picior”, înlesnit de cele câteva megafone instalate la etajul III al hotelului „Jiu”. Ca să vă dați seama, stimati cititori, de ce cotă de interes a stîrnit confruntarea cu Kaiserslautern, am să vă spun că pînă și revista „Secolul 20”, care n-a publicat pînă acum nici un rînd despre fotbal, a ținut să albe aici un reprezentant! Cînd zice publicul craiovean, îi am în vedere, firește, pe cei peste 50.000 de spectatori care au luat loc, tremurînd, disperînd pentru Universitatea, în tribunele Stadionului Central. Dar adevărul e că mulți dintre aceștia au venit din alte orașe și chiar din alte județe. Pe drum, de pildă, am întîlnit o mașină pe care scria, cu litere uriașe, „Haide U Craiova! Nu da înapoi! Păgărașul e cu voi!” Trenurile care au sosit azi în Bănie au descărcat mii și mii de simpatizanți din localitățile județului Dolj și ale celor limitrofe. Pînă și un oaspete italian a urmărit desfășurarea întîlnirii: antrenorul lui, F.C. Milan, Vittorio Galignani, ajuns aici spre a-l vedea la lucru pe Balaci. Făcînd o paranteză, permiteti-mi să notez că după fluierul final al arbitrului, Galignani mi-a mărturisit că nu l-a fost dat încă să vadă un asemenea public, fidel formației favorite și, totodată, competent. El a adăugat că meciul s-a desfășurat sub amprenta mizei, dar a insistat asupra faptului că victoria studenților și, implicit, calificarea sînt pe deplin meritate.

Partida propriu-zisă n-a început sub cele mai bune auspicii pentru jucătorii români. Acuzînd trac, suportînd cu greu încărcătura psihică, craiovenii au avut un debut de partidă mai slab. Măsurile de precauție luate de antrenorul Kröner, care l-a fixat pe Wolf și Briegel ca „jandarmi” la Balaci și, respectiv, Cămătaru, au dat roade și prima jumătate de oră a consemnat un joc echilibrat, convenînd oaspeților. Abia în minutul 27, Craiova s-a găsit la un pas de gol, dar lovitura liberă executată de Balaci, de la 22 de metri, a izbit stîlpul din dreapta porții lui Reichel. Abia după minutul 30, Craiova a preluat inițiativa, dominînd cu autoritate, dar ea a comis imprudența de a juca mai mult pe sus, min-

Universitatea Craiova marchează golul calificării în semifinalele Cupei U.E.F.A.

Fotografiile de SORIN POSTOLACHE și VICTOR RADULESCU

gile înalte convenînd fundașilor vest-germani și, mai ales, lui Briegel. În contul primei reprize s-a mai trecut un cartonaș galben acordat lui Ștefănescu la un fault asupra lui Wolf, de fapt o ultimă soluție de a-l împiedica pe fotbalistul din Kaiserslautern să rămîină singur în față cu Lung (minutul 11).

La reluare, antrenorii Oțet și Ivan l-au trimis în teren pe Beldeanu, înlocuindu-l pe Crișan, contuzionat. Datorită eforturilor excepționale ale lui Țicleanu, scundat de Donose și, pe alocuri, de Geolgău, Craiova s-a instalat cu fundașii pe linia de centru, căutînd să străbată „rețeaua” oaspeților, foarte deasă în fața porții lui Reichel. După ce în minutul 49, Balaci (care și-a îndeplinit foarte bine rolul, plimbîndu-l pe Wolf de pe o parte pe cealaltă a terenului) a primit, în mod cu totul nejustificat, un cartonaș galben pentru un fault obișnuit de joc, presiunea Universității a crescut și jucătorii craioveni s-au aflat, în mai multe rînduri, în imediată apropiere a golului. În minutul 74, cînd tensiunea în stadion devenise paroxistică, Geolgău „l-a întors” pe Meltzer, l-a fentat pe Reichel, dar a sutat peste bară! A fost nevoie de o inspirație de moment a lui Cămătaru, care a tras de la 40 de metri, pentru că Universitatea să obțină, în minutul 81, o nouă lovitură de colț. (Raportul acestora a fost 5-2 pentru Craiova.) A executat Balaci și, profitînd de ezitarea apărătorilor din Kaiserslautern, fundașul Negriță a trimis cu sete balonul în plasă, marcînd un gol pe care nu cred că greșesc dacă îl numesc istoric. A ur-

mat o mare ocazie a lui Balaci (minutul 84), dar meciul era de acum jucat! Zvicnirile oaspeților, care se mulțumiseră pînă atunci cu un fotbal de asteptare, n-au dat nici un rezultat în fața unei echipe care și-a strîns rîndurile, avînd în Ștefănescu o adevărată minte limpede.

Minutul 90 a consfințit o victorie a Universității pe cît de greu obținută, pe atît de indiscutabil meritată. Bravo, Universitatea Craiova, îți mulțumim, pentru satisfacția pe care ne-ai produs-o!

OVIDIU IOANIȚOIA

Un fierbînt „Bravo!” colegului meu de gazetărie radiofonică Sebastian Domozină! Sînt fericit să-i spun că a fost la înălțimea Universității Craiova. Jenantă, sub orice discuție, improvizația semnată Urziceanu. Cînd n-ai cal de curse, să nu concurezi! Prima mea intervenție sportivă s-a produs sub orgoliul meu olteanesc în favoarea studenților olteni. În sfîrșit, de la egal la egal, într-o competiție europeană! Deci un salut semnat „Niște țărani”.

DINU SARARU

Dosarul manualelor școlare

Obiectele de cultură tehnică și de specialitate

Învățământul liceal cu profil industrial este o formulă de dată relativ recentă la noi și a însemnat fără nici o îndoială o veritabilă turanță în întreaga concepție a sistemului nostru de învățământ. Instaurată nu fără unele dificultăți, inerente începutului, în ceea ce privește dotarea atelierelor-școală, asigurarea cu cadre de specialitate și de îndrumare practică a elevilor, corelarea cerințelor învățământului de cultură generală cu cele legate de pregătirea în specialitate, noua structură a învățământului liceal a răspuns desigur unor comandamente exprimate ale domeniului industrial (necesarul de cadre calificate, în condițiile expansiunii procesului de industrializare), dar și unor deziderate de ordin educativ, înscrise în ansamblul eforturilor de înfăptuire pe toate planurile a revoluției tehnico-științifice în țara noastră. Justețea liniilor directe după care este conceput la ora de față învățământul liceal, în baza principiului legării indisolubile a teoriei cu practica și cu producția este indiscutabilă și nu o reargumintare a acestor aspecte își propun rindurile de față. Ci, în același spirit de obiectivitate și simț critic (și autocratic), de democrație și responsabilitate ca și celelalte dezbateri despre unele probleme ale învățământului găzduite în revista „Flacăra”, am angajat un dialog cu cîțiva profesori și elevi ai claselor a XII-a de la Liceul industrial „I.L. Caragiale” din Capitală, încercînd să aflăm care este stadiul de „maturizare” a învățământului cu profil industrial, în ce măsură relația teorie-practică-producție s-a cimentat și conduce la efectele scontate.

Cum este și firesc, pregătirea tehnică și de specialitate a elevilor din liceele industriale (întrucît de acest domeniu ne vom ocupa mai îndeaproape) se desfășoară pe două planuri: pe de o parte sub forma pregătirii teoretice, în cadrul orelor rezervate obiectelor de cultură tehnică și de tehnologie a meseriei, așadar în cadrul orelor de curs obișnuite, și pe de altă parte, sub forma activității de practică productivă, organizată în uzine sau în ateliere școlare. Chiar dacă în multe din dialogurile noastre cu inspectori, cadre didactice și elevi, consemnate în anchetele despre repostenție, despre manualele școlare, a fost vorba nu o dată și despre aceste „obiecte tehnice”, despre numărul uneori exagerat de mare de ore ce le sînt afectate, totuși nici o idee preconcepțivă nu a trasat direcțiile dialogului de la Liceul industrial „I.L. Caragiale”, el derulîndu-se în toată libertatea deplină sincerității și responsabilități a opiniilor.

Cultură tehnică generală?

„În cele două trepte de liceu, așa-numitele «obiecte tehnice» figurează în planul de învățământ cu un număr de ore care variază între 5 și 7, după anul de studiu. Pentru acoperirea obligațiilor de predare la aceste obiecte, în liceul nostru — ca și în mai toate liceele de altfel — au fost solicitați ingineri, alături firește și de profesori de fizică sau de matematică, discipline strîns legate de domeniul culturii tehnice și de specialitate. Așadar, obiectele tehnice și de specialitate beneficiază de o atenție deosebită, din păcate însă nu întotdeauna onorată și cu rezultatele cele mai bune.” (prof. MIHAI ELENA — matematică, directorul liceului) Evident, am dorit să aflăm și motivația acestei afirmații și am aflat următoarele: „Numărul de ore cheltuite cu pregătirea tehnică-teoretică a elevilor noștri este mult prea mare. Într-un timp mai scurt, cu manuale mai concentrate, mai bine organizate ca mod de prezentare a cunoștințelor, cu o mai susținută preocupare pentru aplicabilitatea cunoștințelor predate s-ar realiza mult mai mult.” (prof. MIHAI ELENA) „Cred că în discutarea acestor manuale este necesar să pornim de la conținutul programelor analitice. Multe din cunoștințele pe care noi, ca profesori, simțim obligați să le predăm la clasă sînt inutile sub raportul aplicabilității lor în activitatea de practică productivă și chiar în producție. Așa de pildă, la clasa a XII-a, profil prelucrător prin așchiere, studiem cîteva săptămîni la rînd prelucrarea de roți dințate, în manual descriindu-se cu lux de amănunte operații dificile, calculul unghiului roții dințate, ceea ce viitorul muncitor calificat gradul II nu va ajunge să facă niciodată în uzină. Acestea sînt probleme de proiectare, de cercetare, care interesează cel mult un tehnician sau un inginer, iar ca execuție, ele sînt numai de competența muncitorului de înaltă calificare. Desigur că sînt lucruri interesante, hai să le numim de „cultură tehnică generală”, dar avem care dreptul să sacrificăm atîtea și atîtea ore pentru ele, cîtă vreme nu au nici

un fel de aplicabilitate practică?” (ing. prof. FLOREA GABRIELA) „Admițînd că atelierele noastre ar putea fi dotate cu cele necesare pentru a lucra pe roți dințate — ceea ce nu este posibil, fiind vorba de utilaje foarte complicate, de înaltă tehnicitate — aceste cunoștințe tot nu ne-ar fi de folos, întrucît nici maistrul care ne îndrumă nu are calificarea necesară pentru acest tip de operațiuni.” (TASCU ALINA — elevă, clasa a XII-a, profil mecanică) „Aș mai adăuga aici un exemplu asemănător. În manualul de Echipamente pentru automatizări, pentru clasa a XII-a, la paginile 65 și 67 figurează niște scheme extrem de complicate, aproape de neînțeles, schemele de funcționare a strungului „ca-rusei”, pe care noi le „tocim” zile în șir, după ce alte zile în șir profesorul s-a străduit în fel și chip să ne explice în cuvinte ceea ce nu se poate pricepe decît luorînd efectiv, pe mașină.” (DUMITRAȘ ADRIANA — elevă, clasa a XII-a) „Același lucru și despre modul în care sînt ilustrate manualele noastre: de cele mai multe ori ni se dau fotografii ale utilajelor, indicîndu-ni-se și locul lor de fabricație... Oare asta poate suplini în vreun fel contactul direct cu realitatea din uzină?...” (TASCU ALINA) „Din păcate, în general elevii ajung să aplice în practică doar o mică parte din cunoștințele dobîndite în aceste ore și, iarăși din păcate, doar pe cele mai simple. Desigur, nici practica în ateliere-școală și nici cea desfășurată în uzine nu poate, deocamdată, realiza o familiarizare perfectă cu toate tipurile de operații pe care le presupune o anumită calificare. Pe de o parte, pentru că operațiile executate de elevi în ateliere depind în bună măsură de ceea ce ne trimite uzina patronatoare, în funcție de nevoile ei, pe de altă parte, pentru că nici în uzină maistrul nu-și poate părăsi norma, lăsînd numai elevii să lucreze — de multe ori în pierdere, din nepricepere.” (ing. prof. FLOREA GABRIELA)

Problemele „teoriei și practicii” sînt încă probleme

Iată deci că problemele legării teoriei cu practica sînt încă probleme. Iată deci că programele analitice pentru aceste obiecte și chiar pentru instruirea practică nu sînt încă suficient de bine puse la punct. Fără a discerne foarte exact de ce anume cunoștințe are și mai ales va avea nevoie elevul unui liceu industrial pentru meseria în care se pregătește, dacă nu vom urmări îndeaproape cît de bine se fixează în practică toate cunoștințele teoretice dobîndite nu vom putea evita aprecieri de felul celor care urmează: „Realitatea este că una învățăm la orele de «cultură tehnică» și alta facem la practică. Chiar dacă s-ar putea să fie puțin prea transanță, am să vă spun următorul lucru: în clasa a IX-a, la practica din primul trimestru nu aveam, evident, aproape nici un fel de cunoștințe teoretice. De aceea, maistrul a trebuit să ne predea pe loc cîteva noțiuni elementare, pentru ca să putem înțelege operațiile făcute. Sigur, n-a fost ușor, dar pînă la urmă am reușit noi... să pilim pe margine niște piese! Pînă aici totul e bine. Ce ne facem însă că și pe mai departe am făcut cam tot asta: am pilit piese. Atunci la ce bun toată teoria cu care ne muncim?” (MORCOVEȘCU IOANA — elevă, clasa a XII-a) Recunoaștem în aceste fraze impetuozitate caracteristică vîrstei și, ca oameni de bună-credință, vom ști cu toții să discernem ceea ce este important în păreriile atît de vehemente expuse de acești aproape absolvenți, acest semnal de alarmă care ne avertizează de o serie de neajunsuri.

„Cele spuse de Ioana conțin un adevăr indiscutabil: acela că, în formula actuală, pregătirea tehnică și de specialitate a elevilor noștri — și nu cred să constituim o excepție între celelalte licee industriale — nu realizează în suficientă măsură legătura între teorie și practică, deși se consumă un număr imens de ore pentru aceasta și nu mai constituie pentru nimeni un secret că elevii sînt supraincarcați, suprasolicitați, nevoiți să neglijeze unele obiecte în favoarea altora, în funcție de preferințe sau de opțiunile profesionale postliceale. Nu trebuie să ne ascundem după deget. Nu folosește nimănui o asemenea atitudine. Aceste obiecte cu profil tehnic ar trebui predate în cadrul practicii, la fața locului, ca să zic așa.” (prof. DOBRE IOANA — fizică) „O bună parte din cunoștințele predate în orele de organe de mașini și mecanisme, de rezistența materialelor, de utilaj tehnologic etc. etc., se pretează foarte bine pentru a fi predate chiar de către maistrul, în cadrul orelor de practică. Sînt în manualele noastre atîtea amănunte și clasificări și

explicitări de prisos, de care am putea descongiona orele, ele putînd fi învățate în practică. În felul acesta s-ar depăși situația actuală cînd copiii au în orar în unele zile 7-8 ore de curs” (ing. prof. FLOREA GABRIELA)

Și o chestiune de limbaj

„Pentru că am pomenit de supraîncărcare, vreau să comentez un alt aspect, acela al decalajelor și suprapunerilor dintre programa analitică a acestor obiecte și programa unor obiecte din categoria celor fundamentale, cum sînt matematica și fizica. În clasele a IX-a și a X-a, la obiectele tehnice li se cer elevilor cunoștințe solide de electricitate, cînd ei abia încep studiul mecanicii la fizică. De aici o seamă de dificultăți: profesorul-inginer trebuie să se descurce cumva și atunci încearcă să le explice el anumite lucruri sau pur și simplu le cere elevilor să le știe. Pe de altă parte, la clasa a XI-a, în aceeași perioadă în care la fizică se studiază probleme de electronică, la obiectul echipamente electronice se reiau, tot cu lux de amănunte, cam aceleași cunoștințe.” (prof. DOBRE IOANA) „Punînd cap la cap aceste ore, reiese că noi studiem nici mai mult, nici mai puțin decît 10 (!) ore pe săptămînă — șase la disciplinele tehnice și patru la fizică — probleme de electronică...” (DUMITRAȘ ADRIANA)

„Un alt aspect legat de calitatea acestor manuale pentru disciplinele tehnice este cel al limbajului folosit. Sînt profesori de fizică, așadar am o pregătire corespunzătoare pentru a nu-mi părea aceste cărți niște rebusuri. Totuși, nu pot să nu observ că modul de prezentare a materiei este defectuos. Avem de-a face de fapt cu niște compendii, destul de inabile, după manuale universitare. Cînd spun inabile, mă refer la faptul că sînt făcute de oameni fără experiență didactică de liceu” (prof. POPA NES-TOR — fizică) „În intenția autorilor manualelor după care învățăm noi pare să fi fost de a ne învăța din toate cîte puțin, în ideea de a ne forma o cultură tehnică generală. Rezultatul este însă că materia nu este bine structurată, nu întotdeauna capitolele se înlanțue logic, incît pînă la urmă ajungem să nu prea mai știm nimic sau mai precis nimic ca lumea.” (BEGHEGEANU DAN — elev, clasa a XII-a) „Cîte puțin din toate” — iată un principiu nepotrivit cînd este vorba totuși de domenii ale științelor exacte. Problema competenței didactice a autorilor de manuale școlare apare, din păcate, ca un leitmotiv al tuturor dezbaterilor noastre privind manualele școlare. Revenim așadar tot la chestiunea concursurilor de manuale, sistem absolut indispensabil pentru a avea manuale de calitate, adevărate ghiduri pentru elev și pentru profesor. Așa cum spuneam la început, învățământul liceal cu profil industrial este o formulă de dată recentă, incît e aproape firesc ca nu toate lucrurile să fie puse la punct definitiv. Or, dialogul nostru pe această temă se inserie exact în ideea de a sprijini eforturile ministerului de resort (M.E.I.), care a și trecut de altfel la înnoirea unor din aceste manuale. Alcătuirea unui manual este o operație de mare răspundere și care se bazează totuși enorm pe tradiție. Or, acest domeniu nu are încă o tradiție îndelungată, întrucît școlile profesionale erau cu totul altfel organizate.

Un sondaj de opinie ale cărui rezultate le vom comunica într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre, ne arată că în rîndul elevilor disciplinele tehnice se bucură de puțin interes, ceea ce nu se poate afirma despre activitatea aplicativă, la care participă cu adevărat, mai ales atunci cînd au de îndeplinit operații complexe, specifice meseriei și nu activități mai mult sau mai puțin mecanice, pe care le-ar putea face la fel de bine și un muncitor necalificat. Aceasta demonstrează că nu este vorba de o lipsă de interes pentru domeniul respectiv, ci că, dimpotrivă, la 17-18 ani elevii se simt capabili de o activitate conștientă, de responsabilitate profesională. Tocmai pe acest adevăr trebuie contat, căutînd pe toate căile acele forme de instruire care să facă apel la calitățile indiscutabile ale acestor tineri. Cîtă vreme elevii noștri reușesc să facă față unui regim de muncă extrem de „dur”: 6-7 ore de curs zilnic la școală, după care urmează 3-4 ore de studiu individual acasă, după care urmează, eventual, pregătirea pentru admiterea într-o instituție de învățământ superior, după care... după care..., înseamnă că există disponibilități impresionante, cărora sîntem obligați să le dăm cea mai bună întrebuințare.

TANIA RADU

Zaharia Sângeorzan

Somnul voievozilor

Ceasul memoriei a bătut orele reinvierii, Mormintele sînt rodul ideii și jertfei. Istoria începe să cucerească infringerile sub o fericită zodie. Somnul voievozilor curge în riul vieții. Din veac în veac somnul voievozilor se retrage

în semnele de azi,
înaltul ceas al memoriei bate
odată cu sufletul lor așternut
pe inimile noastre.

Iarba durerii

Miroase a moarte mi-ai spus fără patimi
și obrazul tălei de pămînt era
Toamna cînd el muri fără lacrimi
și Someșul plînsul trist și-l murmura

Miroase a moarte lumea spunea
la priveghi și pe-afară,
Tata era om simplu de la țară
și senin a știut să moară

Miroase a moarte în stele și-n crii
gîndul țărîni l-a făcut trifoi,
Doamne cum ne uităm părinții
Cînd timpul e selavul din noi.

De ziua morților Ioana aprinde o lumină
din partea mea că sînt așa departe
și-l văd pe tata cosind prin moarte
iarba durerii de care-n viață a avut parte.

E bine

Iată-ne ajunși în fața iubirii pierdute,
alai sumbro cu zeci de alăute
ce-și poartă munte
strunele fugite din ral
sub cer de cenușă
nici o lumină nu se îndură
să ne vadă
în ce veșmînt purtăm patima și ura
Nimeni n-așteaptă
zodia s-o dezlege de făptura
închisă-n făcere.
Oare ce cuvînt să-ți spun acuma
care să nu-l cunoască ura?
E bine ca un lucru să-ți
morții din noi nu pot vorbi.

Cintec

Sfios și-adeu un crin și o garoafă
cînd inima ta e-un cimitir de roze
Iar ochii, destinul unei veșnice nevroze.
Și mă retrag e-un semn de ne-nțeleș
și nu știu dacă am să vin și-a doua oară
făptura să-ți-o ador și s-o înțeleg
și taina ei s-o n-o mai las să moară.
Ești seninătatea candorii ruptă din Olimp
la Tomis stai și-ascuți al lui Ovidiu
plîns
și ochii tăi visează iarna în care a nins
și marea cu corăbii albe de la Roma
să-ți cînte al talazurilor rece paradis.

In memoriam:

Dumitru D.

Panaiteșcu

Eminentul profesor, editor și istoric literar Dumitru D. Panaiteșcu, fiul și colaboratorul cel mai apropiat al scriitorului Perpessiciu, reputat critic, poet și editor fără egal al operei lui Eminescu, ne-a părăsit pe neașteptate, lăsînd neîncheiate atîtea lucrări pregătite de ani de zile pentru tipar. Dumitru D. Panaiteșcu a fost unul dintre marii devotați ai studiului literar, ai cărților și ai nobililor idealuri umaniste, ducînd în singurătatea casei memoriale a părintelui său o muncă de benedictin, pentru a aduna, sistematiza, comenta moștenirea literară a lui Perpessiciu, din opera căruia a și tipărit 12 volume, și pentru a adăuga noi volume la cel publicat de el: Carnet inactual (1970). Cercetătorul și literatul și-a consacrat ultimii ani definitivării sericii de Opere ale părintelui său cu un devotament filial de inegalabilă nobilitate, păstrînd în raporturile lui cu oamenii și instituțiile care-l solicita colaborarea o atitudine de afectuoasă politețe, de nedezmînițată sollicitudine. Umanismul lui ca și crudiția sa recunoscută nu s-au dezmințit niciodată; el a intruchipat, continuînd pilda vie a lui Perpessiciu, maestrul nostru, adevăratele virtuți ale savantului dedicat culturii țării sale. Ca singur și ultim deținător al unui imens tezaur de documente, cărți, scrisori, manuscrise, colegul nostru a avut grijă pioasă de păstrarea și valorificarea moștenirii lui Perpessiciu. Ar fi păcat să se risipească acest tezaur unic în loc să fie încredințat Muzeului literaturii al cărui întemeietor a fost, pentru a constitui un memorial și o sursă documentară, eternizînd și în felul acesta amintirea lui Perpessiciu. Cred că asta a fost și ultima dorință a fiului său, Mitică, de care ne despărțim acum... Amintirea lui și pilda devotamentului său față de valorile spiritualității noastre vor rămîne vii în inimile noastre, rostind cu vorba strămoșilor noștri, la despărțirea definitivă: Sit tibi terra levis!

GH. BULGAR

Cîșmigiu

Bătrîn prin vîrstă și veșnic tînăr prin frumusețe, Cîșmigiul se pregătește pentru sezonul estival. A și început să îmbrace frumosele sale straie pitorești. După primii vestitori ai primăverii, ghioceii, au apărut brîndușe, viorele și gălbenele. Pe spațiile amenajate din partea de sud a parcului se întind adevărate covoare naturale țesute din aceste flori, iar peste tot se imprimă încetul cu încetul culoarea verdeului. Iarba crește, Mugurii copacilor sînt gata-gata să se deschidă. Natura își face datoria pe deplin. Nu însă și cei de la Domeniul public, care sînt înscărcinați cu administrarea și păstrarea acestui parc în condiții bune. După ce au amenajat spațiile verzi și după ce au umplut lacul cu apă, ei au lăsat totul baltă. Astfel, pe spațiile verzi se umblă ca pe stradă, se bate mingea și se rup florile. Bărcile de pe lac sînt lăsate în voia valurilor și mai ales a copiilor mai mari sau mai mici, care se „plimbă” cu ele și le ciocnesc una de alta sau le izbesc de bordurile lacului, stricîndu-le. Or, toate acestea sînt niște bunuri obștești. În ele au fost investiți banii și munca obștii. Totul s-a făcut pentru a servi la recreația oamenilor. Dar, dacă copiii și ceilalți care deteriorează aceste bunuri nu au încă spirit civic dezvoltat, de ce atîta nepăsare din partea celor care primesc retribuții pentru administrarea și păstrarea lor?

Radovan Pavlović
București

O mistificare

„Avem o înaltă îndatorire morală pentru a cinsti memoria eroilor neamului, care cu riscul sau prețul vieții ne-au apărat și păstrat glia strămoșească, pentru ca noi, urmașii lor, să ne putem bucura de o țară liberă și independentă. În numele acestei datorii morale, vreau să atrag atenția asupra unei mistificări. Iată despre ce e vorba. Autorul broșurii „Eroina de la Olt, Maria Manciulea” (Editura militară), Lucian Ionescu Tomoșani, descrie (și nu numai în cartea menționată, dar și în alte lucrări, scenarii, schițe etc.) actele de bravură ale eroinei.

Maria Manciulea, prezentînd-o ca singura participantă la actul istoric de la 2-3 septembrie 1916 — cînd două tinere țărânci au contribuit la călăuzirea Regimentului 30 Muscel, prin apa Oltului, spre tabăra inamică — și omite intenționat numele Lucreției Canja ca principală participantă la acel act. Mai mult, L.I.-T nu s-a sfiit s-o denigreze pe Lucreția Canja, afirmînd că n-a participat la acea acțiune, acuzînd-o totodată de uzurpare a titlului de eroină, după cum

a declarat, în ziua de 12 octombrie 1982 la Casa de cultură a sectorului 1, în cadrul unei ședințe festive a clubului Femina, spre indignarea celor din asistență, care ulterior au vizitat Muzeul Militar Central din Capitală. Aici au putut vedea, în vitrina de onoare a eroilor războiului 1916-1919, numele și diferite obiecte aparținînd Lucreției Canja, figurînd la loc de cinste alături de Ecaterina Teodoroiu, amîndouă decorate cu înalta distincție militară de război **Virtutea Militară**. Întrucît numitul autor, camuflat în postura de popularizator al actelor de eroism, nu se sfiieze a deranja insistențios autoritățile și diverse instituții pentru publicarea mistificărilor sale, am scris aceste rânduri.”

Iascu A. Ion
veteran din războiul 1916-1919
și războiul antifascist,
strada Frumoasa nr. 54,
București

Doctorița noastră

„Sanatoriul TBC Bixad e așezat la 5 km de Negrești Oaș. Este situat într-o regiune frumoasă, cu aer prielnic plămînilor, unde bolnavii, sub îngrijirea personalului medical, își fac tratamentul conform prescripțiilor medicilor. Doctorul pe mîna căruia cade bolnavul îl ia în primire și de aici începe tratamentul cu severitatea specifică lui. Doctorița noastră, Elisabeta Györi de la vila 2, et. 1, saloanele 9-19, și asistentele medicale, plus tovarășa asistentă șefă Girbovan Florica, sînt demne de toată lauda. Dr. Györi Elisabeta sau, cum îi zicem noi în ascuns, **doctorița noastră**, e foarte severă și de multe ori, în timpul liber, o ocolim de teama să nu greșim cu ceva. E ca o mamă severă cu copiii ei. Tratatamentul e urmîrit cu o precizie de ceasornic. Sînt cazuri urgente în care sora de serviciu și doctorița noastră răspund prompt. Toți care vin și se internează la noi, la sanatoriu, întreabă de dr. Györi Elisabeta: oare mai sînt locuri? oare ne va primi la dînsa? Noi credem că pe lângă frumusețea meseriei pe care o practică, posedă un mare volum de cunoștințe pedagogice. Știe lucra cu fiecare în parte după cum le sînt firea și boala, ne urmărește cu atenție evoluția bolilor și administrarea tratamentului prescriș, dar pe lângă acestea, calitățile pedagogice o scot în evidență și ne fac s-o iubim, s-o stimăm și s-o respectăm.”

Bolnavii din subordinea dînsiei

Scrisoare deschisă

Tovarășe dr. Alexandru Vulpe,
În interviul consemnat de tovarășa Cici Iordache-Adam sub titlul „Ce știm și

ce-am mai putea ști despre goto-daci”, răspunzînd la întrebarea dacă dacii au avut sau nu scriere, dvs. concluzionați cu următoarea frază categorică: „Ei între ei (dacii, n.a.) nu foloseau scrierea, asta e sigur.”

Cum se împacă excesiva prudență de care dați dovadă atunci cînd este vorba de atestat unele valori materiale concrete și palpabile ale culturii dace (dar este dreptul dvs. motivat poate de scrupule de ordin profesional) cu hazardul, vădit grăbit, pe care îl manifestați negînd într-un mod atît de categoric o stare de lucruri încă insuficient cercetată și în consecință neclarificată?

Vă întreb: cum explicați dvs. administrarea teritoriului imensului imperiu al lui Burebista fără folosirea materialelor, a circularelor, etc., scrise? Credeți că în condițiile de atunci era posibilă trimiterea (și primirea) unor depeșe orale de extremă importanță pe distanțe ce însumau mii de kilometri?

Mai afirmați că „erau unii dintre ei, mai ales în jurul unor căpetenii care știau scrie și citi în limba greacă și latină...”, dar le refuzați capacitatea de a scrie și citi în limba dacă... măcar cu alfabet latin! Sau vă referiți cumva la o latină a dacilor? Dar învățații daci, despre care avem numeroase atestări scrise, în ce mod studiau și rezolvau complicațiile lor probleme de astronomie, matematică, fizică, filozofie, etc.? Este puțin probabil că au folosit răbojul, nu credeți?

Hazardatul dvs. verdict „ei între ei nu foloseau scrierea, asta e sigur”, este oarecum asemănător cu cel dat de un arheolog la un colocviu al Institutului de Arheologie; întrebate de magistră:

— Pe raza județului M. există sau nu așezări de tip x?

— ?!

— Repet: există dovezi materiale în acest sens sau nu?

— Nu, cu siguranță nu există, răspunse oarecum deconcertat arheologul.

— Asta am vrut să știu! replică cu satisfacție, luînd notă, tovarășa cu părul cărunt.

Am înregistrat consternată acest dialog; cum, de unde, prin ce mijloace putea ști arheologul interogată ce se ascunde în pămîntul unui întreg județ al țării, fără să sape, să facă sondaje, să apeleze la mijloacele de cercetare multidisciplinare, la teledetecția prin satelit, etc.? Așa și dvs. tovarășe Alexandru Vulpe...

Ruxandra Rizescu

Cu gîndul la o cugetare

În revista Flacăra nr. 8 a apărut răspunsul la unele critici privind fenomenul cinematografic, aduse de regizorul A. Tatos. În preambulul acestui răspuns-replică, Flacăra arată „eficiența acestei debateri pentru probleme ale artei cinematografice, domeniu în care toți sînt încă multe de făcut”. Cu această precizare sîntem întru totul de acord, din unghiul de vedere al unor simpli spectatori. Dealtfel, acest unghi de vedere este și primordial, căci, în ciuda nepregătirii sale de specialitate, spectatorul simplu este „judecătorul” cel mai competent, el fiind beneficiarul producției cinematografice. În schimb, nu sîntem de loc de acord cu răspunsul dat de biroul executiv al Centralei România-film, birou pe care din considerente economice, de spațiu, îl vom nota BECR. Răspunsul său în 4 puncte nu caută deloc să analizeze criticile aduse — și dacă tot s-a unit un întreg birou, avea o bună ocazie pentru aceasta — ci să găsească cit mai multe deficiențe „părții adverse”, în speță regizorul A. Tatos, pentru ca în final să anunțe ritos intenția de a se adresa justiției. Așadar, dreptul de replică oferit de Flacăra e folosit de BECR în scopul anunțării represaliilor. Credem că nimeni nu consideră (afară de BECR poate) că astfel producția de filme se va îmbunătăți, că media de spectatori pe spectacol va crește la filmele noastre. Fiindcă trebuie spus că acele medii de spectatori scăzute, de la filmul Secvențe, arătate cu meticulozitate și satisfacție răutăcioasă, și azvirlite pe seama „părții adverse” sînt o caracteristică a multor pelicule românești. Citînd și recitînd interviul din Flacăra, constatăm că regizorul A. Tatos nu a jîgnit pe nimeni. Considerăm că el e bine intenționat cînd spune că „vrea să facă bine cinematografiei, iubind cu adevărat această profesie”, astfel că persiflarea BECR-ului, care, la punctul 1, modificînd puțin afirmația regizorului, îl citează „...vrea să facă bine cinematografiei”, ceea ce dovedește că BECR-ul s-a situat de la început pe o poziție antagonică. Remarcăm și apreciem curajul regizorului de a critica anumite stări de lucruri din domeniul cinematografiei noastre, fiind la obiect și dînd chiar nume concrete. Gîndul ne poartă la adevărul cugetării lui Nicolae Iorga: „Cineva te urăște totdeauna după mărimea păcatului ce l-ai descoperit”.

Virgil Ioniță
inginer, str. N. Filimon nr. 34
București

Vasile Bărbuț
proiectant, str. Dezrobirii, nr. 40,
București

TOPUL PREFERINȚELOR

Un virtej? Ceva nobil

„Pictez de cînd eram copilă, la mama acasă, trecînd prin toate etapele cronologice de tehnică picturală, o dată cu vîrsta căpătînd astfel o oarecare personalitate originală, datorită căreia am reușit să impresionez, transmițînd astfel sensibilități de nuanțe și culori tuturor. Atunci, în ziua de 29 aprilie 1982, era o zi rece, cu ploaie, așa sumbră, întunecoasă, zi de mijloc, joi; la ora 13 s-a transmis la stația de radio mai întîi, apoi, a avut loc vernisajul expoziției mele personale de pictură, grafică și pirogravură. Cea mai frumoasă zi, zi de neuitat, cu flori de primăvară, cu felicitări, cu îmbrățișări și cu lacrimi de fericire; mama mea, invitata nr. 1, plîngea cu boabe mari de lacrimi, adunîndu-i-se în bărbie, pentru mine, pentru succesul meu; peste tot se auzea numele meu: Paula Rădulescu, Paula Rădulescu; dar cine e?... aceea din colțul din dreapta... care? acolo? Paula Rădulescu?... da... Nu voi putea uita asemenea clipe, căci atunci m-am simțit cu adevărat foarte mare. Era o senzație de ameeală, un virtej, ceva nobil ca un iureș, nu știu, nu știu cum, dar acum, cînd îmi amintesc de tot ce-a fost în acea zi, revăd parcă cu aceeași emoție lacrimile mamei mele curgînd... Aceasta a fost prima mea expoziție, au urmat apoi altele, dar niciodată nu a fost ca atunci, în joia cea rece și cu ploaie deasă. Paula Rădulescu, 26 de ani, funcționară la Institutul de cercetări și modernizări energetice București, serviciul plan-dezvoltare”. Adăugați la relatarea celui mai semnificativ moment din viața dv. și faptul că locuiți pe str. Prevederii. Mă

rog. Fotografia o publicăm pentru că ne-ați transmis și nouă sensibilități de nuanțe și culori (poza fiind chiar color).

O încăierare

Antrenorul naționalei apare din nou între preferințele cititoarelor noastre. Nu pentru calitățile sale fizice, ci pentru restul. O încăierare petrecută în urmă cu 12 ani pe un teren de fotbal l-a fixat în memorie, ca pildă, pentru toată viața, corespondentei noastre Elena Sferle, învățătoare din Arad. „Ce s-a petrecut în mîntea mea atunci, scrie dînsa, nu știu, dar pentru mine acest Mircea Lucescu începea să devină o adevărată pildă de omenie (am uitat să menționăm că în bătaia aceea M.L. n-a dat nici un pumn, ci doar și-a potolit coechipierii, n.n). Rețineți, înainte l-am văzut ca om și apoi am realizat că e un fotbalist de valoare (pe atunci E.S. avea doar 8 ani, n.n.). Citeam aproape tot ce apărea în presă despre Lucescu, îi urmăream meciurile cu febra bineștiută a unui copil îndrăgostit de un idol. Au trecut 12 ani. Lucescu nu mai e pentru mine idolul de odinioară. Acum încerc să-l privesc cu toată obiectivitatea caracteristică unui dascăl. Foarte mulți prieteni îmi spun în glumă: Tot îți mai place Lucescu? Ei nu realizează că eu nu-l prețuiesc pentru fizicul lui, ci pentru inteligența sa, pentru capacitatea de a pătrunde în sufletul oamenilor și pentru omnia de care dă dovadă deseori. Am copii minunați în clasa pe care o conduc (a II-a), cărora caut să le dăruiesc suflet, să mă dăruiesc pe mine însămi lor și să-l ajut să devină oameni. Elevii mei sînt prea mici ca să-l poată aprecia pe Lucescu la valoarea sa, dar știu că e un nene foarte bun și foarte om”.

Nu contați pe noi

Un băiat cumsecade, care semnează Dan Ionescu, își procură prin nu știu ce mijloace fotografia unei fete și ne-o trimite spre publicare. Dînsul mărturisește că nu știe mare lucru despre ea, dar îi trimite adresa însoțită de informația că este elevă. „Prea multe lucruri nu pot să vă spun deoarece nici eu nu știu amănunte. Știu că se numește Merăuță Stanca”. Așa sînd lucrurile, mărturisim că nu mai avem încredere nici în semnătura lui Dan Ionescu. Dacă sînteți timid și nu îndrăzniți să-i spuneți că

vă place, nu contați pe noi. Nu vrem să dăm de bucluc.

Cado

Stimată Elena Nicola, începeți abrupt, cu o sinceritate mișcătoare: „N-am apărut niciodată în nici o revistă (nici măcar în revista școlii, deși mi-am promis că-mi publică niște versuri), n-am fost pînă acum nici exemplu pozitiv — ce fericită ar fi fost mama! și nu știu în ce măsură va ajunge scrisoarea asta la destinație”. Într-o măsură oarecare a ajuns, deci nu sînteți așa ghinionistă. Iată citeva din preferințele dv.:

Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit: Să minți și apoi să se dezvăluie adevărul (aveți dreptate, e urît cînd minți, dar cînd se află e îngrozitor).

Cel mai semnificativ moment din viața mea: Examenul de facultate, pe care l-am picat. Viața merge înainte. Apropo, cred că trebuia alcătuit un punct cu cel mai optimist bărbat sau cea mai optimistă femeie (după veselia răspunsului dv., se pare că examenul cu pricina v-a făcut mai mult bine).

Cea mai mică anecdotă: — Cîți? — Cinci. — Ce cinci? — Ce cîți?

Cea mai supărătoare descoperire: Că ne tragem din maimuțe (asta e o treabă foarte veche, de ce vă deranjează tocmai acum?).

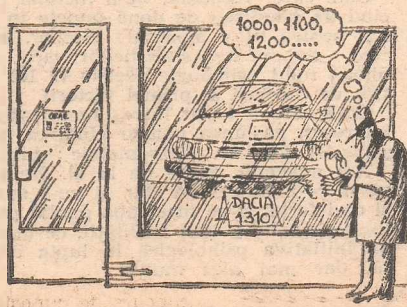
Răspunsurile Dianei Miloșovici, elevă la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” din București, sînt ordonate răbdător pe 6 (șase) pagini și pe alocuri sînt surprinzătoare. De pildă:

Inițiativă socială: II-Ancheta „Salvați Techirghiolul!” scrisă de colegii mei Oprea Georgescu și Dumitru Constantinescu.

Inventator: Inginerul Petre Buleci cu modelele stațiilor de biogaz.

Caricatură: Anton Dragoș.

Aflînd de această ultimă preferință, prietenului nostru Anton Dragoș nu-i venea să creadă că este urmîrit și de fetele din liceele de matematică și fizică. Asta

l-a făcut mai draguț și mai darnic. Cadoul său pentru Diana Miloșovici: o caricatură.

Ce se mai poate repara

„Publicînd în cadrul Topului preferințelor fotografiile cititorva neveste și specificînd și cine le-a trimis (chiar bărbaiților lor), ați creat mari neazuri tuturor soțiilor care nu și-au trimis fotografia soției, printre care și subsemnatul. Pentru ca să repar (și să reparați și dv.) ce se mai poate repara, trimit și eu fotografia nevestei, menționînd că este învățătoare gradul I la Școala generală Strahaia-Ciochiuța, jud. Mehedinți, are 39 de ani în fotografie și 43 în realitate (adică în prezent), este mamă a doi băieți, gospodină de excepție și fotogenică nevoite mare (vorba ei, dacă la 39 de ani arătăm așa, la 20 puteam să concurez pentru miss

Europa). Nu are pretenții prea mari, spune că puteați să-i publicați fotografia și după încheierea concursului, dar dacă o veți publica, mi-a zis ea: „Ioane, dacă vei avea norocul să fii aleasă miss Flacăra, atunci să știi că ai dezlegare de la mine să te duci la Craiova, atît la meciul din 16 martie, cit și la cel din semifinală, iar la finală merg și eu și poate o lămurim și pe soacră-ta. Dacă nu...” Așa că vedeți și dv. cum faceți! Trăiască Flacăra! Hai Craiova! Bădescu Ion str. Eroilor 18 B-Strahaia”. Ne complexează gîndul că avem posibilitatea să facem atîta lume fericită, pe dv., pe soția dv. și soacră. Deși aceste rînduri apar după meciul retur de la Craiova, sperăm ca ele să vă găsească pe toți bine și sănătoși și dacă de reparat nu mai putem repara mare lucru, măcar ne liniștim și noi la gîndul că publicarea celor trimise de dv. vor fi un fel de cadou pentru înțelegerea soției. Dacă nu, ne vedem la ediția viitoare a cupelilor europene.

Pagină realizată de
RAZVAN BARBULESCU

Marea maestră internațională MARGARETA MUREȘAN

ADRIAN PĂUNESCU: Dialogul nostru cu Margareta Mureșan, mare maestră internațională de șah, se desfășoară la Herculan — capitală recunoscută, încet-încet, de toți specialiștii, a șahului activ românesc. Aici drumurile Cenaclului Flacăra și ale șahului românesc s-au întretăiat, Margareta Mureșan aflându-se la Herculan împreună cu soțul ei, cu antrenorul Șerban Neamțu, sub supravegherea atentă a vicepreședintelui Federației Române de Șah, Ilie Cristescu, și sub pavyza blîndă și întremătoare a uneia dintre cele mai bine dăruite de soartă stațiuni din Europa.

Totuși, dincolo de exercițiile zilnice de natură mai mult sau mai puțin apropiate șahului, în scurtele răgazuri și între două drumuri ale cenaclului — la Moldova Nouă, la Reșița și nu mai știu unde —, am văzut, în rîndul micii noastre tabere de gîndire esențializată, și o anumită stare de așteptare și căutare. Aveam să aflăm că, în ziua de 23 martie 1983, marea maestră internațională Margareta Mureșan va pleca în Republica Federală Germania pentru a începe, în 25 martie, în localitatea Bad Kissingen, meciul său în cadrul sferturilor de finală ale meciurilor candidaților la titlul mondial, cu Lidia Semenovă, mare maestră internațională din Uniunea Sovietică.

Intrucît nu mi se pare să mai fi întîlnit în istoria șahului românesc o asemenea performanță, mă apropiu cu sfială de locul în care o mare bătălie se pregătește. Mă bucură calmul și siguranța celor din tabăra română și mărturisesc a fi simțit în anumite momente că mi-ar plăcea să fiu pionul decisiv în ultima partidă pe care Margareta Mureșan ar urma s-o câștige, deschizîndu-și drum spre semifinale. Cum nu știu dacă programul îmi va putea permite să mă aflu la Bad Kissingen ca pion pe masa aceea, solicit aceste șahiste — de-o caldă și emoționantă distincție — posibilitatea unui dialog, după ce — în prealabil — invit întregul „clan” de la Herculan să vadă, în câteva spectacole, că și în Cenaclul Flacăra pionii se pot transforma în nebuni.

Așadar, Margareta Mureșan, vă rog să stăm de vorbă exact în pagina în care vă începeți rubrica pe care ați acceptat-o cu greu să o susțineți săptămînal în revista „Flacăra”. Înțeleg că vă e cu atît mai greu cu cît vă aflați în cea mai grea și tensionată perioadă a vieții dumneavoastră. Nu întîmplător văd că din gură îmi iese foarte des cuvîntul greu. Știu că, acum mai puțin ca oricînd, aveți timp și de dialoguri, și de rubrici. Dar vă spun cu cinism că, acum mai mult ca oricînd, cititorii doresc asta — și dialoguri, și rubrici. Asta e soarta virfurilor: cînd o să aveți dumneavoastră foarte mult timp, cititorii vor fi în căutarea altor subiecte. Ce faceți, ce aveți de făcut, ce înseamnă acest drum al șahului românesc, al șahului feminin românesc la Bad Kissingen? E doar senzația mea, sau un adevăr obiectiv, că vă aflați pe o treaptă pe care nu a mai fost nici un șahist român?

MARGARETA MUREȘAN: Nu-mi place să mă laud. Mai simplu ar fi să spun: m-am pregătit, doresc și voi lupta ca să înving.

A. P.: Începutul interviului nostru îmi amintește de acel „dialog al genialului”, căruia i se puneau întrebări de-o jumătate de pagină de revistă și care răspundea: „poate că da, poate că nu”.

M. M.: Sint foarte emotivă. Dacă am să ascult în continuare, poate că nu am să știu ce să răspund.

A. P.: Atunci, mărturisiți-vă! Mă voi abține să vă mai întreb, pentru a vă lăsa să vă pregătiți mutările, să finalizați ideea la care vrem să-i îndemnăm pe cititorii noștri, că șahul trebuie să devină un sport fierbinte, pasionant, popular — așa cum revista „Flacăra” va încerca să susțină.

Ce înseamnă șahul pentru dumneavoastră, Margareta Mureșan?

M. M.: Gîndirea șahistă pentru mine este o fărîmă din logica umană. Șahul e o luptă de piese albe — de piese negre, de bine și de rău, în care voințele umane, fărîa interioară a omului pot să dea bucurii, frumuseți ascunse atîta timp, pe care — din păcate — publicul le gustă mai greu intrucît spectatorul de șah trebuie să aibă cultură șahistă. Aplauzele sint rare, combinațiile sint frumoase, dar variantele sint prea lungi ca să le simți în profunzimea atunci cînd nu știi decît autarea calului în formă de L.

A. P.: Sper să nu fie o aluzie la semnul „L” al Cenaclului Flacăra.

M. M.: Cei ce ne înțeleg pe noi, șahistii, și vor să ne aprecieze, nu ajung să trăiască fiorul adevărat, interior al omului ce suferă, ce luptă să nu arate că suferă și se încordează nelimitat pentru a obține într-o limită de timp toată puterea creierului uman. Aceste frumuseți se trec, în indexul negru al șahului rămîind doar partidele nemuritoare, scriptele înscrise în cărți de șah. Să fie oare mai frumoasă o combinație privită din afară sau trăită dinăuntru? N-aș schimba poziția de luptător cu poziția de spectator.

A. P.: Sigur că și eu sper, ca toți oamenii, că marile bătălii ale lumii acolo se vor petrece — pe tabla de șah, în cordarea inteligențelor se va abstractiza pînă într-acolo încît din ordinul nici unui rege, nici un pion nu va muri cu sine. Dacă e să-mi amintesc ce știu eu despre șah, el s-a jucat prima oară cu oameni care se mutau la ordinul celor ce jucau. Permiteți-mi să abstractizez eu

însumi și să spun că pace va fi pe acest perete de sobă care e pămîntul în clipa în care într-adevăr luptele se vor transfera din domeniul singelui în domeniul ideii. Am impresia că mă propulsează spre șah o senzație mai tainică din mine, și anume, aceea că trebuie făcut mai mult pentru acest minunat război pașnic.

Ce condiții de caracter trebuie să îndeplinească un „conducător militar” care nu are în față decît piese albe sau piese negre?

M. M.: Să aibă simțul valorilor foarte dezvoltat, să cunoască responsabilitatea fiecărei mutări, să știe să lupte cu adevărat și, atunci cînd orice șansă pare a fi pierdută, să nu abandoneze, să caute cu îndirjire posibilități tainice și logice spre un ideal pus sub semnul îndoielii în momentul respectiv, ca să nu mai spunem de calitățile deosebite ale gîndirii umane specializate înspre normele de apăsare, de distincție și realizare a adevăratelor poziții de luptă.

A. P.: Unii își inchipuie poate că, de atîta abstractizare, o șahistă nici nu poate iubi florile, ci iubește cartea de botanică. Eroare! Vă văd trăind, simțind, temîndu-vă de cuvinte, și îmi aduc aminte că sinteți absolută a unei facultăți de filologie. Dealtfel, cursivitatea în exprimare, talentul gazetăresc vă vin, dacă îmi dați voie, nu neapărat de la șah.

Vreau să vă întreb: care este sentimentul dumneavoastră cel mai acut în clipa cînd plecați dintre compatrioți și sinteți dumneavoastră înșivă, pentru ei, în abstract, ROMÂNIA? Sper să nu vă sperii cu ceea ce spun, dar dacă de obicei dumneavoastră sinteți cea care manevrează piesele de șah, de această dată sufletul nostru vă va manevra, acolo unde veți merge, ca pe-o piesă de șah. Aveți simțămîntul acestei enorme poveri? Știți de ce vă întreb asta? Pentru că, fiind vorba de un sport atît de abstractizat și nu de unul la care spectatorii vin ca la fotbal și urlă să vă încurajeze, să simțiți că ați făcut pe placul lor sau nu, mi-e teamă să nu se abstractizeze — nu neapărat în cazul dumneavoastră, ferească Dumnezeu! — și responsabilitatea.

M. M.: De ani de zile în dreptul numelui Margaretei Mureșan scrie ROMÂNIA. Și asta nu este doar un lucru formă. Rezultatele mele cele mai bune au fost atunci cînd am reprezentat România peste hotare.

A. P.: Asta e important, pentru că nu în toate cazurile șahistii joacă la adevărată valoare atunci cînd își reprezintă

țara ci, uneori, mai ales atunci cînd se reprezintă pe ei.

M. M.: Întotdeauna am vrut să mă întorc învingătoare. Am făcut totul, dar poate s-ar putea mai mult.

A. P.: Evident, trăim perioada istorică în care omul e obligat să facă totul, și ceva mai mult, dacă poate face cineva mai mult decît totul.

M. M.: Și dacă la Bad Kissingen credeți că voi deveni un pion al încrederii generale, cred și eu că acest pion poate deveni regină. Rezultatele mele de acolo vor fi așteptate, comentate, controversate și simțite de toți cei care înțeleg să iubească șahul. Nu se vor face pariuri — s-au făcut deja — și dorința mea le va răsturna.

A. P.: Bine, dar hai să zicem că la alt sport spectatorii hăulesc, aplaudă. Dumneavoastră cum simțiți încurajarea noastră? Spuneți-ne, ca să știm cum să vă încurajăm.

M. M.: Prin telegrame primite din diferite localități din țară, cum am primit la Tbilisi de la Gottlob, Lugoș, Sibiu și, poate, un buchet de flori — indiferent dacă voi fi învingătoare sau învinsă.

A. P.: E important ce ați spus pentru că nu trebuie uitat, desigur, că în fiecare joc există și partener.

M. M.: Mai ales în șah.

A. P.: Și e la fel de evident că și el se pregătește, și e la fel de evident că și el poate primi telegrame.

M. M.: Chiar mai multe.

A. P.: Dar dacă încurajările nu sint atît de palpabile, ar reieși că nici descurajările nu pot fi simțite atît de acut. V-a descurajat ceva în meciul anterior, a încercat cineva să vă descurajeze?

M. M.: Infringerea nu mă poate descuraja.

A. P.: Mă refer la starea de lîngă masă.

M. M.: Iar culisele, să zic așa, m-au făcut să ajung ceea ce am ajuns.

A. P.: Culisele?! Lupta împotriva culiselor?

M. M.: A fost stimulul depășirii voinței personale.

A. P.: Credeți că este obligatoriu ca o țară medie să aibă un șah mediu?

M. M.: Gîndirea umană are culmi și într-o țară mică, și într-o țară mare.

A. P.: Da, dar e greu ca o culme dintr-o țară să lupte cu un șir de culmi dintr-o țară mai largă.

M. M.: Asta e forța adevărată. Tradiția își spune cuvîntul.

A. P.: Suma de tradiții! Dacă ați vrea să continuați cu ideea despre ce aveți de făcut acolo.

M. M.: Acolo am de obținut 5½ puncte din 10 partide.

A. P.: Care este nivelul școlii românești de șah?

M. M.: La feminin, de 5 ori vicecampioane olimpice. Dealtfel, există propunerea ca Herculan să găzduiască una din primele Olimpiade — ori 1984, ori 1986 — ale șahului. Poate că dacă la Herculan se realizează într-adevăr această Olimpiadă, nivelul șahului românesc ar crește foarte mult.

A. P.: De ce?

M. M.: Este o stimulare majoră, o competiție de asemenea anvergură. Este cea mai frumoasă, cea mai palpitantă și cea mai prietenească competiție internațională dintre toate competițiile internaționale. De fapt, acesta este spiritul olimpic.

A. P.: Aici la Herculan, unde toată lumea care se ocupă de stațiune dorește întinerirea și europenizarea, într-un sens foarte curat, a stațiunii — lucru dealtfel vizibil de la ultimul amănunt, și de la faptul că în fruntea localității se află o frumoasă primărie (Victoria Stanciu), tinăra, activă și semnificativă pentru un nou mod de gîndire —, o asemenea Olimpiadă ar avea într-adevăr un puternic ecou. Eu însumi mă simt încălzit de emoție ca așa ceva s-ar putea petrece.

Deocamdată însă, aveți rolul important pe care nu l-a avut încă nimeni și la care singură ați ajuns, de-a reprezenta pe o treaptă unde nu a mai fost, șahul românesc. Vă e teamă?

M. M.: Nu. Pe cît de emotivă sint în vorbă, pe atît de tăioasă sint în joc și nu mi-e frică de complicații, de detalii psihologice și nici de riscuri care pot să aducă victorii.

A. P.: Va exista un stil de joc „Margareta Mureșan”?

M. M.: Există stilul de joc pozițional, a cărui amprentă o poartă jocul meu.

A. P.: Dumneavoastră sinteți extrem de modestă. Eu vă întrebam dacă veți lăsa un tip de gîndire.

M. M.: E prea mult spus.

A. P.: Care este cea mai frumoasă partidă pe care ați jucat-o?

M. M.: Maestre, ajutor! (se îndreaptă cu ochii spre tăcutul, meditatul și atît de echilibrat antrenor Șerban Neamțu).

ȘERBAN NEAMȚU: Partida Garcia Nieves — Mureșan, jucat la turneul interzonal de la Tbilisi, în 1982.

A. P.: Ce a fost interesant?

M. M.: Stilul de joc pozițional.

S. N.: A fost prima partidă din turneu, care i-a dat curaj. S-a convins că nimic nu-i imposibil.

M. M.: Fiind prima rundă, la un turneu interzonal unde participam prima oară.

A. P.: În restul timpului, ce vă place?

M. M.: Să fiu cu băiatul meu, Cristian.

A. P.: V-a plăcut Cenaclul Flacăra?

M. M.: Da, mai mult decît „mi-a plăcut!”.

A. P.: Dar el este atît de concret.

M. M.: Creația artistică nu este concretă, este o trăire interioară de o mare muzee pe care o descoperi numai dacă poți s-o receptezi cu intensitate.

A. P.: Știți totuși ce este concret? Cimpul de lădale „Pionii” sint pletoși, deschelați la gît, strigă, cîntă.

M. M.: „Pionii” cu armuri, pletoși, albi sau negri, sint forțe umane.

A. P.: Mă asociez Cenaclului Flacăra, care v-a urat în ziua dumneavoastră de naștere, ce s-a întîmplat să se petreacă într-o ambianță la care ați participat și dumneavoastră și noi.

Să-aveți în suflet numai lumină. Ca în lumină toți să trăim, Pentru lumină și pentru minte, Noi astăzi vă mulțumim.

ADRIAN PĂUNESCU

Începînd din acest număr, o nouă rubrică: ȘAH, de Margareta Mureșan

Sint zebe ani de cînd Fischer, super-campionul marilor competiții internaționale, deținător al Premiului Oscar pentru șah, jucător tenace, cu față de fanatic și ochi aprinși, miza balanța lumii.

A apărut în anul 1958 și ne-a entuziasmat pînă în 1972 prin creațiile lui memorabile și munca sa. Partidele de început (jucate anual fie 37 la număr, fie 80, fie 60, fie 41, 63, 26, 11, 32) aveau frumuseți romantice, în timp ce următoarele (cu frecvența de 35, 47, 26, 1, 73, 21 de partide jucate pe ani) din perioada culminației creației sale șahiste au profunzimea laboratorului de analize teoretice depline.

Cine oare, vreodată, ne-a încîntat refăcînd un handicap de două puncte în meciul pentru titlul mondial? Fischer, doborînd argumentul statisticilor care stabileau rolul psihologic decisiv în 100 (din 125) de meciuri al primei victorii.

Cine oare a trezit într-o lume întreagă interesul, pasiunea pentru gîndirea logică șahistă? Fischer. Neîndoielnic: Fischer! Am moștenit multe de la el. Ne-a învățat ce-i chibzuința dar și ce-i munca. Și ce-i forța, și ce înseamnă duelul psihologic păstrînd simțul realității, ce înseamnă inițiativa psihologică în lupta dreaptă, dar mai ales munca.

I-a iubit, recunoscut și completat pe înaintașii săi Cigorin, Capablanca, Alehin, Botvinnik. A reușit să dea contururi noi și frumuseți tăioase variantelor vechi ale teoriei deschiderilor. A știut să transforme motivele emoționale în elemente de stimulare.

Pledoarie pentru BOBBY

Prin extravaganțele sale Fischer a fost controversat, prin intrarea într-o sectă religioasă a fost comentat, dar prin creația sa șahistă, prin lupta sa sportivă fie la masa de joc, fie cu regulamentul F.I.D.E. pentru desfășurarea corectă a campionatelor mondiale, prin reevaluarea forței și valorii inestimabile a creierului uman a fost, este și va fi cel mai bun.

O lume întreagă îl regretă, o lume întreagă speră că retragerea sa în culmea gloriei din activitatea competițională va avea o revenire care să stimuleze ani de luptă palpitantă pentru recîstigarea titlului de campion mondial.

O apariție de moment, ca aceea din octombrie 1982, n-a însemnat revenirea lui Fischer, doar tentația gustului deosebit al șahului. Meciul de blitz din Canada dintre Fischer și Bousis a fost o confruntare de voințe inegale. Fischer, în limita de timp a două minute, își propuse un meci de 50 de partide cu un adversar care să dispună de 5 minute de gîndire. Lupta a fost inegală, iar Bobby superb. La 17-0 Fischer dovedind că a rămas același, s-a declarat plictisit și iar a dispărut, dar nu definitiv. Amenința un meci cu marele maestru olandez Timman în anumite condiții financiare. Și amenințarea (problemă asupra căreia vom mai reveni) e mai puternică decît realizarea deocamdată.

Reintrarea lui Fischer ar fi în interesul dezvoltării gîndirii șahiste mondiale, sporînd interesul pentru acest sport, ajutînd la lărgirea limitelor cunoașterii.

Omul care joacă

Zi mare!

Să-i mulțumim Craiovei, prin tot ce a însemnat în această inegalabilă zi de primăvară a fotbalului nostru, unde a ajuns pe merit, prin minunații săi jucători, antrenori, conducători și nu în ultimul rând... uluitoarele suflute oltene și de pe alte meleaguri ce bat pentru ea, și care au purtat-o, deocamdată, până aici. Ieri nu a fost miercuri, a fost zi de sărbătoare, lumea era plecată parcă în pelear unic, spre televiziune, la ore mai puțin așteptate, citindu-se pe fețele tuturor că vor să trăiască o bucurie unică pe care acum numai fotbalul le-o poate da. Și fotbalul le-a dat-o, permițându-le, poate, prin rindurile mele, să mulțumească tuturor acelor care au înțeles că o astfel de ocazie trebuie trăită pe viu, înlesnind și pregătind cu pricepere atâtea.

Kaiserslautern, și prin firma cu care și înclinuna pieptul, părea un „Hanibal ante... portas”. Orgolios, amenințator, puternic și prin rânile căpătate acasă și pornite din tolba de săgeți a abilitilor arcași de pe meleagurile Carpaților. E greu de jucat împotriva acestor meseriași incontestabili ai fotbalului... Și ieri a fost foarte greu. Aprigile talazuri blonde s-au revărsat amenințător încă din primele minute. Atunci impresionează și era bine pentru noi toți că-și etalau clasa. Pe mulți, firească, ne-au pus pe gânduri. Știam că cele două linii agresive pe care și le premeditaseră în terenul minat ast-

fel din fața lui Reichel, vor fi greu de abordat. Trebuiau mijloace, și mă gândeam iar că ciocnirile din fotbalul nostru de zi cu zi sunt sărace în a oferi soluții de pătrundere numai după câteva minute, — sau minutele unei singure, simple și mult prea importante partide —, distribuției craiovene. Incet, incet, spre finalul primei reprize și în multe momente ale celei de-a doua (în care noi am avut 4 ocazii bune, sau mari, obligându-ne adversarul să se retragă și mai mult spre propria pierzanie, fără să ne mai amenințe), miștea ingenioasă a românului s-a dovedit fructuoasă, pasindu-și adversarii, și luându-le „rotunda jucării” de sub stăpânire. Era normal și drept ca această nenorocită zeită născută pe tărîmurile absurdului și pe care o numim cu toții... șansă, să-și întoarcă ochii spre noi, aducându-ne meritata izbândă.

A fost și un duel apocaliptic nu numai între linii ci și între perechi. Sorții au fost în mina germanilor, care au ales pentru Cămătaru pe Briegel, lui Balaci pe insistența până la pliciseală agasantă Wolff (realmente un... lup pentru Ilie), lui Donose pe Geye, la Ticleanu pe... șuteorul Brehme și, atent pe orice parte, Geolău a fost pus sub ochii lui Dusek. Ce-a ieșit, ați văzut... O hăituaia reciprocă de picioare și minți puse în slujba balonului greu de menținut pentru vreunul din combatanți pentru că, pur și simplu, în aceste dueluri de adevărați pistolari ce-și lasă numai eșarfele să le țină loc de guler la cămașe în răcoarea ucigătoare a dimineții, învingea cine avea puțin timp, câteva secunde, pentru a trage primul. Soluția ca și rapiditatea execuției i-a aparținut acestui superb jucător care este Cămătaru, eclipsat până atunci de

Briegel. A tras de departe, a obținut cornerul, s-a bătut apoi pentru materializarea lui, anulând prin abnegația cu care a luptat până în final scrupulozitatea de a distruge a acestei veritabile umbre de profesie care este Briegel. Când îl vedeam pe Cămătaru că este lângă el mă gândeam că blondul „panzer” vest-german a fost capabil să boxeze acum cițiva ani, 4 reprize, cu campionul de grea al țării sale, la cei 60 de ani ai clubului său...

Se va scrie mult și sub toate aspectele ducătoare ale acestui moment. Se vor face felurite remarcări, se vor așeza și se vor naște lauri. M-am bucurat mult pentru Ticleanu. A fost singurul care a rupt echilibrul perechilor, depășindu-l creator pentru echipa sa pe Geye. Și după ce operație... Profesorul Olteanu sint convins că nu a fost numai mîntea și mîntea ce l-au operat, ci și o mare parte de spirit încrezător inoculată miraculos minunatului său pacient.

Admirabili au fost și cei trei arbitri. Dacă cei doi anunțați se numeau Hacket și Mc Namara, poate că al treilea trebuia să se numească... Montgomery. Realmente au fost demni de numele marilor militari pe care-l poartă, conducind însă totul cu o înțelegere de... iubitori de pace.

Mulțumind Craiovei în toată accepțiunea noțiunii de echipă pe care o reprezintă acum, și urindu-i succes pentru a-și doborî performanța realizată, să nu uităm că fotbalul nostru are posibilități fel de fel, demonstrate, și de alte echipe, putându-ne aduce bucurii și mai mari, doar dacă este înțeles puțin mai mult. Exemplul minunaților oameni care au crezut și au militat pentru „steaua” de joc a Craiovei trebuie urmat.

CORNEL DINU

Cronica șoselei

A vrut să-i imite pe „cascadorii risului”

Cind șeful de secție i-a pus în vedere lui Stelian F. că i s-a desfășurat contractul de muncă, acesta a așezat mai întâi o mină indiferentă, apoi a început să zîmbească. „Și pentru ce dom’șef, pot să cunosc și eu?” „Știi prea bine care sînt motivele: introducerea de băuturi în unitate, lipsuri nemotivate, repetate, de la program, atitudine necuvincioasă față de pasageri, ca să nu mai vorbim de încălcarea unor reguli de circulație. Uite aici o listă întregă: două treceri pe roșu, conducere sub influența alcoolului, două neacordări de prioritate etc. Eu zic că am fost chiar prea îngăduitor cu tine, Stelian”. „Bine, atunci vă zic și eu ca actorul ăla cu picioare de grîsine „Saltare taică și noroc”. Intr-o zi și-a vizitat fostul șef. „La uite puțin la mine, dom’șef, ce țoale am, ce cojoc, ce căciulă. Numai ea face două miare. Nu mai miros a ulei, nu mai sînt plin de funingine, iar pachetele astea (scoate câteva teancuri de bancnote de 100 de lei) imi țin cald la buzunare...”. „Să vedem însă, Stelică, cit o ține starea ăsta a ta de prosperitate”. „Are grijă băiatu’ să se păzească, nu-i prost. Ce, eu mă ocup de flăcări, fac bisnițarie pe stradă, cu „peștișori” din ăia mici? Eu lucrez pe picior mare, dom’șef”.

Previziunile șefului de secție au început pe rînd să devină realitate. Mai întâi, Stelian, găsit din nou băt la volan, și-a pierdut pentru 3 luni dreptul de conducere. „Și ce faceți atîta caz că mi-a suspendat permisul — le spunea el prietenilor de clan. O să conduc foarte bine și fără cartonașul roz. Mașini să împrumut contra cost, găsesc berechet, că eu plătesc bine, nu mă zgîrcesc la bani”. Între timp, are loc o tranzacție. Stelian oferă fratelui apartamentul cu două camere, în schimbul autoturismului acestuia. „Nu facem”. Costele, nici un act, doar sintem frați”. Fratele se declară de acord și Stelian începe să exploateze cu eficiență maximă „Dacia 1310”, de astă dată, proprietatea sa. „Uite azi, vreau să-mi iau și eu liber. O să-mi aprob eu, mie însumi, nu-i nevoie să mă mai rog de amărîtul ăla de șef de secție care, întotdeauna cînd îi ceream cite o recuperare, după un spriț mai lung, mă repezea. Și fiindcă azi mă pot odihni, după niște zile atît de agitate, care, ce-l drept, mi-au adus mari satisfacții financiare, vă invit pe toți la restaurant. Eu zic să mergem aici, la noi, în cartier, că restaurante bune sînt și la periferie”. Masa foarte bună, oferită cu generozitate de Stelian, a început pe la 11,00 și s-a terminat la 4 după-amiază. Apoi, au reluat-o acasă la Stelică. De la coniac s-a trecut la vin, apoi din nou la coniac. Atmosfera e veselă. Bancurile de mult uitate sînt aduse în actualitate. O tinără în jur de 20 de ani, soția unui component al clanului, începe să evocă întîmplări din „Cascadorii risului”. Povestește cu haz, folosind jargonul utilizat curent de membrii grupului. Vine vorba despre șoferi cascadori și toată lumea întoarce instinctiv capul către Stelică. „Astea sînt trucaje, să vedeți ce pot face eu. Pentru mine, mașina e o jucărie. Păi eu merg pe două roți pe distanță de o sută, două de metri. Rulez cu 100 — 120 pe oră și apoi întorc brusc mașina la 180°. Vreți să vă fac o demonstrație? Cine merge cu mine?” Se oferă a-l însoți pe „cascador” un prieten al acestuia, care ocupă în mașină locul de lingă șofer, soția șoferului, în vîrstă de 22 de ani, care se așază pe fotoliul din spate, în stînga, și o fetiță de 13 ani, ce se strecoară pe locul din dreapta-spate. Este aproape 8 seara. Pe o stradă destul de îngustă, dar dreaptă și cu circulație rară, mașina condusă de Stelian atinge 100 km pe oră. „Acum, încerc figura pe două roți, atenție!” În această fază, autoturismul atinge cu roțile bordura trotuarului, suficient însă ca șoferul să piardă controlul mașinii care intră într-un slalom dezordonat, apoi se înfige cu partea dreaptă față într-un stîlp de iluminat. Ocupantul locului din dreapta este strivit între plafonul deformat, bordul mașinii și fotoliul, ca urmare a teribilului impact. Stelian, ejectat din mașină, se alege doar cu o fractură a piramidei nazale, însă soția sa, aruncată și ea din autoturism, suferă numeroase fracturi și moare în drum spre spital. Deformațiile din zona laterală dreapta a mașinii provoacă o fractură de femur celei mai tinere ocupante a mașinii. O licărire de omenie apare în comportarea șoferului. El oprește o mașină și solicită transportarea copilei la spital, lucru efectuat cu operativitate de pilot. Apoi, „cascadorul” dispăre. Este găsit abia dimineață, rătăcind printre blocurile cartierului unde s-a produs accidentul. La prima întrebare, neagă totul. „Eu, ce accident? Nu, nu, eu am bătut cam mult, ce-i drept, și oricît s-ar părea de curios, m-am răcit. Nu-mi mai găsesc blocul unde locuiesc. Toată noaptea am umblat după el. Dacă toate-s la fel”. Apoi se răzgîndește. „Da, eu am făcut accidentul. Carnet, nu, n-am, mai bine zis nu-l mai am. Cum am ajuns în stîlp? Păi voiam să imit figura din „Cascadorii risului”. Dacă nu eram pilot, o executam chiar mai bine decît în film”.

Două recente competiții de anvergură, Europenele de la Budapesta (teren acoperit) și Crosul balcanic de la Ankara, au avut darul de a ne oferi repere în plus cu privire la starea atletismului nostru, aflat înaintea participării la cea dintîi ediție a campionatelor mondiale (7-14 august, Helsinki). În ambele întreceri tricolorii s-au comportat bine, fiind la înălțime mai ales în probele feminine. Astfel, la Ankara, fetele au cîștigat la seniore (Fița Lovin), la junioare (Margareta Keszeg) și pe echipe (seniore și junioare), contribuind decisiv (cu 9 medalii, între care 4 de aur, din totalul de 13 reușit de delegația noastră) la cucerirea primului loc în clasamentul pe națiuni. O comportare, firește, remarcabilă, pentru care sportivele și antrenorii lor merită sincere felicitări, dar laudele se cuvin, nu-i așa, temperate, intrucît Puică (accidentată la Ankara) și Lovin sînt campioane mondiale și, respectiv, vicecampioane în proba de cros (Roma, 1982). Așa stînd lucrurile, vom insista asupra europenelor indoor de la Budapesta, mai în măsură (după opinia noastră) să exprime potențialul la zi al atletismului românesc.

Marea revelație a C.E. a fost, fără îndoială, Maria Radu (antrenor Nicolae Mărășescu), care a izbutit o nesperată (dar meritată) medalie de argint la 1500 m, după o cursă la care au luat parte 3 campioane europene (italianca Dorio, sovietica Sipatova, campioană pe 3000 m, și vest-germana Kraus). Descoperită pentru atletism de Horia Ștef (primul antrenor), fosta elevă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Craiova (al cărui director, profesorul emerit Nicolae Andrei, e și președintele Comisiei de atletism a județului Dolj) și a Institutului pedagogic din Oradea (pe care l-a absolvit recent) a însemnat, la Budapesta, o nouă apariție în elita semifondului european. Ea a confirmat și la Ankara (locul 3), înscriindu-se, la 24 de ani, pe lista marilor performere ale semifondului nostru, după Silai, Betini, Lovin și Melinte. Cu Maria Radu, antrenorul Nicolae Mărășescu și-a „rotunjit” un palmares de invidiat (3 titluri europene, 4 recorduri mondiale, o medalie de aur și două de argint la Crosul mondial etc.), izbutind să scoată, asemenea unui presdidigator,

încă o campioană de valoare după Natalia Betini, Fița Lovin și Doina Melinte.

Celelalte 3 sportive prezente la Budapesta s-au clasat, și ele, onorabil, chiar dacă de la Melinte (campioană europeană de sală la Milano, 1982) așteptam mai mult. Ea s-a situat pe locul 4, dînd vina pe o gripă. Posibil să fi fost bolnavă, dar să ne reamintim că și la Atena, la C.E. în aer liber de anul trecut, Melinte s-a scuzat tot

Medalii cîștigate, medalii pierdute

printr-o indispoziție fizică. Medalia de argint de la Ankara (așa repede i-a trecut gripa?) a mai reabilitat-o, dar Melinte e capabilă, sîntem siguri, de mai mult. Mihaela Loghin, la greutate, a terminat tot a patra la Budapesta, aruncînd 19,33 m, la mai bine de jumătate de metru de recordul ei personal (19,86 m). Și eleva lui Ion Sabău poate mai mult. Ultima dintre concurențele noastre prezentă în capitala Ungariei, Gina Ghioroiaie, a sărit 0,53 m la lungime, ocupînd locul 4. Prezența ei, altfel notabilă, nu ne împiedică să întrebăm, chiar dacă după spartul tirgului, de ce au absentat de la europene cele două supercampioane române ale probei, Vali Ionescu (recordman mondial în aer liber) și Anișoara Cușmir (recordman mondial indoor)? Lipsa lor nu e, să fim iertați, în nici un fel scuizabilă. Argumentele invocate de antrenorii Mihael Zaharia (Vali Ionescu) și Ion Moroiu (Anișoara Cușmir) nu rîmin, zicem noi, în picioare, dar ele au avut darul, se pare, să înșele vigilența federației și a secretarului C.N.E.F.S. care răspunde de atletism, Septimiu Todea (el însuși fost atlet de performanță, campion național), de a cărui activitate, competență, energetică, se leagă revirimentul din ultimul timp al disciplinei! Ce-au susținut Zaharia și Moroiu? Că-și pregătesc elevele pentru Uni-

verslada de la Edmonton și pentru mondialele de la Helsinki, ele urmînd să atingă abia în vară (J.M.U. se vor desfășura între 1 și 11 iulie) virful de formă necesar obținerii unor performanțe înalte. Nimic de zis, e un punct de vedere, dar întrebarea e cit este el de exact, de realist? De cînd, de pildă, un eventual titlu mondial universitar e mai valoros decît unul european?! Și-apoi, n-ar fi fost Ionescu și Cușmir în formă la Budapesta cînd ele, cu numai 10-15 zile înaintea deschiderii C.E., au spulberat recordul mondial al probei?! Ar mai fi recurs cei 2 tehnicieni la astfel de calcule dacă, să spunem, europenele s-ar fi ținut la Londra și J.M.U. la Sofia?! Atît pe Zaharia, cit și pe Moroiu, specialiști cu merite incontestabile, harnici și pricepuți, i-am lăudat, și nu o dată, în această pagină, subliniînd contribuția lor (esențială) la obținerea unui minunat șir de victorii în proba de săritură în lungime, dar asta nu ne împiedică, respectînd adevărul, să ne declarăm în dezacord cu decizia pe care au luat-o în privința absenței celor două supercampioane de la startul C.E. indoor. Mai grav, din punct de vedere al atletismului românesc, e faptul că hotărîrea lor a avut cîștig de cauză, ea fiind prea ușor acceptată de F.R.A. și C.N.E.F.S.

Revenînd, să amintim că și cei 2 băieți care au concurat la Budapesta, Petru Drăgoescu (antrenor Nicolae Pais) la 800 m și Eugen Popescu (Ioan Söter) la înălțime, s-au comportat onorabil. Deși creditat cu cel mai slab rezultat pe lista de inserieri, Drăgoescu (fiu de miner și student la Institutul de mine din Petroșani) a alerțat 1:47,91, nou record național, ocupînd un surprinzător loc 4. Popescu s-a clasat mai slab (al șaptelea), dar cei 2,24 m înregistrați la C.E. reprezintă, și pentru el, un record personal dătător de speranțe.

Lăsînd deoparte nedumerirea legată de forțitul săritoarelor în lungime, putem aprecia că atletismul românesc a început promițător sezonul 1983. Rămîne ca el să confirme, ca prim obiectiv, la Crosul mondial de la Gateshead (Anglia), programat la sfîrșitul acestei săptămîni. Apoi vom mai vedea.

OVIDIU IOANIȚOIA

Divizia A

Rînduri pentru un antrenor numit Dobrin

Interesant meci, Sportul studentesc — F.C. Argeș! Am văzut o echipă piteșteană evoluînd dezinvolt, în ciuda ierbii străine, marcînd două goluri superbe și ratînd tot ea cea mai mare ocazie a primei reprize, apărîndu-se cu exactitate și contraatacînd foarte viguros, decît să exploateze limitele de viteză ale unei defensive care conține doi jucători din primul lot național (Iorgulescu și Munteanu II) și alți doi din lotul olimpic (Cazan și M. Marian). Ajungînd aici vom remarca jocul bun al lui Munteanu, autor al unui gol superb, cel al egalării, însă forma arătată de ceilalți trei „selecționabili” pare îngrijorătoare. În fapt, a existat în teren o netă diferență de pregătire între cele două echipe. Mircea Lucescu ne spunea dealtfel acum cităva vreme că, dintre toate echipele pe care le-a văzut în pregătirea de iarnă, F.C. Argeș pare să-și fi alcătuit programul în modul cel mai corect, lucrînd cu foarte multă ambiție și se-

riozitate. Piteștenii lui Dobrin au jucat apoi în R.D.G., unde au întîlnit adversari puternici, lăsînd plăcerile terenurilor din țările calde în grija altora...

E ambițios acest Nicolae Dobrin și ca antrenor! El, care ne-a încîntat ca jucător, privește meseria în care a intrat abia de curînd cu o seriozitate care, dincolo de surpriza ce o produce tuturor, îi face deosebită cinste. L-am văzut în iarnă, la una dintre ședințele organizate de Mircea Lucescu spre aprofundarea învățămîntelor desprînse de la ultimul Mondial. Cînd a fost rugat să vorbească, să spună ceea ce crede, abia de-a putut lega citeva vorbe. N-a fost niciodată un mare „speaker” în problemele fotbalului, Nicolae Dobrin! El s-a exprimat întotdeauna altfel, cu balonul la picior, uitomor aproape în tot ce făcea pe teren... Nici astăzi nu-i altfel. Îi lasă pe alții să vorbească frumos despre fotbal, să țină conferințe și să dea interviuri, el lucrează mai mult în teren

— iar ce face, începe să se vadă cu ochiul liber. În ce ne privește, ne-am cam săturat de antrenorii care pozează, care trăsesc din cărțile de vizită, care perpetuează vorbele fără acoperire faptică. Nu vom da exemple, pentru că sînt prea multe... „Nu-i nimic, Gicule — i-a șoptit atunci Viorel Mateianu, un alt „timid” — îți iei tu revanșa la primăvară!” Este într-un fel ceea ce F.C. Argeș exprimă astăzi: ambiție, dăruire, înclăștare chiar. Sigur, jocul piteștenilor poate fi îmbunătățit, dar nu se pot trece cu vederea evoluțiile excelente ale lui Iovănescu, Nica, Jurcă (Dobrin, din cite am aflat, lucrează foarte mult cu el, învățîndu-l lucruri pe care numai el le știe!), Ralea sau chiar foarte tînărul Roman, jucători refuzați de alte echipe cu „firmă”. Insuși Dobrin mai are foarte multe de învățat (cu suflatul a rămas tot jucător!), dar modul în care a făcut primii pași într-o meserie în care anii de ucenicie sînt mulți e de natură să pună lumea fotbalului nostru pe gînduri. Ne permitem să anticipăm o frumoasă ascensiune a echipei F.C. Argeș în această primăvară, iar meritul este indiscutabil al lui Dobrin. Așadar, bravo, Nicolae Dobrin!

DUMITRU GRAUR

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim „Dragă mincinosule...”

Nu, nu este vorba și nici nu trebuie făcută vreo legătură cu piesa celebrului dramaturg englez, piesă care se joacă, cu succes, pe scena unui teatru din Capitală. Este pur și simplu o coincidență și nu are nici o legătură directă cu faptele pe care le vom povesti în continuare. Desi, coincidența — întâmplătoare și nevinovată coincidență — face ca unele asemănări să nu poată fi excluse, chiar dacă temele sînt diferite.

...Pe la mijlocul lunii Ianuarie, un purtător de cuvînt oficial al Pentagonului a avut misiunea ingrată de a da răspuns unor informații apărute în presă. El a calificat — în numele Pentagonului — drept „total inexacte” informațiile potrivit cărora guvernul Statelor Unite ar fi elaborat un plan care să-i asigure posibilitatea declanșării și cîștigării „unui război mondial prelungit”. Purtătorul de cuvînt a amintit că ministrul american al apărării, Caspar Weinberger, a dezmințit încă în vara trecută primele știri vehiculate în presă în acest sens.

„Politica noastră este o politică de descurajare...” — a declarat purtătorul de cuvînt, adăugînd că, așa cum a afirmat ministrul american al apărării, la momentul respectiv, „principalul obiectiv al acestei administrații, este acela de a face totul ca armele nucleare să nu mai fie folosite niciodată, dat fiind că după un război nuclear nu va exista un învingător”.

Aici s-ar cuveni o subliniere: „prelungit” sau „limitat” în timp, războiul nuclear rămîne la fel de periculos. Desigur, un război prelungit înseamnă suferințe inimaginabile. Dar nici un război scurt nu poate fi comparat cu o promenadă duminicală într-un parc înverzit. Un război cu utilizarea arsenalului nuclear poate fi catastrofal pentru întreaga umanitate, chiar dacă durează doar cîteva ore.

Dar să revenim la declarația, de-a dreptul emoționantă, a purtătorului de cuvînt. Ca să nu existe nici un dubiu, după nici două săptămîni, guvernul american a cerut Congresului să aprobe peste 26 miliarde de dolari pentru un proiect privind producerea și instalarea a 100 rachete „MX”.

Ce este racheta „MX” se știe de acum prea bine. Cu o rază de acțiune de 11 000 pînă la 13 000 kilometri, și cu o precizie de atingere a țintei de ordinul a o sută de metri, „MX” este o rachetă purtătoare a 10 încărcături nucleare avînd o putere de distrugere echivalentă cu 100 bombe de tipul celei ce a distrus Hiroshima.

Proiectul instalării noilor rachete a trezit aprinse discuții în Statele Unite. Presa, numeroși oameni politici și de știință s-au pronunțat considerînd că programul „MX” este o eroare militară, socială și economică, că nu este nici decum un mijloc de descurajare, așa cum pretinde guvernul american, ci „o armă pentru prima lovitură nucleară”. Vorbind despre faptul că noul proiect contribuie nemijlocit la sporirea riscului unui război nuclear, „Boston Globe” scria: „Acest sistem nu este nici de descurajare și nici de apărare. Este pur și simplu un sistem ofensiv”.

Dezmințirea Pentagonului era astfel... dezmințită.

Dar practica dezmințirilor nu este nici nouă și nici foarte rară.

Nu demult, Departamentul de Stat al S.U.A. a fost nevoit — la cererea expresă a ambasadorului Indiei la Washington — să dezmințască oficial unele știri privind existența unui plan american vizînd stăvîlirea influenței Indiei pe arena internațională, în cadrul unui program global de destabilizare a țărilor din „lumea a treia”, plan care ar urma să fie pus în aplicare de C.I.A.

Reprezentanții americani sînt obligați, deseori, să recurgă la dezmințiri. Întimplare? Nevoia de a contracara efectul propagandistic al adevărului? Sau, pur și simplu, nevoia reparării gafelor pe care le reprezintă propriile acțiuni? Gafe diverse, gafe resimțite, însă, în același mod...

În urmă cu cîteva săptămîni, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Larry Speakes, a trebuit ca la numai 24 de ore după ce președintele Reagan a sugerat desființarea impozitului asupra profiturilor societăților (declarație făcută public în timpul vizitei la unele din cele mai importante societăți din Boston) să dezmințască că s-ar avea în vedere o astfel de eventualitate.

Imi amintesc un alt caz. Numeroase ziare americane au relatat anul trecut despre pregătirile Statelor Unite pentru un eventual război chimic. Reacția oficialităților a fost promptă. Diversi purtători de cuvînt, oficialități politice și militare, s-au întrecut, care mai de care, în a dezminți faptul că Statele Unite fabrică arma chimică. Și așa ar fi rămas pentru masa largă a cititorilor dacă...

Dacă spre sfîrșitul anului trecut, guvernul american nu ar fi confirmat, în mod oficial, acordarea unor importante fonduri, încă de la începutul anului 1982, pentru fabricarea noilor tipuri de arme chimice.

Oprește aici exemplele. Pentru că, de fapt, nu ele mă preocupă. Mă gîndesc la situația penibilă în care sînt puși, deseori, purtătorii de cuvînt din Statele Unite, cînd sînt nevoiți să neghe, fără să clipească, adevăruri grave și evidente. Oricum, nu este tocmai simplu să vorbești, spre exemplu, despre dorința arzătoare de pace, a oficialităților americane, despre înțelegerea gravă a pericolului unui eventual război nuclear dar, în același timp, să recunoști că au fost alocate 263 miliarde de dolari drept buget pentru înarmare, că au fost stabilite măsuri pentru mărirea efectivelor militare, pentru construirea a noi sisteme de rachete care mai de care mai cuștătoare, a noi avioane de luptă, a noi submarine nucleare.

Este foarte greu să dezminți faptele. Jongleria cuvintelor, frazele aranjate, echilibristica pe firul subțire al unei false argumentări nu pot să șteargă urmele adevărului. Grea meserie cea de purtător de cuvînt, cînd trebuie să repari gafele șefilor....

AL. PINTEA ■

Fuga după sine, fuga de sine...

De mulți ani mă așez, acasă, în același fotoliu, pinzele prietenilor mei pictori îmi ocrotesc universul, iar ochii mi se așază pe aceleași obiecte al căror amplasament l-am gîndit pentru a-mi oferi un anume confort al meditației. Fiecare om își clădește un ambient pentru a gîndi mai temeinic, mai exact, cu un legitim apetit pentru cadrul statornic.

Cîteam de curînd că un mare economist și politolog al lumii a treia, înaintea unor titanice confruntări în care soarta prețurilor unor materii prime aspiră soarta unor vaste halcane ale geografiei economice mondiale, pleacă de acasă, se duce în deșert, privește dunele și meditează în liniștea siderală a nisipurilor. Doar acolo se regăsește, mintea i se recompartimentează și capătă curajul de a-și asuma concluzii decise.

Omul modern bombardat pînă la epuizare de mișcarea neregulată a lumii, de mutațiile năprasnice ale progresului, încearcă să se acomodeze cu onoare la un univers pe care îl produce, îi scapă de sub control, îl dresază din nou, într-o veșnică și glorioasă perturbare. Ne-am obișnuit cu ideea că totul se transformă, că ne-am ieșit din matcă și determinăm un joc formidabil al dimensiunilor.

Parcurînd, de curînd, o depeșă a agenției D.P.A., mi-am adus aminte de gîndul unui bun prieten de-al meu care este al altor altora: Walt Whitman. El „auzea iarba crescînd”. Ce voluptate viguroasă și gratuită transformată, iată, odată cu inventarea hidrofonului anti-submarine într-o costisitoare și teribilă pîndă. Hidrofonul va auzi submarine și va mai auzi, vai, iarba de mare crescînd în adîncuri. Citez pentru a elimina echivocurile:

„La un laborator de lingă Londra a fost construit un senzor subacvatic denumit hidrofon, cu o sensibilitate mult mai mare decît a urechii omenești.

Să ieșim de sub apă și să privim miracolul geografiei năpădite de gigantice mașini plutitoare. Atlasul pe care-l răsfoim, cu un nostalgic romantism, acasă în fotoliu, a devenit altceva. Spre exemplu „podul japonez”. Rețin din „The New York Times”: „pentru a se asigura combustibilul necesar cuptoarelor din fabricile japoneze este nevoie de un adevarat pod de tancuri petroliere în largul mărilor dintre Orientul Mijlociu și Yokohama — cite unul la fiecare 50 de mile, 24 de ore din zi în fiecare zi a anului...”

Acest pod care schimbă fața mărilor s-a născut pentru a schimba fața Japoniei. Ea produce, produce, produce, mai repede decît s-au obișnuit experții să înțeleagă, rupe barierele comerțului tradițional, cutremură piața nord-americană sau vest-europeană pentru că în insula aceea îndepărtată, făcută, se credea, din chimonouri și flori de cires, tranzistorii au cedat locul electronicii, aceasta computerelor, ele microprocesoarelor și acesta ingineriei genetice în stare să transforme omul în uzine. Nu este imposibil, dar rămîne greu de digerat. „Cresterea exponențială” în domeniul de vîrf sfidează înțelegerea curentă. Această cîmpie sfidează omul comod în orice domeniu. Exemplul cu împăturirea hîrtiei rămîne, oricît de marginal, de o stranie percutanță. Îl dau totuși: dacă luăm o foaie de carton cu grosimea de un milimetru și o împăturim de 50 de ori, care va fi grosimea finală? Majoritatea covîrșitoare a oamenilor va opina că rezultanta va fi de cîteva centimetri. Unii, circumspecți, vor fi tentați să răspundă: „Poate cîteva metri”. Foarte puțini vor risca să gîndească o „înălțime” de cîteva kilometri. Rezultatul corect: o distanță mai mare decît drumul de la Pămînt la Marte.

Cresterea exponențială a progresului combinată cu cresterea exponențială a regresivității (atît de meticolos asigurată de trecerea de la grenadă la bomba termocucleară) îl aruncă pe omul modern din fotoliu pentru a-l plasa, undeva, pe o orbită extraterestră. Acolo el poate privi globul și lua mult așteptată decizie care să evite fuga de sine și de omenire...

RADU BUDEANU ■

Ce mai face omul cu inimă de plastic?

Au trecut mai bine de trei luni de cînd un om, americanul Barney Clark, trăiește avînd în piept o inimă artificială, confecționată din material plastic și aluminiu. Despre această excepțională reușită a medicinei, „Flacara” a scris în nr. 1/1983. Ce s-a mai întîmplat de atunci încoace? Cum o mai duce curajosul pacient al clinicii universitare din Salt Lake City?

După entuziasmul și emoția provocate de succesul implantării, unele voci au evoluat puțin cam prea repede către extrema cealaltă. Este dificil, s-a spus, să numești viață încrîncenarea de-a vegeta în condițiile unor neîncetate complicații și situația de-a fi atașat continuu printr-un tub de 4 metri la o mașină de 170 de kilograme. Unii au denunțat „utilizarea abuzivă a acestui cobai uman” în profitul experimentării științifice.

Intr-adevăr, de cînd i s-a făcut operația, Barney Clark a fost victima unor alerte severe. În săptămîna care a urmat implantării, presiunea arterială furnizată de „Jarvik” a făcut să plesnească unele alveole pulmonare, a provocat mici hemoragii și a antrenat tulburări renale. O lună mai tîrziu, s-a defectat valva de aluminiu a ventriculului sting. În cîteva minute, doctorul De Vries a putut să redeschidă pieptul pacientului său și să înlocuiască piesa defectată. În sfîrșit, anticoagulantele pe care Barney Clark trebuie să le absoarbă în cantități mari pentru a împiedica formarea de cheaguri în mecanismul inimii sale antrenează singurări continue pe nas. Doctorii care-l îngrijesc știu astăzi că accidentele cerebrale n-au lăsat sechele, dar sînt totodată preocupați de problemele renale și de fragilitatea plămînilor pacientului. Recent, el a trebuit dus în sala de urgență și plasat sub respirația artificială.

Marele artizan al extraordinarei performanțe chirurgicale — implantarea cu succes a unei inimi artificiale la om —, doctorul De Vries, urmărește îndeaproape, zi de zi, starea pacientului său. Cu mina pe pieptul omului cu inimă de plastic, doctorul De Vries percepe bătaile extraordinarei mașini care permite purtătorului ei să se smulgă de sub puterea implacabilei sentințe a destinului.

Dar astfel de neplăceri erau de așteptat, și atît pacientul, cit și medicii, și-au asumat, de comun acord, riscul, conștienți că fără aceasta nu se poate. A critica menținerea în viață a unui om cu ajutorul inimii artificiale înseamnă a nu ține cont de rațiunile profunde pentru care Barney Clark a acceptat, în deplină cunoștință de cauză, rolul de pionier, cu tot riscul de care am amintit. Însă în pofida complicațiilor ivite, cărora li s-a făcut față cu succes, omul cu inimă de plastic se ține bine, fiind în continuare profund atașat vieții, așa marcată de destin cum este, cu suferințele și limitele ei, dar care îi permite încă să iubească și să fie iubit de ai săi, să speră că într-o zi se va putea întoarce acasă.

În așteptarea acestui moment, Barney Clark urmează un program care are drept scop atît recuperarea, cit și crearea ambianței unui trai obișnuit. Zilnic, cînd totul decurge normal, el se scoală la ora opt dimineata. Medicii vin să-l examineze pe la zece. Pe urmă, ajutat de una sau două infirmiere, pacientul ia mai întîl loc între două suporturi rulante și face un număr de pași, pentru a reinvăța să meargă, în speranța că va putea în curînd să se deplaseze prin cameră. În continuare, se instalează la o bicicletă specială de antrenament, la care pedalează timp de cinci minute sub supravegherea doctorului De Vries.

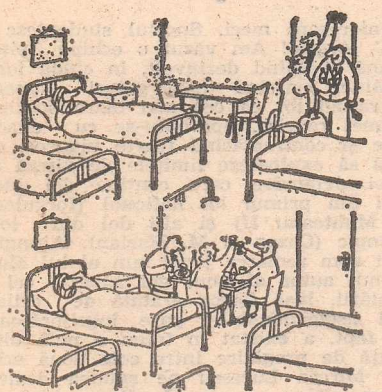
La spital, Barney Clark locuiește într-o rezervă, aproape de camera în care s-a instalat soția sa, pentru a-i putea veni ori cînd în ajutor. S-a făcut totul pentru ca el să se simtă ca acasă. Pentru a nu pierde

noțiunea de zi și de noapte, pacientul a cerut să fie transportat în fiecare zi în fața ferestrei camerei sale, unde contemplă îndelung cresterea și descresterea luminii. Restul timpului stă de vorbă cu soția sa ori se uită la televizor. Pentru cea de-a 62-a aniversare a zilei sale de naștere, care a avut loc la 21 Ianuarie, întregul personal al spitalului a organizat o serbare în onoarea sa, și Barney Clark a suflat în luminările unui tort enorm pentru a celebra începutul unui nou an cîștigat în luptă cu fatalitatea. Și astfel, inecul cu inecul, el aproape că a uitat incomoda și greua mașină care-l menține în viață.

În fața acestor rezultate și conform cu voința lui Clark însuși, care dorea, deschizînd drumul, să redea speranța și altor condamnați, echipa doctorului De Vries se pregătește să grefeze în lunile următoare alte șase inimi artificiale. Pentru că în ciuda dificultăților la care ne-am referit, comportamentul primului om cu inimă artificială pledează fără discuție în favoarea unor astfel de grefe. Iată și opinia cea mai autorizată a lui De Vries însuși: „Dacă pacientul ar fi vrut să debranzeze compresorul, el ar fi putut-o face ori cînd. Dar, la fel ca mine, ca fiecare om, el vrea să rămînă în viață. Poate chiar mai mult decît înainte de operație. El știe de acum înainte că poate face față la ceea ce părea iremediabil. Pentru noi, acest fapt probează că grefa realizată, chiar dacă a constituit o grea încercare pentru Barney Clark, a meritat și merită să fie făcută”.

ION D. GOIA ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Spectacolul informației

Indurerata prințesă

Povestea de față privește „The Times”, prințesa de pe Fleet Street, răsfățatul tiparului pe Tamisa, crema cremelor în materie, foaia de minte și inimă a britanicului. Fără el, se spune, englezul este bolnav. Să ne reprezentăm prin urmare cite antinevrălice s-au consumat atunci când, pe neașteptate, venerabilul „The Times”, ieșit la lumină în 1785, s-a hotărât să facă din nou senzație, de data aceasta pentru un motiv mai aparte: înțetarea apariției. Nu o zi, nu o săptămână. Tăcerea și antinevrălicele au durat de la 30 noiembrie 1978 la 12 noiembrie 1979. Motivul: grevă de personal. Ziarul va reapărea în cele din urmă, dar grevele provoacă în continuare furtuni: „Sunday Times” pierde într-o singură ediție 850 000 de exemplare; săptămâna următoare alte 350 000. De aici până la decizia ce va fi luată n-a mai rămas nimic. Dovada: 22 octombrie 1980, direcția anunță hotărârea ce va rămâne definitivă: „Times”-ul este scos la vânzare! Ca și cum s-ar fi spus asta despre Turnul Londrei sau gazonul de pe Wembley.

Dar cum lucrurile intraseră pe drumul fără întoarcere, sentimentele se cereau reprimite și, prin țesătura batistei ce strivea lacrimile, ochii încercau a descifra numele ofertantului. Intocmai prințeselor frumoase și avute, închipuindu-și cînduri de pețitori: n-a sosit nimeni dintre cei așteptați. A sosit, după cum știm, Rupert Murdoch. I s-a închis ușa, a fost repezit, s-au vărsat lacrimi cu „The Times” la fata fără noroc. Cum să ajungă „o bucată de suflet englez” pe mina unui străin. A ajuns. Murdoch a negociat, dovedind, totodată, că știe să cravaseze și să conducă la ciștig un biddiviu fără șansă. Protestele în valuri izbucnite la adresa pretendentului au con-

tinuat prin a se asculta singure, terminând prin a accepta realitatea: al cincilea proprietar al lui „The Times”, în decursul a două veacuri de existență, este totuși Rupert Murdoch. Magnatul de presă cu gazete pe piața Australiei, Statelor Unite și chiar... Angliei s-a instalat fără complexe la timona destinului noului copil adoptat. Jucase tare: a oferit ca preț ridicola sumă de un milion de lire sterline. Va accepta să urce la zece ca apoi să ajungă mai aproape de ce știa că dorește licitatorul rănit: 12 milioane.

De fapt, veți înțelege că nu motivele pentru care lord Thomson of the Fleet, englezul, a pierdut, și, în mod simetric, Rupert Murdoch, australianul, a câștigat numita partidă.

Treaba lor. Recapitulând trăirile acestei tranzacții bine pusă în paginile presei la vremea respectivă, nu ezit să observ că s-a discutat și se discută ca despre o flintă în agonie, despre nenorocirile ei, despre nefericirea care-i va marca existența de acum încolo. Despre rostul acestei publicații, despre impactul tranzacției comerciale asupra misiunii sale ca mijloc de comunicare, nici o vorbă. S-a făcut o chestiune de orgoliu din menținerea lui „The Times” pe mîini engleze. N-a mers. S-a încercat să se oprească nedoritul curs al evenimentelor punind pe masă cartea de vizită a candidatului și petele ei la mina gazetei. N-a mers.

Treaba văd că merge. Ceea ce mă face să cred că pină și în cazul unui ziar respectabil, precum londonezul „The Times”, s-a uitat repede pentru ce venise pe lume și cu ce ostense timp de două veacuri. Nimic despre programul său. Totul s-a convertit într-o obișnuită afacere în care cineva vinde, dacă se poate fără pierderi prea mari, altcineva cumpără, dacă se poate cu ciștig cît mai copios.

Informația? Legile ei fundamentale? A rămas dincolo de gardul numit tot englezește, business.

NEAGU UDROIU ■

Jocul dezarmării și cursa morții (II)

Stigmatizarea cursei înarmărilor este făcută în termeni necruțători în volumul „Jocul dezarmării”, dar autoarea Alva Myrdal este preocupată nu atât de condamnarea unui fenomen, cît de evidențierea unor obiective practice prioritare, a căror urgență incontestabilă o pune în lumină cu toată claritatea. Astfel, în opinia ei, primul imperativ l-ar reprezenta interzicerea tuturor experiențelor cu arma nucleară, iar cel de-al doilea ar consta în introducerea unor factori minimi de descurajare a folosirii armelor nucleare existente. Simultan, atenția ar trebui să se concentreze pe prohibirea experimentării de noi sisteme de armă de distrugere în masă. Apare necesară angajarea, cu toată seriozitatea, a unor negocieri responsabile pentru încheierea unui tratat cuprinzător de interzicere a tuturor exploziilor nucleare.

Oprirea cursei înarmării convenționale se bucură și ea de o amplă investigație în lucrarea Alvei Myrdal, avînd în vedere că armele convenționale sînt folosite tot mai frecvent într-un mod contrar dreptului internațional, fiind tot mai crude, mai inumane și larg îndreptate împotriva populației civile pașnice. Mai mult decît atât, pe plan economic-financiar, armele convenționale și potențialul uman imobilizat pentru producerea și servirea lor reprezintă o povară financiară majoră, cota cheltuielilor pentru armele nucleare fiind inferioare ca volum celei determinate de înarmarea convențională. În țările în curs de dezvoltare, armele convenționale contribuie la militarizarea societăților, iar acumularea lor sprijină curentul spre instaurarea de dictaturi militare.

Alva Myrdal cere din partea puterilor nucleare un gest de semnificație istorică, sub forma unui angajament unilateral, bilateral sau multilateral de a nu ataca niciodată țările care nu sînt dotate cu arme atomice. Un asemenea angajament ar crea premisele indispensabile pentru consolidarea încrederii în raporturile dintre toate statele, cerință fără de care nu poate fi concepută nici o negociere multilaterală rodnică în domeniul dezarmării.

Increderea și buna credință în relațiile interstatale ar facilita materializarea inițiativelor avansate de diferite țări, printre care este menționată în mod expres și România, privind crearea de zone denuclearizate, care ar reprezenta un important pas pe calea scoaterii unor vaste regiuni ale planetei de sub incidența pernicioasă a competiției militare.

Progresele modeste realizate pînă în prezent în direcția denuclearizării și demilitarizării planetei Pămînt, sînt departe de a corespunde așteptării și năzuințelor popoarelor. Așa fiind, autoarea apreciază că lumea se află la o răscruce. Refuzul puterilor nucleare de a ajunge la încheierea unui acord in-

ternațional cuprinzător privind interzicerea tuturor experiențelor nucleare antrenează un „cost enorm” pentru destinele păcii, cost ce riscă să devină extrem de insuportabil datorită proliferării actuale a armelor nucleare. Primejdiile largirii „clubului” puterilor nucleare devine tot mai apăsătoare, iar fenomenul se desfășoară împotriva intereselor popoarelor lumii. Autoarea afirmă cu toată convingerea că „Dezarmarea este un interes mondial comun atât pentru popoarele de pe pămînturile superputerilor, cît și pentru aliații lor militari și politici care practică prea mult tăcerea”. În opinia ei, escaladarea competitivă a cursei înarmărilor reprezintă o flagrantă greșală de calcul, deoarece ea primejduiește securitatea tuturor, fără excepție. O securitate sporită poate fi obținută numai prin inversarea acestui curent, prin începerea și continuarea responsabilă a procesului de dezarmare și demilitarizare a societăților naționale. Acestea postulează o „strategie a adevărului” pentru înțelegerea profundă a dilemei intelectuale și morale majore, care confruntă lumea contemporană. Alva Myrdal conchide optimistă că această dilemă fiind creată de omenire, soluționarea ei stă în putința umanității.

Este axiomatic faptul că viitorul păcii mondiale nu poate fi despărțit de evenimentele politico-militare în care a fost și este implicată Europa. Conștientă de acest adevăr, dar și de încordarea politico-ideologică ce persistă în raporturile dintre statele continentului nostru, Alva Myrdal consideră că experiențele traumatice prin care a trecut Europa obligă la desprinderea unor învățăminte de natură să permită popoarelor unei încercate zone a lumii să-și modeleze propriul viitor, să nu se mobilizeze pentru o ostilitate mutuală și să evite un război intra-european. În acest scop, mișcările pentru pace din Europa ar trebui să-și concentreze cu precădere eforturile pe eliberarea continentului nostru de armele nucleare. A poseda arme de acest gen înseamnă a pune în pericol propria securitate.

Înarmarea atomică este contra-productivă pe planul securității, sporind riscul atragerii unei țări sau alteia sub focul unui potențial duel atomic. Desigur, așa cum relevă autoarea, dezarmarea nucleară numai în Europa nu poate fi obiectivul final, ea constituind doar un tel intermediar, dar care comportă o extremă urgență.

Fără a naviga în planuri utopice, monografia Alvei Myrdal, autoare al cărei prestigiu internațional a fost încă o dată recunoscut și prin decernarea Premiului Nobel pentru pace pe anul 1982, se înscrie organic în strădania științifică a tuturor forțelor iubitoare de pace din lume, care vor să dea materialitate dreptului fundamental, individual și colectiv, al oamenilor și al națiunilor la viață și pace ca valori supreme și elemente dinamizatoare ale conștiinței întregii umanități.

IOAN VOICU ■

9 martie 1983

Opinia unui alegător

Evenimente personale

Sînt și evenimente personale care — în universul domestic al unui om ca toți oamenii — valorează cît o pagină de istorie. În fond, toate istoriile mari sînt alcătuite din istoria fiecăruia dintre alcătuitoarii unui timp anume. Nimeni nu prea are timp de istoriile mici, însă nici fără ele nu se poate scrie o pagină mare de istorie. Cineva mi-a povestit mie, astfel, două evenimente; unul de anvergură mondială, altul național. Să începem cu primul, cu evenimentul debarcării americanilor din acea celebră zi intrată în istorie sub numele de Ziua cea mai lungă. Aurică Căpitanul, de la mine din sat, trimis pe front la nici douăzeci de ani, după două săptămîni de instrucție improvizată cade prizonier „la nemți” și ajunge undeva în Franța ocupată spre jărmul pe care avea să aibă loc debarcarea, „servitor la un neamț” — cum singur povestește.

— Și?, îl întreb eu dornic să aflui de la sursă cum a fost celebra zi.

— Și, zice el, care s-a întors la Slătioara prin 1947, deci la doi ani de la terminarea războiului, prin Crucea Rosie Internațională îmbrăcat pentru noi toți, atunci, cum ar descinde azi dintr-o rachetă un cosmonaut la MAT la Slătioara.

— Și, zice el, eu țiam lemne la un neamț în curte, era mai de dimineață și odată s-a auzit ca un cutremur și nu s-a mai văzut soarele. Și cînd a ieșit soarele era americanii! Iată, văzută de un țaran oltean, ziua care a intrat în istorie și despre care s-au scris mii de pagini și tot nu s-a reușit să se spună totul. Sinteza lui m-a interzis. Tot el îmi povestește o întâmplare și tot din biografia lui astfel. — Cînd am terminat de forat la Ticleni, am paralizat eu întii. Terminasem de forat, ieșisem bine, însă atunci am paralizat. (Nu mai spun acum că nici pînă azi nu s-a lămurit clar situația pensiei lui, asta e altă poveste.) Și acum unde vreau să ajung eu. Ei bine, în urmă cu două luni, mă cheamă la nuntă un arhitect care s-a însurat cu o profesoară și nunta au făcut-o la Hotel National în plin București. Ce poate fi mai important pentru biografia acestor oameni decît această nuntă care, sau prin care, începea viața lor nouă și puneau temeliele unei noi familii, una din milioanele de familii care alcătuiesc România de azi, societatea socialistă românească de azi, cu morala ei, care depinde de morala fiecărei familii în parte, cu devotamentul față de socialism, care depinde de devotamentul fiecărei familii și al fiecărui cetățean în parte, cu viitorul ei, care depinde de soliditatea fiecărei familii și a fiecărei biografii în

parte, și așa mai departe. — Un asemenea eveniment mi se pare mie fundamental, un asemenea eveniment marchează hotărîtor o familie și o viață, el este sigur sărbătoarea cea mai de seamă a acestei lumi care este o familie. Cînd se cuvine să se simtă mai respectat, mai nobil în gesturi, și mai luat în considerație un om decît în ziua nunții lui? Zi care trebuie să-i rămînă în amintire pentru totdeauna ca primul pas în noua viață dar ca un pas triumfal, vreau să spun că fiecare își dorește ziua nunții ca o adevărată încoronare a începutului de drum matur, de unde și acel protocol care definește toate întâmplările din acea zi, tot acel ceremonial atît de bogat și cu o tradiție atît de bogată la români.

Ei bine, zic, sînt invitat la nuntă, dar nu pot să ajung la timp pentru că viața noastră nu este nici ea atît de așezată încît să dispunem de ea cum s-ar cuveni. În sfîrșit, ajung mai tîrziu, ajung exact cînd reprezentanții restaurantului, pe la toate colțurile, cu ochii pe ceas, abia așteptau să se ridice un nuntaș (și el cu ochii pe ceas) ca să-i întoarcă scaunul și, să-l pună pe masă. O nuntă cu ochii pe ceas, așa se ține minte! Un serviciu cu ochii pe ceas (așa se ține minte!).

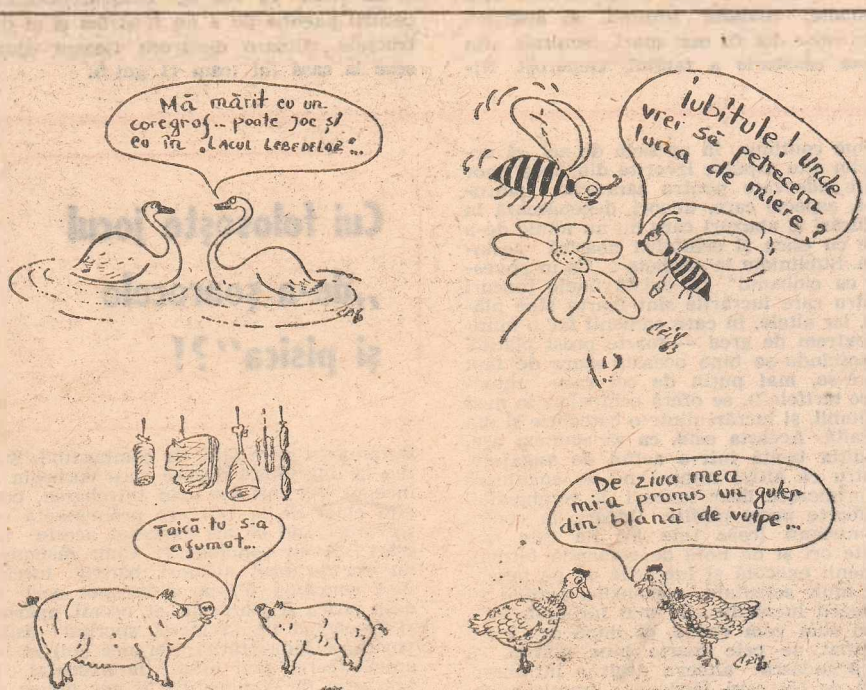
Nu mai discut lipsa de atenție, de considerație, de respect a reprezentanților restaurantului care încasa bani buni altfel, nu mai discut pentru că toți mi s-au prevalat de „ochii pe ceas”, deși eu cred că se putea aștepta pînă se ridica și nașul pînă să se pună scaunele pe masă, acțiune începută cam de pe la unsprezece și jumătate, cum se întâmplă cam peste tot, exact cînd ai vrea să nu-ți închidă nimeni ușa în nas, nu mai discut, zic, toate acestea, însă discut un aspect și mai important.

Cum mi-ar povesti mie, istoria lui mică, istoria nunții lui, un țaran oltean de la mine din sat? — Cînd m-am însurat eu, atunci cînd ai venit dumneata și te-ai supărat că începuseră chelnerii să-mi arate ceasul și să pună scaunele pe mese! În fond, istoria nunții acestui țaran este istoria evenimentului cel mai important din viața acestui constructor al socialismului, socialismul fiind istoria mare care se face însă cu suma istoriilor mici ale tuturor constructorilor.

O astfel de sărbătoare ar trebui apărută și înnobită și respectată de noi toți. Nu poți sta la nuntă cu ochii pe ceas!

Dar se mai poate discuta apoi și despre cîtă importanță se dă într-un local sau altul unui asemenea eveniment. Acum însă mă gîndesc cum vedea Aurică Căpitanul, de la Slătioara, ziua cea mai lungă.

DINU SĂRARU ■

Cristi Vecerdeea-Criv

Caricatura care a apărut în numărul trecut al revistei noastre în pagina 1 aparține tinărului caricaturist sibian Cristi Vecerdeea. Și cum la caricaturist este o modă de a se lua cite ceva de la cele două nume așa a apărut CRIV — care este și un nou nume în caricatura românească. Elev al caricaturistului Rudi Schmückle, Criv, alături de profesor, a deschis la Sibiu mai multe expoziții care, din cite știm, s-au bucurat de un real succes. În momentul de față Criv a îmbrăcat pentru totdeauna hainele militare. Vine rar pe la București și numai atunci cînd timpul îi permite, și aduce întotdeauna

una o mulțime de desene pe care le lasă redacțiilor. Unele îi apar, altele nu. El caută situații de zi cu zi pe care mulți nu le observă — transpune în desen tot felul de băncuțe și stări de fapt care, de ce să n-o recunoaștem, ne fac să zîmbim. Desigur că umoristul este încă în faza căutărilor. Dar de ce să n-o spunem sînt caricaturisti care caută și se regăsesc după zeci și zeci de ani. Așa că pînă una alta, Criv este un tinăr caricaturist care place. De aceea revista „Flacăra”, rubrica Racul, îi salută apariția...

SORIN POSTOLACHE ■

O scrisoare semnată de un grup de operatori din C.A.P. Bogdănești — printre semnatori: Elena Olaru și Vasile Râșcanu — ne-a adus în februarie a.c. în comuna Bogdănești, județul Vaslui. Trebuie spus din capul locului că la județ aceleași lucruri fuseseră reclamate încă de anul trecut, dar unele avem nereguli pe care le-am constatat nu mai fuseseră sesizate, nici scrisoarea către redacție nu le conține. Joi, 24 februarie a.c., ajungem la C.U.A.S.C. Banca împreună cu tovarăsa Georgeta Tamaș, secretar al Comitetului județean Vaslui al P.C.R., care are de condus o adunare pe acest consiliu din care face parte și C.A.P. Bogdănești. Vin și președintele de C.A.P., și primarul. Înainte de a aduna avem ocazie să aflăm de la Ing. Peterfy Aron-Gabor, președintele C.A.P. Bogdănești, că tovarășii de la județ s-au convins că el nu se face vinovat de nimic. De la Ioan Bunu, inginer șef al Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Banca, județul Vaslui, aflăm că petrecerea organizată la căminul cultural Bogdănești în primăvara lui 1981 de confratele său Peterfy a marcat pentru acesta „cununia civilă și zece ani de căsnicie, ocazie cu care noi, colegii de la consiliu, ne-am hotărât să mergem să-l felicităm pe colegul nostru și atita tot”. Înainte de a pleca la Bogdănești, împreună cu primarul comunei, Dumitru Isac, inginerul Peterfy Aron-Gabor, pe neașteptate, începe să injure ca la ușa cortului, nu pe cineva anume, ci, așa în general și în grup, pe cei care îl reclamă pe el degeaba și pun, iată, încă mai pun oamenii pe drumuri pentru diverse scormeli. Îi rugăm să nu mai injure. Așa, pur și simplu, să nu mai injure. Cel din jur intervin prompt și colegial; să nu luăm în seamă, asta n-are importanță,

Cu ce nu se pot deprinde oamenii

așa e firea lui. Aprins inexplicabil și incurajat la fel, Peterfy Aron-Gabor, etalind o insolentă dusă pînă în pragul huliganismului, decretază în fața clădirii din care leșim că el nu mai ascultă nimic, nu mai discută nimic, că totul este deja verificat și e limpede că el n-are nici o vină. Pe drum spre Bogdănești, primarul Dumitru Isac insistă stînjinit că „așa e felul lui” cu care în comună „oamenii s-au deprins”. Ceea ce e încă nu știe primarul și ne mărturisește, apoi, că află abia azi sint multe nereguli din cadrul C.A.P. cu care oamenii nu s-au deprins și, culmea, nu par a fi decizi să se deprindă. Menționăm câteva. Vasile Râșcanu: „Brigadierul Ionel Stingă nu face prostii cînd dă de băutura, dar nici treabă nu mai face. Anul trecut a semănat, în punctul Corbolea, 5 hectare cu soia, de care nu s-a ales nimic, apoi a însămînat cu porumb în care a băgat vitele celor din satul Vișinari, așa că rezultatul a fost zero. Eu sint bătrîn, soția la fel, dar mai lucrăm. Ionel Stingă nu ne poartă.” Toader Chirinuș: „În 1981 recoltele noastre foarte slabe au fost date pe seama muncii proaste dar dimeni nu mai vrea să-și amintească fapte ca acela că în timpul semănatului porumbului, cînd a fost vremea

bună de semănat, tractoarele stăteau prin sat, pe drum, cu motoarele pornite cite o jumătate de zi, că tractoriștii găsiseră de băut și stăteau la taclae pe la cite o gospodărie ori pe la vreo cișmea. În brigada lui Ionel Stingă. Dar cine să vadă, brigadierul? Ionel Stingă știe ce face. Cine duce acasă cit vrea și cit poate de pe holde în orice ședință îl va sustine și va spune că e un brigadier minunat. Dar nu pentru C.A.P. este el atît de bun. La Orgoiești el este de fapt și șef de brigadă, că Bălan Vasile aproape nici să se semneze nu știe. Dar Bălan Vasile e membru în consiliul de conducere. În satul Vișinari, Ionel Stingă face și pe cantaragiul. O ști el de ce. La Orgoiești griul se descarcă necintărit în fața magaziei și e băgat înăuntru cu gălețile, nimeni nu știe cit e și cum e apreciată cantitatea, se pare că din ochi. Normarea muncii tot după ochi se face. Unii prășesc manual și se normează prășit mecanic.”

La sediul C.A.P. Bogdănești ne convingem că pe tot anul trecut nici un om din echipa lui Vasile Bălan n-are foaie de pontaj. La contabilitate nu există nici un document scris de Vasile Bălan, care ni se spune că acum se află la C.U.A.S.C. în calitate de membru al consiliului de conducere al C.A.P. Este o regulă aproape generală să nu se întocmească fol de pontaj oamenilor? S-ar putea. Documentele unei ferme de care se ocupă, în calitate de economist de fermă, Maria Peterfy, soția președintelui, nu le putem vedea pentru că le ține acasă și, chemată din vecini de contabilul șef Cătălin Pahone, Maria Peterfy are delicatețe să ne transmită prin acest șef oficial al ei — sau subaltern neoficial? — că nu vine. Se prezintă timbratul Gheorghe Olaru care este exasperat că de luni de zile muncește dar

nu e plătit pentru că Maria Peterfy refuză să-i facă foaie de pontaj ca la ceilalți, iar soțul ei îl persecută pentru că soția lui Olaru, fostă contabilă șefă, a sesizat nereguli și l-a reclamat pe președinte. Contabilul șef ne spune că la sediul C.A.P. există condică de prezență. Dar n-o găsește. Azi nu s-a semnat. Condicile pe februarie, ianuarie a.c. și decembrie 1982 au dispărut. Ne sint arătate cele pe august, septembrie și noiembrie anul trecut. În aceste trei luni Maria Peterfy n-a semnat niciodată. A primit însă retribuția netulburată. Contabilul șef nu are explicații, se pare că nu mai are nici glas. Evidența contabilă pe 1982 nu s-a încheiat. În schimb, bilanțul pe 1982 este de mult încheiat și semnat de contabilul șef și de președintele C.A.P.

Elena Olaru a fost și la nunta întirziată a lui Peterfy Aron-Gabor. „Am dat și eu citeva sute de lei, că toată lumea a dat. De fapt nunta a fost doar la primărie că ei aveau deja trei copii, dar au botezat cu acea ocazie și copilul cel mic, căruia i-au fost nași la biserică o tinărară de aici din sat, care lucrează la o cofetărie în București, și tovarășul Ioan Bunu, inginerul șef de la consiliul nostru unic”.

Primarul Dumitru Isac: „Eu la nuntă n-am fost. Adică la petrecere. Deși am fost invitat, nu zic nu. Dar a început de simbăta și era primăvara în timpul semănatului, trebuia să se ocupe cineva și de tractoare. Chiar dacă s-au supărat, eu am preferat să mă îngrijesc de semănături. Barem eu”. Poate că are dreptate. Și totuși, oamenii nu dau semne că s-ar fi deprins cu neregulile așa cum crede primarul că s-au învățat cu aroganța trivială a fălosului președinte.

DORIN GHERGHINESCU

De curînd, cineva din conducerea Procuraturii Generale a R.S.R. ne spune că aproape 90 la sută dintre memoriile adresate de cetățeni acestui înalt for prezintă probleme legate de succesiuni, adică de moșteniri. Lăsînd la o parte faptul, nu întotdeauna lesne de lămurit, al contribuției unui urmaș sau aluia la înghimbarea unei averi (de orice valoare ar fi aceasta) ajunsă în fața împărțirii, prin justiție, se poate remarca, aproape cu regularitate cosmică, o deteriorare a relațiilor firești dintre cei aflați în fața „cozonacului” supus tărierii în felii. Deteriorare care ajunge pînă la ură incrincentată, poate chiar pînă la crimă. Cam la așa ceva mă gîndeam după ce citisem rîndurile adresate redacției de către Nagodă Joița, din București, str. Opreș Ilie nr. 25, sect. 4 și prin care semnatarul ne solicita sprijinul împotriva chiar a copiilor soțului său, pe care-i crescuse împreună cu aceasta, îndată după moartea mamei lor, adică de la 3 și, respectiv, 2 ani, de fapt ca și copiii ei, ducîndu-i pînă la meserii și funcții dintre cele mai onorabile: unu, Nicolae, inginer construcții, celălalt, Constantin, maestru principal la o filatură. Cel mai mic, Pompiliu, frate numai de tată cu cei doi, este tehnician constructor.

Ce s-a întimplat în casa de sub bătrînul pîr din str. Opreș 25?

În urma decesului soțului său, Nagodă Joița cu cei trei copii vin la succesiune, pentru partea de avere ce-i aparținuse acestuia, adică pentru jumătate din cele agonisite, cealaltă urmînd să aparțină doar celor doi fii mai mari, rezultați din prima căsătorie a tatălui, Generoși, Ni-

Drama de sub pîrul din strada Opreș

colae și Constantin cedează părțile lor mamei (vitregă) și fratelui lor (vitreg și acesta), de unde se poate deduce că raporturile de familie erau excelente la acea dată (anul 1972 cînd s-au întocmit formele de succesiune), pentru ca mai tîrziu, adică chiar foarte tîrziu, în 1981, să înceapă primul proces intentat de cei doi fii mamei lor (vitregă), pentru partea lor de moștenire din ceea ce se cuvenise mamei lor (bune) și de care ei nu se folosiseră.

Legea, în interpretarea celor care au judecat, le dă dreptate fraților Nicolae și Constantin Nagodă, obligînd-o pe Joița Nagodă la unele plăți. Dar cei doi nu sint mulțumiți. Ei fac recurs, cer o nouă expertiză privind valoarea casei părintești, sumele cresc destul de mult în noua variantă, și li se adaugă altele noi: bani pentru fructele cîrșului și pîrului sub frunzele cărora s-au jucat copiii aceștia cînd nu deveniseră oameni mari și nu știau că vor fi, cîndva, răsplătiți pentru paguba de a nu fi strîns și ei din fructele vitroare deoarece fiecare ajunsese la casa lui (cam 11 ani!).

Ce s-a întimplat în casa din str. Opreș 25?

Greu, foarte greu de spus. Vecinii, nu unu, ci toți, spun că familia era unită, exemplară. Joița Nagodă zice că le-a refuzat celor doi niște bani ca ei să se poată duce la Olimpiadă. Constantin Nagodă este de părere că a fost înșelat, că ani de zile el n-a știut că avea drepturi, că a ajuns să-și facă locuința personală, de 200 de mii, deși el o avea pe aceea a tatălui său și a măicuței sale (bune), că rora li se datorează tot ceea ce există acum acolo. Vecinii spun că, mai ales după ce Pompiliu a trecut „pe leafă”, s-a betonat și asfaltat curtea, s-au ridicat gardul din prefabricate și porțile de metal, s-au reconstruit cele două camere, avariate la cutremur, curtea a fost înlățită cu 50 de cm pentru a împiedica stringerea apei și deteriorarea casei, s-au făcut sobe noi, s-a introdus instalația de încălzit etc. Constantin afirmă că se judecă numai pentru o porțiune a terenului, dar că de fapt li se datorează mai mult, pentru că părinții săi (cel bun, firește) au mai cumpărat cite o bucățică, azi un 60 de metri, mîine alți 20. Mă încită să merg acolo, pe teren, să văd ce case, cel puțin 300 de mii de lei valoarea azi! Chiriașa plătește cam 230 de lei pe lună, bani care, socotiți pe 11 ani, fac sume frumusele, nu glumă! Mă gîndesc că și Nagodă Nicolae, pe care nu l-am găsit, fiind plecat la Slatina, este de aceeași părere cu fratele său (bun), intrucît ambii au făcut acțiunile din justiție, dacă nu și mai abilit, deoarece acesta din urmă, adică Nicolae, a reclamat-o pe mama sa (vitregă) și Procuraturii afirmînd că a falsificat niște acte pentru lo-

cul de vecl, fapt pentru care femeia a și fost convocată la miliție.

La fața locului. O stradă cu casă măruntă, în prag de primăvară... Frontul robust al blocurilor din Șoseaua Olteniței își aruncă de pe acum umbra peste ele. Sint supuse demolării. E clar și am văzut și-n acte. Construcția este curată. Cea „mare” are trei camere: două dormitoare și la mijloc, o sufragerie. Vagon. Sau: dintr-una într-alta. În curte, alte două cămăruțe din paiantă și o femeie care se agită, de colo-colo, ținînd mîna la gură în semn de mare îngrijorare: „Ne dă afară cu licitația sau nu?” Căci cei doi frați au obținut scoaterea casei la licitație. Termenul se apropie. Ce se va întimpla? Nici noi nu stim!

Citeva „amănunte”: valoarea locativă a casei este de 29 738 lei; după părerea experților (variante a doua) ea a ajuns la peste 135 mii lei; unul din cei care au semnat aprecierea se află închis (știre apărută în „Informația Bucureștiului” din 16 noiembrie 1982); simplă coincidență? frații Nicolae și Constantin și-au reglat actele privind partea lor de moștenire revenită ca urmare a decesului mamei lor, încă din iunie, anul 1972, adică la numai citeva luni după tristul eveniment al morții tatălui, fără a se prevala însă de ele, pînă de curînd; oare de ce?

Răspunsul poate reieși din vorbele pe care mi le-a aruncat în timpurile Nagodă Constantin cînd l-am întreat ce se va întimpla dacă la licitație vor veni și o sumă mică? „O dăm și pe 10 mii, o dăm și gratis statului, numai să-l vedem scoși în stradă!”

EMANUEL VALERIU

Vom continua, în ancheta de azi, să urmărîm alte aspecte izvorite din lipsa unor tarife adecvate pentru tancarile petroliere, aspecte care, uneori, degenerază în încălcări și abuzuri care nu au nimic de-a face cu etica și echitatea noastră socialistă. Subliniam în ancheta: „Ca în povestea cu ciobanul” — că există unele tancaruri pentru care lucrările sint foarte bine plătite, iar altele, în care oamenii fac o muncă extrem de grea — foarte prost plătită. Cunoșcîndu-se bine această stare de fapt (pară-se, mai puțin de cei care întocmesc tarifele!), se oferă echipelor, în mod echitabil, și lucrări dintr-o categorie și din cealaltă. Aceasta este, ca să spunem așa, condiția tacită într-o astfel de angajare, pentru că altfel nimeni nu se angajează să primească doar tancaruri de combustibil — foarte prost plătite. Uneori, în cazul promisiunii (care ține loc de cele mai multe ori și de notă de comandă fermă), oamenii execută și lucrările de pe tancarurile mult solicitate, comenzile urmînd efectuării lucrărilor. Se mai întimplă însă, după cum vom vedea, că după ce le-au efectuat pe cele foarte bine plătite, să nu primească — altvea decît o întrebare, pusă de cei care făcuseră promisiunea: „Ați avut comandă? De ce le-ați făcut? N-o să vă plătim!” De aici încolo începe un joc de-a pisica și șoarecele, echipa — în cauză se face că lucrează la tancarurile prost plătite — pentru care există comandă, cealaltă parte nu dă comanda în cauză, așteptînd terminarea lucrărilor de pe tancarurile ocolite de toată lumea.

Cele relatate pînă acum conțin esența unui caz concret, petrecut cu aceiași echipă a lui EGCL Negrești Oaș, pe vasul „Frăsinet”. Li s-a dat o comandă fermă pentru 3 tancaruri de combustibil (prost plătite), comandă pe care au acceptat-o deoarece li s-au promis alte 3 tancaruri de balast, drept recompensă. Pentru convingerea că așa stau lucrurile li s-a emis și comandă pentru acestea din urmă, pornită pe fillera aprobărilor. Pentru a avea siguranța că așa vor decurge lucrurile, oșenii au lucrat, concomitent, și la tancarurile de combustibil și la cele de balast pe care le-au terminat mai întii (și mai înainte de apariția aprobărilor), lăsînd în rezervă

Cui folosește jocul „de-a șoarecele și pisica”?

terminarea celorlalte, de combustibil. Starea de închitate despre care vorbeam la început s-a instalat prin întrebare, pornită chiar de la cei care promisese să rezolvarea „de ce ați executat aceste lucrări? Aveți comandă?” Cum răspunsul nu era de gîsit nicăieri, băieții lucrînd fără comandă fermă, a început acel joc de-a pisica și șoarecele, ei, oșenii, apărînd și dispărînd de la lucru, sperînd astfel (speranță îndreptățită, am zice noi) că lucrările care mai erau de executat la tancarurile de combustibil îi vor obliga pe cei care le făcuseră promisiunea să și-o respecte, adică să-dea viză favorabilă pentru comanda ce pornise spre aprobare.

Desigur că de tot arătător s-a îndreptat spre ei, oșenii: din cauza lor vasul a intrat în șantier astfel, adică într-unul din tancarurile de combustibil nu se putea lucra. Nici în celelalte două, lucrările nu se puteau efectua din cauză că rămăseseră magazile de deasupra lor necurățate (?). În ce privește tancarurile de balast executate de ei — tăcere. O tăcere care nu i-a împiedicat pe cei în măsură să rezolve lucrurile, să nu o facă măcar în ultimul ceas. Pare-se că alte interese erau la mijloc. În nici un caz ale vasului! În nici un caz ale Navromului! Pentru că ei, oșenii, au încercat să-și spele păcatele întirzierii lucrării la tancarurile prost plătite (singurele la care aveau comandă!), încercînd să-și facă lucrările în șantier. Numai că au întimplat piedici chiar de la cei care le promisese marea cu sarea — în final, tancul 13 rămînd nereparat,

tocmai din cauza necurății lucrărilor finale de către ei. Pentru celelalte două însă oșenii au note de recepție, semnate de cei de pe vas la ora efectuării lucrărilor, lucrări negate în totalitate de cel care răspundea din partea NAVROM-ului de ele — Dan Ștefănescu de la serviciul Prestări-servicii-reparații nave.

Greu am reușit să dăm de urma Jurnalului de mașină al navei „Frăsinet”. Un greu „preparat” chiar de cel care-l deținea, ajutat firește de Dan Ștefănescu. Am fost plimbat o zi și jumătate pentru a ajunge la el, nu numai noi, ci și cei la care am apelat să ne ajute — inclusiv comandantul navei. În final, perseverența noastră (la care cei în cauză, probabil, nu se așteptau) ne-a adus mult căutatul jurnal în fața. Ce piese rare conține el de am fost puși să ne învîrtim atita vreme în jurul lui? Mai întii, erau consemnate acolo zilele în care oșenii lucraseră pe vas și, deloc de trecut cu vederea, tancarurile la care se lucrase — printre care și tancarurile fără comandă — cele foarte bine plătite. Cu totul, se consemnează în jurnal, vreo 19 zile de lucru. Și credem că faptul pe care îl aveau de ascuns era următoarea adnotare din ziua de 19 octombrie 1982: „La orle 8,00, la navă, s-a prezentat echipa condusă de Mircea Ștefan de la cooperativa „Ancora” compusă din 16 muncitori, pentru curățirea magazilor de tancaruri”. Să fie aceasta echipa despre care mecanicul șef, Vădeanu Constantin, ne spune că a semnat „recepția lucrărilor efectuate pe vas, echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni?” Cum o alta nu apare pe traseul jurnalului, înclinăm să credem că da! (După cum, iarăși înclinăm asupra acestui aspect, prin încrețirea de a nu ajunge să descoperim acest lucru — mai ales că de la „Ancora” ni s-a spus că nu au avut nici un șef de echipă Mircea Ștefan. Atunci, care este echipa fantomă care totuși a incasat banii de pe munca oșenilor?) Cum ar fi putut o echipă să termine, într-o singură zi, lucrările oșenilor

atît de grav sancționați — pentru că, în jurnal, echipa în cauză, nu mai apare în nici o altă? Cine deci, în final, a incasat banii pentru aceste lucrări?

Este o întrebare la care noi nu am primit răspuns, dar cei în drept să o facă sint rugați să cerceteze firele incilcite ale acestui caz. Pentru că, pentru explicarea acestei probleme, noi am primit 3 variante care se bat cap în cap. 1. Plata a primit-o echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni (subliniere a lui Constantin Vădeanu, mecanicul șef, nefiînd combătut inițial în această afirmație, de Dan Ștefănescu, de fața la discuție). 2. Lucrările ar fi fost terminate cu mijloacele bordului, adică cu oamenii bordului. (Explicație dată de același Dan Ștefănescu, după ce a constat că varianta Vădeanu — care a semnat acele note de recepție — nu-și găsește explicația, nefiînd găsită echipa în cauză!) 3. Bani nu i-ar fi luat nimeni! Lucru greu de crezut și, oricum, greu de plasat în limitele unei echități a muncii!

Nu ar fi drept, cită vreme doar un tanc de combustibil a rămas necurățat (vorbind despre cele la care existau comenzi ferme!), ca o altă echipă, care a lucrat o singură zi să culeagă roadele unei munci de aproape o lună de zile, muncă extrem de grea, ocolită de toată lumea din cauza slabei retribuiri. După cum, iarăși nu ar fi drept ca o muncă executată (mai rămînd doar capacele tancarurilor de pus — după cum mărturisește echipajul, care neagă că ar fi executat cu mijloacele lui amintite lucrări), să fie incasată de altcineva. Pentru că oșenii nu și-au terminat lucrările pot fi sancționați, dar nu neprimînd nici un ban pentru munca depusă, mai ales că nu din cauza lor, în primul rînd, s-a ajuns la această situație. Dar, pentru ce au muncit — și au muncit — trebuie să fie recompensați materialmente.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

(Urmare din pagina 24)

ori căi dintre cele mai ocolite. Mai întâi ne-am oprit la Anina, unde oameni calzi, primitori ne-au făcut să ne simțim ca acasă. A fost un spectacol condensat desfășurat cu ochii la ceas fără însă a-i priva pe oameni de nimic din ceea ce le puteam oferi astfel încât imaginea potențialului nostru să le fie întregă. La un moment dat, jumătate din noi s-au urcat într-un autobuz, pus la dispoziție de organizatori, și s-au îndreptat spre celălalt punct al programului nostru, restul membrilor cenaclului continuând spectacolul început la Anina. La Moldova Nouă cenaclul venea pentru prima oară în existența sa. Drumul anevoios nu ne-a împiedicat însă să ajungem cu bine și, în formula completă din cea de-a doua parte a manifestării noastre, să facem și aici un spectacol mare. Imposibilitatea de bună ospitalitate a fost reconfirmată. Ne-am simțit atât de bine încât n-am mai fi plecat. Dealtfel, la Moldova Nouă am consemnat și cel mai lung spectacol al microstagionului nostru. Din el n-au lipsit cîtecele de adîncă semnificație ale cenaclului, dar și acelea de semnificație „locală”: „Cîntec bănățean”, și „Colindul Dunării”, interpretate de Vasile Șeicar. Remarcabil în întregul său efortul echipei care aici și-a dovedit forța și omogenitatea. Geana zilei următoare cînd, în fine, ajungeam să ne culcăm pentru cîteva ceasuri, ne descoperea în lumina unei isprăvi de care eram mîndri: în urma noastră, la Anina și Moldova Nouă, oamenii care ne văzuseră începeau o nouă zi fericită.

Ultima zi a șederii noastre în Caraș-Severin înainte de a coborî spre Mehedinți a cuprins două spectacole pentru aceia ce ne-au fost gazde pe toată durata microstagionului nostru din acest județ, oamenii din Herculane. Pentru ei și pentru cei aflați la odihnă și tratament mica sală a casei de cultură în care ne-am desfășurat manifestările a creat parcă ambianța unor spectacole de salon. În primul dintre ele chiar, spectatori prezenti s-au obișnuit mai greu decît speram cu variații atât de pronunțate a cenaclului sau, mai bine zis, cu partea rock a acesteia. Încet însă oamenii s-au mai dezamortit, întinerind parcă, simțind că au în noi prieteni ce le vor binele, s-au scuturat de haina prejudecăților intrînd în acel proces de metamorfozare pe care-l inițiază cenaclul. La cel de-al doilea spectacol n-a mai fost nevoie de acea perioadă de tatonare în care stăgnașem inițial. Prezența la această manifestare a primarului orașului Herculane — Victoria Stanciu — o femeie a cărei tinerețe face parcă reclamă calităților curative ale stațiunii, molipses-te. Am salutat totodată cu bucurie prezența la spectacolul nostru a unei campioane a gîndirii, Margareta Muresan, care alături de Vali Ionescu și Ilie Năstase prelungeste șirul marilor campioni care ne-au onorat cu prezența. A fost o seară în care poezia a avut un spațiu mai larg ca de obicei, cu prezența poezilor Valeriu Armeanu și Sabin Oreanu, cu recitări ale conducătorului cenaclului din Eșenii. Blaga, Beniuc, din creația proprie. Cu totul excepțional ni s-a părut momentul de drăcește reflectat în versuri și cîntec unde creația ultimă a lui Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu, „La nuntă ta”, a făcut o notă aparte. Semnalăm în acest cîntec una din marile creații de acest fel scrise în ultima vreme în muzica tînă. Herculane a încheiat microstagionul din Caraș-Severin lăsîndu-ne în mare limpede convingerea că tot ceea ce am făcut acum trebuie reinnoit cît mai curînd posibil.

Să o luăm mecanic!

Noaptea, între 12 și 13 martie, la hotelul „Roman” din Băile Herculane unde erau cazați membrii Cenaclului Flacăra, sună telefonul în camera poetului Adrian Păunescu! Șeful de lucrări Lucian Pogorschi, de la Facultatea de mașini-unelte a Universității craiovene, roagă pe conducătorul cenaclului să se întâlnească în cursul zilei următoare, la hotelul „Afrodita”, cu absolvenții acestei facultăți. În pofida greului maraton de cultură adevărată, ce a ajuns cu siguranță în sufletele tinerilor din județul Caraș-Severin și a timpului scurt care-i rămîne pentru odihnă, acesta acceptă invitația.

Ce l-a determinat pe șeful de lucrări să facă această invitație am aflat la „Afrodita”, unde așteptau cincizeci de studenți cu familiile lor și cinci cadre didactice. „Aici a avut loc banchetul de sfîrșit de facultate. Ce m-a impresionat a fost faptul că prin boxele magnetofonului, ce însoțeseră o astfel de sărbătorire, au răsunat numai cîntecul Cenaclului Flacăra și vocea conducătorului acestuia. Frații Hariton și Marian Diță ce urmăresc cenaclul de la începuturile lui și care au făcut înregistrările, au demonstrat, încă o dată, că mesajul artei și culturii care nu face rabat și își păstrează stacheta ridicată are întotdeauna ecou în viața de toate zilele a oamenilor.

S-au pus întrebări poetului Adrian Păunescu, ce și-au găsit răspunsul, s-au dezbătut probleme ce interesează tineretul din România. S-au ascultat, de ne bădă, cîntece ale membrilor Cenaclului Flacăra, iar în incheiere s-a cîntat „Treceți, batalioane române, Carnații!”

VICTOR RADULESCU

Semnalăm tendința păgubitoare și jenantă, care nu se referă la un spectacol sau altul, de-a intra pe pile și favoritisme în sălile unde Cenaclul Flacăra își desfășoară manifestările sale. Rugăm organizatorii manifestărilor noastre viitoare să ia toate măsurile pentru a curma această stare de lucruri defavorabilă actului educativ pe care-l întreprindem.

Dulce Mehedinți

Localități: Orșova, 13 martie 1983, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură; Drobeta-Turnu Severin, 14 martie, orele 14, Casa copilului din localitate, orele 16 și orele 20,30, sala Casei de cultură.

Durate: 3 ore și 45 de minute, primul spectacol de la Orșova; 5 ore următorul din aceeași zi la Orșova; 1 oră și jumătate spectacolul dat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin; 4 ore în primul spectacol din sala Casei de cultură din Drobeta-Turnu Severin; 5 ore în cel de-al doilea, desfășurat în aceeași seară.

Număr de spectatori: 1500, în cele două spectacole de la Orșova; aproape 2000 în manifestările noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

Calitatea spectacolelor: foarte bune spectacolele de la Orșova; emoționant cel desfășurat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin; de înaltă ținută cele două care au urmat.

Atmosfera: În toate aceste manifestări, prielnică desfășurării actului artistic. Ne-au primit cu toată căldura oamenii Orșovei. Buna comunicare și sincerul entuziasm au fost caracteristicile manifestărilor noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

PROGRAMUL CENACLULUI FLĂCĂRA

18 martie — Slatina
19 martie — Pitești
21 martie — Slobozia
22 martie — Brăila
23 martie — Tulcea
24 martie — Constanța
25 martie — Medgidia
27 martie — București

Noutăți: Notabilă a fost prezența pe scena cenaclului a interpretelor cîntecului mehedințean Angelica Stoican și Anica Gașu, precum și a extraordinarului trompetist Constantin Gherghina. A debutat grupul „Cerna”, interpretînd „Noi lacomii”. „Ecoul” a cîntat în premieră cîntecul lor „Coșmarul”.

Aportul organizatorilor: Foarte bun. Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Mehedinți, tovarășul prim-secretar Virgil Maroșanu, pentru sprijinul acordat desfășurării manifestărilor noastre. Excelent, aportul organizatorilor uteciști precum și al celorlalți factori, implicați în aceste acțiuni culturale-educative. Bravo!

Într-o notă de bună receptivitate s-au desfășurat manifestările noastre de la Orșova unde aveam să fim întâmpinați cu multă căldură și cu răbdarea lăudabilă de a descoperi toate valențele actului artistic. Cîntecele cenaclului au primit și aici voturi pentru topul Flacăra instituit chiar de la începutul manifestărilor noastre. Dar iată preferințele oamenilor din Orșova: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpret Ildiko Szabo și Vasile Șeicar); 2. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă); 3. „La adio” (Vasile Șeicar); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Totuși iubirea” (autor Májay Gyözo, interpret Ildiko Szabo). Aceasta la primul spectacol. La cel de-al doilea ierarhiile au diferit în bună măsură: 1. „La adio” (Vasile Șeicar); 2. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpret Ildiko Szabo și Vasile Șeicar); 3. „La o cană cu vin” (Ecoul); 4. „Zurgălăul” (Mihaela Popescu); 5. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă). Dincolo de această întrecere, care, de ce să nu recunoaștem, stîrnete multe orgolii, incită pe mulți dintre membrii cenaclului aflați în luptă pe acest cîmp de bătălie al artei care este scena, manifestarea noastră a fost mult mai bogată. L-am surprins pe Valeriu Penișoară, aflat într-o poziție dezavantajoasă în top, desfășurîndu-și întreg talentul de care dispune între forta cîntecului „Inutile ședințe” și suavitățile cîntecului său de dragoste „Abia acum” (versuri de Adrian Păunescu). Arpad Domokos care, se pare, nici el nu se află încă printre favoriții publicului, a cîntat un superb cîntec pe versurile lui Mihai Dragomir, „Ai rămas”. De o foarte bună primire s-a bucurat Mihaela Popescu a cărei voce impresionantă o îndreptățește să spera mai mult din partea oamenilor, prea grăbiți uneori în aprecierile lor. Ducu Bertzi a intrat în concursul acestei etape a topului nostru cu un cîntec de la care speră, pe teritoriul oltean, o ascensiune sigură și rapidă: „Craiova, my love” (autor Adrian Păunescu). Momentul de virf al seriei l-a prilejuit exemplul campioanei Margareta Muresan care de ziua ei a dorit să fie, din nou, prezentă la o manifestare a cenaclului. I-am dorit „La mulți ani cu sănătate” și succes în activitatea competițională, extinzînd gîndul nostru asupra sportivilor craioveni aflați în preajma celei mai importante confruntări din istoria fotbalului de club de la noi.

A doua zi la Drobeta-Turnu Severin am preferat celor citorva ore de odihnă pe care le merităm din plin să acceptăm invitația de-a ne afla în mijlocul copiilor orfelinatului din localitate. A avut loc aici o întîlnire emoționantă cu micii oameni cărora societatea, noi acum, cu puținul pe care li-l puteam oferi, toți oamenii care-i înconjoară se străduiesc să le facă o copilărie fericită asemenea celorlalți copii ai României de azi. De la „Rugă pentru părinți” pînă la povestea hazlie a celor de la „Mesaj” totul avea

să li se pară minunat micuților noștri spectatori. Cu toată tandrețea la care l-a predispus această întîlnire, poetul Adrian Păunescu scrie și citește o poezie adresată copiilor din acest orfelinat. Cele două spectacole care au urmat au fost oglindă fidelă a dorinței extraordinare a oamenilor de aici de a comunica. A fost o atmosferă deschisă și entuziasmată. Presași de marea cerere de aici am introdus oamenii pe scenă și în toate spațiile care mai permiteau acest lucru și împreună am făcut să triumfe și aici spiritul tînăr în expresia sa artistică. Iată și opțiunile tinerilor severineni pentru topul nostru care au fost exprimate astfel pe totalul celor două spectacole: 1. „Iancu la Tebea” (Adrian Păunescu — Ildiko Szabo, Vasile Șeicar); 2. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă); 3. „La adio” (Vasile Șeicar); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Zurgălăul” (Mihaela Popescu).

Craiova, între jenant și incomparabil

Localitatea: Craiova, 13 martie, orele 18, Sala Sporturilor, și 16 martie, orele 17,30, Hotelul Jiul.

Durate: 6 ore spectacolul programat în Sala Sporturilor și o oră și jumătate, extraordinară manifestare din ziua mării victorii oltene.

Număr de spectatori: 5000 la Sala Sporturilor și aproximativ 50000 în piața din fața Hotelului Jiul.

Calitatea spectacolului: bun primul; triumfător acela care a urmat întîlnirii dintre echipa craioveană și adversara sa.

Atmosfera: inconstantă la primul spectacol, cu unele momente de cădere și altele de înaltă trăire artistică, fantastică la manifestarea de la Hotel Jiul.

Aportul organizatorilor: slab la spectacolul prim de la Sala Sporturilor; spontan la manifestarea și ea spontană de la Hotelul Jiul în ziua următoare. Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Dolj, tovarășului prim-secretar Ion Radu, a cărui prezență discretă dar încurajatoare o salutăm și pe această cale, pentru înțelegerea acordată oamenilor care au simțit nevoia de a sărbători printr-o expresie spirituală marea victorie sportivă.

Prima seară la Craiova a fost o încercare grea pentru noi toți. Și nici n-ai crede cum un spectacol ca acesta, în condiții așa-zise normale, ne-a putut pune în situația de a crede la un moment dat că totul este zadarnic, că eforturile scenei nu primesc nici un ecou din partea unora aflați în sală. Dar n-a fost așa! Deși mai epuizați ca oricînd, în spectacole similare, am simțit la sfîrșitul primei noastre manifestări din Bănie și căldură și înțelegere și, în fine, satisfacția efortului împlinit, dar mai ales speranța unor întîlniri viitoare peste stacheta scăzută a acelei serii. Și, iată, prima ocazie s-a arătat chiar a doua zi. Organizatorii ne-au mărturisit cu o zi înainte că își declină competența organizării unui spectacol în ziua importantei înfruntări fotbalistice de pe „Central”. Argumentele lor erau destule și deși nu eram convinși de greutatea lor, am acceptat această situație. Am acceptat-o pînă la aflarea rezultatului final al meciului de fotbal care a rupt zăgăzurile unor bucurii de mult amîinate, ce au declanșat manifestări a căror spontaneitate ne-a cuprins și pe noi făcîndu-ne să nu

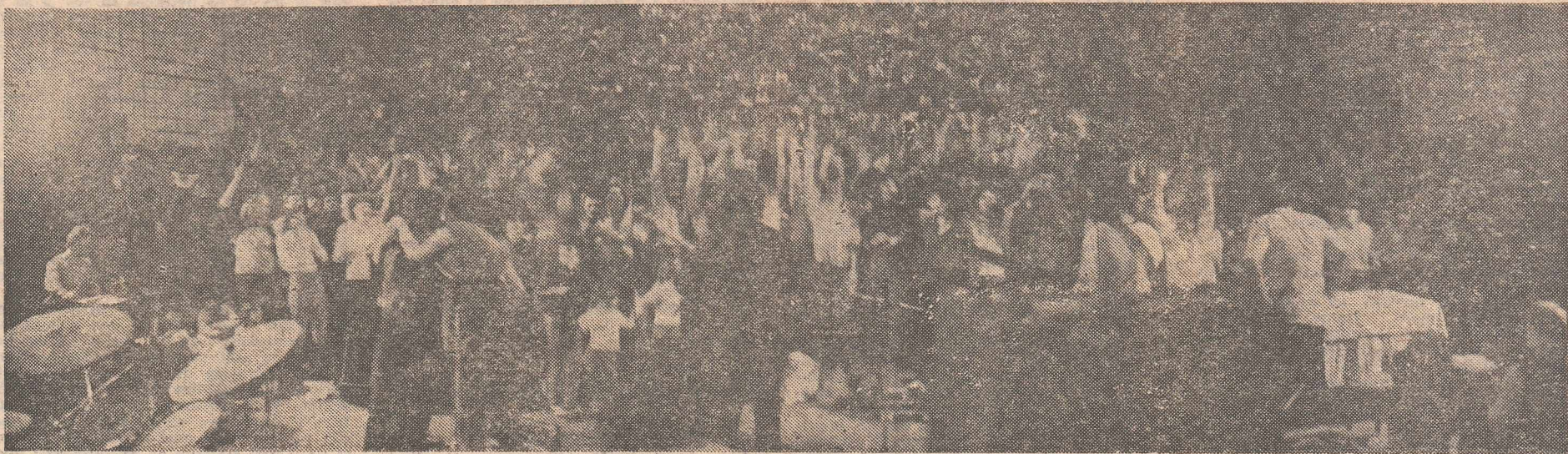
rămînem, nici nu s-ar fi putut, insensibili la tot ce se petrecea în jur și să ne implicăm direct în acțiunea de valorificare a acestor energii. Toată porțiunea centrală a orașului, de la „Minerva”, pe Calea Unirii, pînă în Piața Centrală și mai jos, pînă în Valea Vleicii, era cuprinsă de o forfotă de nedescris. Bucurie mare, ce mai, și asta se citea pe fața oricui și era limpede pentru oricine. Toată lumea venind puhoi dinspre stadion se îndrepta pe această rută spre zona hotelului Jiul, unde era cazat cenaclul nostru. Și pentru ca toți acești oameni să nu fie puși în situația de a transforma marea și îndreptățita lor bucurie într-o manifestare contrară regulilor fair-play-ului, conducătorul cenaclului nostru a răspuns printr-o idee care i-a electrizat pe toți.

La balcoanele blocurilor turn din împrejurimi, pe terasele lor superioare, pe camioane, peste tot unde se pot cocota, au stat oameni ale căror chipuri păreau luminate de o stranie frumusețe căci, ce altă explicație ar fi, bucuria din suflete li se revărsase cu siguranță pe fețe. O vreme s-a cîntat fără microfoane, din pricina unei ciudate pene de curent și dacă mai spunem că distanța ce-i despărțea de cei din cenaclu de ceilalți era de trei etaje, vă dați seama, condițiile desfășurării unei asemenea manifestări n-au fost nici ușoare, nici avantajoase, dar extraordinara dispoziție a tuturor le-a surmontat cu rezezițiune. S-a cîntat victoria sportivilor olteni nu doar ca o victorie locală, ci cu gîndul la eforturile făcute de întreaga țară în epoca Nicolae Ceaușescu, pentru valoare în general, pentru climatul necesar desfășurării sale, în special. „O șansă păcii”, a cîntat deci șansa fundamentală a acestei victorii ca a oricăreia într-un asemenea cadru. La un moment dat au apărut cîteva fulare ale echipei Kaiserslautern, iar oamenii văzîndu-le, au început să fluiere. Adrian Păunescu însă a intervenit, cerînd să fie omagiați într-un impecabil spirit fair-play adversarii noștri, pe care i-am depășit fiindcă am fost mai buni. Cea mai extraordinară întîmplare a cenaclului din toată istoria sa a dovedit că și în poziția de spectatori de sport, românii pot aprecia cultura. Cu emoție i-am auzit pe oamenii care doar cu cîteva ceasuri înainte strigaseră pînă la victorie numele echipei lor, recitînd impresionabil, cu aceeași forță, „Oda în metru antic” a lui Mihai Eminescu. Am cîntat cu toții cîntece de țară, cîntece revoluționare, numele lui Ștefan, Mihai, Tudor, Iancu, numele președintelui Nicolae Ceaușescu. Am cîntat pentru Craiova și marea sa echipă, Universitatea, simțînd în modul prin care oamenii aderau la manifestarea noastră, forța spirituală pe care o reprezintă azi Cenaclul Flacăra. Se inserase de mult, dar chipurile radiînd de fericire păstrau în jur întregă acea lumină alătmantată de certitudinea unei mari victorii. Toată această masă de oameni fericiti cîntau triumfător: „Trăiască în sănătate / Cîrmaciul țării noastre / Conducător de țară / Conducător de oaste / Trăiască demnitatea / Trăiască omenia / Trăiască libertatea / Trăiască România”.

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883)

Herculane, noaptea între 12 și 13 martie

**Urcă-n top
„Iancu la Tebea“**

Localități: Caransebeș, 9 martie 1983, orele 16,15, sala Casei de cultură; Reșița, 9 martie, orele 21,30, și 10 martie, orele 18, Sala sporturilor; Anina, 11 martie, orele 19,30, sala Casei de cultură; Moldova Nouă, 11 martie, orele 19, sala Casei de cultură; Herculane, 12 martie, orele 16,15 și orele 20, sala Casei de cultură.

Durate: 3 ore și jumătate la Caransebeș; 3 ore și jumătate la Reșița; 4 ore manifestarea noastră de la Anina; 6 ore și 45 în aceeași zi la Moldova Nouă; 3 ore și jumătate și 5 ore și jumătate au durat cele două succesive de la Herculane.

Număr de spectatori: 800 în sala de la Caransebeș; 600 în cele două spectacole de la Reșița; cîte 700 la Anina și Moldova Nouă; 1000 în cele două manifestări de la Herculane.

Calitatea spectacolelor: În ciuda unor premise județene defavorabile, la Caransebeș, prin modul în care s-au implicat în actul artistic și educativ în care s-a constituit manifestarea noastră, artiștii și spectatori au înfăptuit un spectacol unic; foarte bune spectacolele de la Reșița; excepționale spectacolele de la Anina și Moldova Nouă; foarte bune spectacolele care au încheiat la Herculane microstagiunea noastră din județul Caraș-Severin.

Atmosfera: Caldă, primitoare, entuziastă, receptivă în toate manifestările noastre. Publicul, peste tot în Caraș-Severin, a arătat că știe să primească și să dea cu o aceeași neîngrădită bucurie.

Noutăți: A fost prezent pe scena cenaclului Corul Miorița, mindrie spirituală a Reșiței și a Banatului, condus de Doru Moraru; Cosias Caracostas a cântat pentru prima oară în public un șagăr al trupei Credeence Clearwater Revival. Au revenit pe scena cenaclului lăsînd o bună impresie cîntăreții reșițeni Cristian Buică și Marcel Colcer (cîntînd și împreună sub numele „Atheneum”) și a devenit nou membru al cenaclului Linu Olărașu. Alte prezențe: poezii Valeriu Armeanu și Sabina Opreanu.

Aportul organizatorilor: Microstagiunea noastră din Caraș-Severin, deși începută la Caransebeș sub auspiciii mai puțin îmbucurătoare, a fost în final, în general, un succes al cărui efect benefic ne-a făcut să trecem peste șocul inițial, să uităm repede ce-a fost rău și să reținem din tot doar binele. Mulțumim conducerii de partid a județului Caraș-Severin, tovarășului prim-secretar Nicolae Bușui, pentru preocuparea de-a oferi tinerilor posibilități reale satisfacerii nevoilor lor. Remarcăm efortul oamenilor capabili ai organizației de tineret a județului de a repara ceea ce alții erau să strice definitiv. Mulțumim dragilor bănașeni din Caraș-Severin.

Caransebeș, 9 martie. La sosirea noastră în localitate — surpriză mare! Mărturisim că la insistențele autorităților județene U.T.C. acceptasem ca în această zi să susținem două spectacole, unul la Caransebeș și celălalt la Reșița (unde ni s-a spus, cererea era foarte mare și față de programul inițial era nevoie de o suplimentare). Am fost asigurați că totul va fi normal, că vom avea condiții tehnice suficiente la Caransebeș încît să putem

trimite, din timp, toată instalația noastră la Reșița unde să putem intra direct în spectacol. La Caransebeș, însă, scena era goală și doar undeva într-un colț — o mică stație cu două microfoane care împreună abia dacă reușeau să sune ca-ntr-o gară oarecare.

Căutînd să ne descurcăm, găsim prăfuit, într-un colț, un pian pe care-l ia în stăpînire Ionuț Văduva. Jerry Schwartz își găsește, nu știu de unde, un contrabas și „Flacăra Pop”, cu Zărnescu la o chitară cu rezonanță, este aproape în stare de funcționare. Pentru Belanu, toboșarul trupei, nu găsim însă nimic și, desigur, nici pentru trupele rock nu se întrevede vreo soluție.

Ne-a bucurat înțelegerea arătată de public situației create, marele buchet de flori pus în mijlocul scenei ne-a mai înviorat iar prezența în sală a patru entuziaști lugojei, veniți și aici cu steagurile lor tricolore sub faldurile cărora ne-am desfășurat de atâtea ori manifestările, aduse să lumineze și aici chipurile și conștiințele oamenilor, ne tonifică de-a binelea.

Mihaela Popescu, cîntînd și aici excepțional, încearcă, prima, adaptarea la noile condiții. Un moment de haz general este declanșat la acțiunea deplasării pianului, la care participăm cu toții. Totul scrișile și ne și mirăm cum din această cutie prăfuită ies încă sunete muzicale. Capacul „pianului” era sprijinit cu o mătură căreia poetul Adrian Păunescu, făcînd haz de necaz, îi aduce laude. Am cîntat cu oamenii ale căror piepturi au ținut loc de difuzoare. „Treceți, batalioane române, Carpații” sună magnific. Și parcă toate ar fi putut fi uitate dar cum să uii faptul că la Caransebeș am fost nevoiți să cîntăm rock pe chitare reci? Și chiar dacă intenția noastră de-a rămîne aici cu încă un spectacol suplimentar, în condiții normale, n-avea să se împlinească, am rămas după această întîlnire cu sentimentul datoriei împlinite și cu dorința de-a reveni cît mai curînd printre niște oameni pe care i-am simțit prin dorința lor de cultură aproape de sufletul nostru.

N-am mai putut rămîne la Caransebeș, deși am fi vrut pentru a ne revansa; la Reșița eram așteptați de cîteva mii de

oameni care nici ei n-aveau vreo vină că unii au încurcat treburile. Dovada bunelor lor intenții a fost și faptul remarcabil că au știut să aștepte răbdători mai bine de două ore și jumătate un spectacol pe care-l știau programat la o oră certă. Fără să mai pierdem timp, propunem reșițenilor să participe, exprimîndu-și preferințele, la totul nostru. Și iată momentele cele mai importante ale desfășurării sale: La cîntecul „Ordinea de zi” oamenii încep să scandeze: „Pace, pace”. Întreprurăm și cîntăm „Oda bucuriei” și apoi „Să fie pace în lume”. Ne-a impresionat cum întreaga sală într-o unitate de gîndire și acțiune a înțeles să participe la aceste cîntece ridicîndu-se în picioare și punînd pe suportul vocilor noastre, trînic, vocile lor. Nu ne-am supărat pentru această întrerupere ci, dimpotrivă, ne-am bucurat căci ea este și va fi întotdeauna semn bun. La „Totuși, iubirea”, oamenii din Lugoj care ne-au urmat și aici încep să cînte înaintea tuturor. Remarcabil este însă faptul că tinerii au început să-și umple memoria cu elemente ale culturii, cu unități de măsură ale valorii, luînd locul tot mai hotărît unor postibili producții ale subculturii. „Iancu la Tebea”, se cîntă într-o atmosferă de-a dreptul incendiară, cu un public dovedind prin participare deschidere spre temele mari. Cîntăm acum, în afară de concurs, pentru că așa simțim, „Trăiască România”. Încercăm să continuăm prezentarea pieselor de top dar publicul izbucnește: „România, România” și răspundem cu „La mulți ani cu sănătate”. Și chiar înainte de a ști pe ce loc avea să se situeze „Iancu la Tebea”, în seara aceasta, primim cu bucurie și transmiem următorul bilet: „Am un fiu, se numește Deciu și cu toate că are doar 4 ani în fiecare zi cîntă cîntecul lui preferat „Iancu la Tebea”. Cu toate că nu știu de top, îl cîntă și șoimii!” Dar iată și primele cinci locuri ale acestei prime serii la Reșița: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru); 2. „Rugă pentru părinți” (Stefan Hrușcă); 3. „La o cană cu vin” (Ecoul); 4. „La adio” (Vasile Șeicaru); 5. „Cîntec șoptit” (Poesis). Cea de-a doua seară, petrecută în mijlocul tinerilor re-

șițeni, avea să aibă o configurație a primei părți a topului său mai aproape de aceea a topului general actual: 1. „Rugă pentru părinți” (Stefan Hrușcă); 2. „La adio” (Vasile Șeicaru); 3. „Iancu la Tebea” autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Cîntec șoptit” (Poesis). Dar, iată, există spectatori care, precum Voiculescu Ion, muncitor la I.C.M.R., gîndesc astfel: „Locul I îl doresc întregului Cenaclul Flacăra care a susținut o muzică într-adevăr tină. Pentru toți, nota maximă”. Oricum, în această seară, Valeriu Penșoară a urcat cu „Inutile ședîne”, „Iancu la Tebea” a cunoscut un succes remarcabil, la „Dor de Eminescu”, publicul a făcut dovada capacitatilor sale receptivă, „Trăiască România” cîntat absolut excepțional. Oricum, a fi la înălțimea sălii sîntem nevoiți să ne simim pe scaune, mulțumind astfel pe toți aceia care voiau să vadă. Cineva din sală cere cîntece, de pace. De acord! „Linda”, „Pace tuturor”, „The Beatles” în interpretarea trupelor „Flacăra Pop” și „Pro Musica” precum și a „fraților” de la „Poesis”. În recitalul lui Ștefan Hrușcă, momentul recitării poeziei „Pacient” de Adrian Păunescu, continuat cu „Clopotul reintregirii” este din nou receptat cu toată deschiderea. Ropote succesive de aplauze aveau să răsună aceste două interpretări magistrale. Și tot împreună, încununînd parcă această seară, este creat momentul în care se aduce un elogiu dragostei de părinți prin recitarea poeziei „Repetabila povară” și prin cîntecul „Rugă pentru părinți”. Cu sufletul înlăbat în balsamul acestor gînduri aveau să se-nndrepte spre casele lor, spre familiile lor, tinerii de care ne despărțeam.

A doua zi, am preferat rămînerii în Reșița, unde am fi putut da încă unul sau două spectacole, la fel de solicitate ca și cele precedente, să mergem în două localități mici (între care una peste programul inițial) unde parcă nevoile au cale la fel de dreaptă ca în marile centre dar satisfacerea lor urmează de multe

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Continuare în pag. 25)

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre, desfășurate în această săptămînă în județele Caraș-Severin și Mehedinți. Reamintim iubitorilor noștri din țară că au posibilitatea de a participa la totalizările noastre, alăturînd opțiunile lor talonului de participare. Iată noua configurație a topului nostru:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	16 530
2. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	14 787
3. Iancu la Tebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	13 445
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	13 069
5. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Májay Gyözö	7 534
6. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	4 702
7. Te salut generație în biugi	Pro Musica	Pro Musica	4 593
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	3 881
9. Foarte verde spic de piine	Tatiana Filipoiu	cîntec popular	3 762
10. Ordinea de zi	Flacăra Pop	George Nicolescu	3 178

**Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon de
participare
nr. 3
martie 1983**

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 65, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58); secția știință, urgente, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanitoaia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănean — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU